

NIEUWE EN OUDE DINGEN
UIT DE RIJKE VOORRAAD
VAN GODS WOORD

Hugo Bouter

NIEUWE EN OUDE DINGEN

UIT DE RIJKE VOORRAAD
VAN GODS WOORD

Bijbelstudies over thema's uit het Oude en Nieuwe Testament

Nieuwe en oude dingen uit de rijke voorraad van Gods Woord

Bijbelstudies over thema's uit het Oude en Nieuwe Testament

Auteur: Hugo Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Eerste editie: 2023
Copyright: OudeSporen online uitgeverij

ISBN/EAN: 978-94-91797-64-4
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*‘Daarom, iedere schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen
onderwezen, is gelijk aan een heer des huizes die uit zijn
voorraad nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.’*

Mattheüs 13:52 (HSV)

Inhoud

Woord vooraf	9
1. De boom en het water van het leven	10
2. De tekenen bij de roeping van Mozes	17
3. Het manna	30
4. De voortdurende eredienst in het heiligdom	41
5. Het leven van Gideon	54
6. Koning Salomo en de koningin van Sjeba	67
7. Ik heb u bij uw naam geroepen	82
8. De Zon der gerechtigheid en de blinkende Morgenster	95
9. Deze is Mijn geliefde Zoon	105
10. Het Koninkrijk der hemelen in vogelvlucht.	120
11. Kenmerken van een discipel	125
12. Het was winter	140
13. Eén kudde, één Herder	143

14. De zalving te Bethanië.	148
15. Ik ben de ware Wijnstok	153
16. De tweede wonderbare visvangst	157
17. Wat zal er met deze gebeuren?	164
18. De omvang van Gods geheimenis	169
19. U bent Mijn Zoon	179

Woord vooraf

Beste lezers,

Hierbij bied ik u een bundel met 19 meditaties aan over diverse onderwerpen uit het Oude en Nieuwe Testament. Het zijn nieuwe en oude dingen uit Gods Woord, geestelijke rijkdommen die ik samen met anderen heb mogen ontdekken. Het accent ligt wel op de *nieuwe* dingen die wij als discipelen van het Koninkrijk der hemelen nu aan het licht mogen brengen (vgl. Matt. 13:52). Ik wijs bijvoorbeeld op hoofdstuk 11, dat gaat over drie specifieke kenmerken van de discipelen van Christus (Joh. 3, 7, 19). Het Johannesevangelie, dat Hem tekent als de Zoon van God, krijgt trouwens veel aandacht.

Maar ook Mozes heeft al over Hem geschreven (Joh. 5:46), en zo vinden we eveneens in de boeken van Mozes veel dingen en gebeurtenissen die typologisch verwijzen naar onze Heer en Heiland en Zijn werk. Deze bundel bestaat deels uit bewerkte toespraken, die de betreffende hoofdstukken begrijpelijk en goed leesbaar maken. Een bevriend echtpaar heeft de moeite genomen die uit te typen, waarvoor ik heel dankbaar ben. Het is ons gebed dat Gods zegen zal rusten op dit werk.

Gouda, voorjaar 2023

H. Bouter

1. De boom en het water van het leven

Onze levensbronnen als gelovigen

‘Ook plantte de HEERE God een hof in Eden (...). En de HEERE God liet allerlei geboomte uit de aardbodem opkomen, begerenswaardig om te zien en goed om van te eten; ook de boom des levens, in het midden van de hof, en de boom van de kennis van goed en kwaad. Een rivier kwam voort uit Eden om de hof te bevochtigen. En vandaar splitste hij zich en vormde vier hoofdstromen’.

Genesis 2:8-10

De hof van Eden

Ergens in het tweestromenland, tussen de twee rivieren Eufraat en Tigris, lag volgens Genesis 2 de hof waarin God de eerste mens plaatste die Hij had geformeerd. Meestal spreken we over het ‘paradijs’. Dit woord is van Perzische oorsprong en betekent ‘lushof’. Het komt maar een paar keer voor in het Oude Testament, onder andere in Hooglied 4:13. Die tekst heeft ook betekenis voor ons als gelovigen die behoren tot de gemeente.

Het gaat ons nu vooral om de geestelijke en symbolische betekenis van de paradijsrivier en de boom van het leven, zonder overigens afbreuk te willen doen aan de letterlijke en historische waarde ervan. De hof van Eden, de twee bomen en de sprekende slang zijn ongetwijfeld zintuiglijk waarneembare zaken geweest. Maar het is frappant dat de Bijbel niet slechts begint met het paradijs, maar ook ermee eindigt. In het laatste Bijbelboek vinden wij om zo te zeggen de tegenhanger van de hof van Eden: een hemels paradijs, het paradijs van God (Openb. 2:7).

Er zijn in het boek Openbaring zowel parallellen als contrasten met Genesis. Het is in het boek Openbaring nadrukkelijk niet het paradijs van en voor de mens, maar het paradijs van God Zélf. Het is Zijn lusthof en het is een grote genade dat wij als Gods kinderen mogen delen in Zijn eigen vreugde. In dat paradijs van God kan de zonde niet meer binnendringen en is er ook geen plaats meer voor de duivel en de dood. Dit zijn dan overwonnen vijanden (1 Kor. 15:26; Openb. 21:4). Zelfs de boom van de kennis van goed en kwaad komt er niet meer voor (vgl. Gen. 2:9; 3:3 met Openb. 2:7; 22:2,14). Dat is heel opmerkelijk.

De conclusie moet wel zijn dat de mogelijkheid tot zondigen dan niet meer aanwezig is. Het geweten kan ons dan niet meer beschuldigen en aanklagen. Qua positie is dat nu al zo voor ons als christenen. Door het volbrachte werk van Christus zijn wij namelijk gezuiverd van besef van kwaad, d.i. van een slecht geweten (Hebr. 10:22). In Christus is dat onze positie vóór God, want in de verheerlijkte Heer zijn wij volkomen rein (vgl. Ef. 1:4-6). Maar wij weten maar al te goed dat de praktijk vaak anders is, dat een gelovige na zijn bekering

toch nog zondigt en dat zijn geweten hem dan aanklaagt. Dan is er belijdenis van zonde en schuld nodig om de praktische gemeenschap met God te herstellen. In het paradijs van God zal dat voorgoed voorbij zijn.

De ware boom van het leven is Christus Zelf

De beschrijving van de hof van Eden begint met het geboomte dat de HEERE God uit de aardbodem deed opkomen (Gen. 2:9). De boom van het leven in het midden van de hof wordt daarbij apart vermeld, evenals de boom van de kennis van goed en kwaad. Daarna volgen enkele mededelingen over de paradijsrivier (Gen. 2:10). In de hof zelf ontsprong een rivier om die te bevochtigen en vruchtbaar te maken. Hij splitste zich daar in vier hoofdstromen en deze vier rivieren brachten vruchtbaarheid in de hele toenmalig bekende wereld. Vanuit de hof vloeide er een stroom van levend water naar de omringende landen.

Het is misschien niet toevallig dat de boom van het leven in Genesis 2 als eerste wordt genoemd en dan pas het levenswater. Logisch gerekend is de volgorde omgekeerd: zonder water kan er helemaal geen sprake zijn van boomgroei. Beide dingen, beide zegeningen in de schepping horen gewoon bij elkaar en zijn niet los verkrijgbaar.

Maar het accent ligt hier kennelijk op de boom van het leven, die een beeld is van Christus Zelf. Hij was de ware Rechtvaardige, de Mens die terecht gezegend was omdat Zijn vertrouwen volkomen op God gericht was (Ps. 1:3; Jer. 17:7-8). Hij was als een boom, geplant aan

waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd. Christus is gestorven om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging (Rom. 4:25). Als de verhoogde Heer heeft Hij vanuit de hemel de Heilige Geest uitgestort hier op aarde. De Geest kon niet komen vóórdat Jezus verheerlijkt was (Joh. 7:39).

Christus en het levende water van de Geest

Christus en de Geest horen bij elkaar en zijn niet van elkaar te scheiden, evenals de boom en het water van het leven bij elkaar horen. Maar de nadruk valt in de Schrift allereerst op de Persoon van Christus (waarachtig Mens, en waarachtig God), en het werk dat Hij heeft volbracht hier op aarde. Dat is de basis voor de uitstorting van de Heilige Geest, Die gekomen is om Christus te verheerlijken. Als een milde regen, als een stroom van levenswater is de Geest op aarde neergedaald. Water is een bekend beeld van de Geest. Jesaja sprak er al over: ‘Want Ik zal water gieten op het dorstige en beken op het droge; Ik zal Mijn Geest uitgieten op uw nakroost en Mijn zegen op uw nakomelingen. Zij zullen uitspruiten tussen het gras, als populieren langs de beken’ (Jes. 44:3-4).

In Openbaring 22 is éérs sprake van de rivier van levenswater, die ontspringt uit de troon van God en van het Lam. Pas daarna lezen we over de boom van het leven: die staat niet alleen aan weerszijden van de rivier, maar ook midden op de straat die het nieuwe Jeruzalem doorkruist. De oorsprong van de rivier is echter de troon van God en van het Lam, d.i. de gestorven en opgestane Heer (vgl. Openb. 5). Het werk van Christus wordt hier dus aangeduid als de grondslag van

de zegenstroom. De rivier ontspringt uit de troon van God én van het Lam. De Geest gaat uit van de Vader en van de Zoon, Die hier op aarde het Lam van God geworden is (Joh. 14:26; 15:26; 16:7).

In Openbaring 2:7 is uitsluitend sprake van ‘de boom van het leven die in het paradijs van God is’. Christus Zelf belooft hier aan de overwinnaars in de gemeente te Efeze, dat Hij hun hiervan te eten zal geven. Hier ontbreekt dus een beschrijving van de rivier; alle nadruk valt op de *boom* van het leven. De overwinnaars zullen bij de Heer zijn in de heerlijkheid en zij zullen zich met Hem mogen ‘voeden’. Hij heeft ons nu al het eeuwige leven geschonken; wij bezitten dat in Hem. Maar dan zal Hij Zélf ons erfdeel zijn en zullen wij vrij van Hem kunnen genieten. Christus is het Centrum van al Gods regeringswegen (vgl. Openb. 5:6), en ook van het paradijs van God. De toegang tot Hem kan niemand ons meer ontzeggen. Er is geen cherub met een flikkerend zwaard, die de toegang verspert. Met Christus te zijn, bij Hem te zijn, dat is verreweg het beste (Fil. 1:23).

Zo heeft de Heiland het Zelf ook beloofd aan de misdadiger die met Hem gekruisigd was: ‘Voorwaar, Ik zeg u, heden zult u met Mij in het paradijs zijn’ (Luk. 23:43). Het ongestoorde genot van de boom van het leven zou diezelfde dag nog zijn deel zijn in de hemelhof. Wat zal het zijn om voor altijd met de Heer te zijn! Het geloof in de gekruisigde Christus maakte voor deze man de toegang vrij. En dat geldt voor ieder die zijn vertrouwen stelt op de Heere Jezus Christus. De reiniging van zonde en schuld en de bekleding met de kleren van het heil openen de toegang tot het paradijs van God, zodat wij recht hebben op het eeuwige genot van de boom van het leven: ‘Gelukkig zij die hun lange kleren wassen, opdat zij recht hebben op de boom

van het leven en zij door de poorten de stad binnengaan' (Openb. 22:14).

Het water van het leven is voor
ieder die dorst heeft

Nu nog iets wat betreft het water van het leven. Uit Genesis 2 blijkt dat de paradijsrivier niet slechts de hof bevochtigde, maar ook de toenmalige wereld van water voorzag. De rivier splitste zich in vier stromen. De Pison stroomde om het land Havila, 'waar het goud is'. De Gihon stroomde om het land Cusj (Ethiopië). En de Tigris en de Eufraat voorzagen het hele tweestromenland van water (Gen. 2:10-13). De stroom van levend water vormde een verkwikking voor de hele aarde.

Zo is het ook in geestelijk opzicht. Het water van het leven voorziet niet alleen in onze eigen behoeften als gelovigen, maar het vloeit ook naar buiten toe om zegen te verspreiden. Het is niet alleen in onszelf een fontein van water, dat springt tot in het eeuwige leven, maar de stroom van levend water vloeit uit ons binnenste ook naar buiten (Joh. 4:14; 7:38). Er is genoeg water om een dorstige wereld te laven, Gods genadeaanbod is universeel.

In Openbaring 22 vinden wij dan ook een uitnodiging die gericht is aan ieder die dorst heeft. Johannes schrijft: 'En laat hij die dorst heeft, komen; laat hij die wil, het levenswater nemen om niet' (Openb. 22:17). De rivier met levenswater stroomt niet alleen in de stad zelf, het Nieuwe Jeruzalem, om de inwoners daarvan te verkwikken. De

zegenstroom reikt verder en is beschikbaar voor wie nog buiten is. Het heil in Christus is om niet verkrijgbaar. Alle dorstigen mogen komen tot de wateren en drinken (Jes. 55:1).

De vier stromen omspannen om zo te zeggen de hele wereld. Het zijn grote en snelstromende rivieren. De wateren barsten los en bruisen; dat komt tot uitdrukking in de namen van de eerste drie rivieren. Pison betekent 'stroom', Gihon wil zeggen 'de bruisende', en de Tigris (of: Hiddekel) 'pijlsnel'. De naam Eufraat betekent mogelijk ook 'vruchtbaar water' – die betekenis is heel toepasselijk, aangezien het stromende water leven en vruchtbaarheid brengt. Hierdoor brengt de aarde jong groen voort, zaadgevend gewas en vruchtbomen (vgl. Gen. 1:11-12).

Wanneer wij kinderen van God zijn geworden en 'geplant' zijn in Gods hof, dan mogen wij vrucht dragen voor Hem (Rom. 7:4). Wanneer wij 'gegeten' hebben van de boom van het leven, d.i. Christus Zelf, dan hebben wij door Hem eeuwig leven ontvangen. Dan kunnen wij ook groeien in het geloof en in geestelijk opzicht vruchtbomen worden, die geplant zijn aan waterstromen. Het water van het leven is zoals gezegd een beeld van de levendmakende Geest, Die in iedere ware gelovige woont. De Geest lest niet alleen onze eigen dorst, maar doet ons ook vrucht dragen: vrucht voor God en voor de naaste. De vrucht van de Geest is volgens het Nieuwe Testament négenvoudig van aard: '(...) liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing' (Gal. 5:22).

2. De tekenen bij de roeping van Mozes

Leven en dood zijn in Gods hand

Exodus 3:6-14; 4:1-12

Ik ben met u

We hebben gezongen: 'Ik moet de Heiland met mij hebben, want ik kan alleen niet gaan'. We kunnen de wandel van het geloof en alles wat de Heer ons toevertrouwt, wat Hij van ons vraagt niet alleen verrichten. We kunnen niet in eigen kracht de weg gaan. God moet met ons zijn. Dat was met Mozes ook zo. Hij kreeg de verzekering van de Heere God, toen hij de opdracht kreeg het volk uit Egypte te leiden: 'Voorzeker, Ik zal met u zijn' (Ex. 3:12). In Exodus 3 vinden we de roeping van Mozes vanuit de brandende doornstruik.

Mozes brengt in deze hoofdstukken – Exodus 3 en 4 – allerlei tegenwerpingen naar voren, allerlei bezwaren; allerlei moeilijkheden ziet hij voor zich. En wat zou wel de reactie zijn van dit volk, dat hij uit Egypte moest leiden? Hij was er niet zo zeker van dat ze naar hem zouden luisteren. Veertig jaar hiervoor was Mozes veel zelfverzekerder. Want toen dacht hij: ze zullen wel begrijpen dat ik naar hen gestuurd ben om hen te helpen. Vanuit mijn positie aan het hof van de farao

kan ik veel betekenen voor de Israëlieten. Maar dat liep helemaal mis. Toen Mozes dus in eigen kracht het volk te hulp wilde komen, kreeg hij grote problemen. We kennen de geschiedenis, hij heeft toen zelfs een moord gepleegd. Dat lezen we in Exodus 2. En de Israëlieten die hij wilde helpen zeiden: Wat hebben wij met jou te maken? Wie heeft jou tot leider en rechter over ons aangesteld?

In die situatie werd Mozes bang; en hij vluchtte voor de farao en zocht zijn toevlucht in het land Midian. Mozes was onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren, hij had daar een prachtige positie aan het hof en was ongetwijfeld welbespraakt. Hij kon heel goed zijn woordje doen, daar twijfel ik niet aan. Maar hier in Exodus 4 zegt hij: ‘Och Heere, ik ben geen man van veel woorden. Dat ben ik sinds jaar en dag al niet, zelfs niet vanaf het ogenblik dat U tot Uw dienaar gesproken hebt, want ik spreek onduidelijk en moeizaam’ (Ex. 4:10).

De veertig jaar bij de schapen van Jethro, die hij moest hoeden, hadden hem heel nederig gemaakt en heel afhankelijk van God. De Heere moest erop aandringen dat Mozes zou terugkeren naar Egypte: ‘Nu dan, ga, Ik zal Zelf met uw mond zijn en u leren wat u spreken moet’ (Ex. 4:12). Ik moet de Heiland met mij hebben: Ik zal Zelf met uw mond zijn. Zoiets zegt de Heere Jezus ook tegen Zijn discipelen, wanneer ze te maken kregen met vervolging en voor de overheid konden worden gebracht. Dan zegt de Heer ook iets dergelijks: Wees maar niet bang, Ik zal je mond en wijsheid geven om op dat moment te antwoorden wat je zeggen moet. Hier zegt de Heere tegen Mozes: Ik zal Zelf met uw mond zijn en u leren wat u spreken moet. Dat is een heerlijke verzekering die de Heere geeft. Hij wil Zelf met ons

zijn: 'Voorzeker, Ik zal met u zijn. Ik zal met uw mond zijn, en u leren wat u spreken moet'. Dat is een heerlijke verzekering.

Maar dan moeten wij wel van Hem afhankelijk zijn. Daar ligt bij ons vaak het probleem, dat wij wel denken te weten wat goed is en wat wij moeten doen, wat redelijk is en wat de juiste weg is en wat wij moeten antwoorden aan de mensen met wie wij te maken hebben. Dan is het belangrijk om de dagelijkse afhankelijkheid van de Heer te praktiseren, om tegen Hem te zeggen: Ik weet eigenlijk niet wat ik moet doen. Of ik weet eigenlijk niet wat ik moet zeggen, hoe ik moet antwoorden. Wilt U maar met mijn mond zijn, wilt U mij maar leren wat ik moet spreken. Dan gaan we onze weg niet zelfverzekerd, maar in afhankelijkheid van de Heere.

De betekenis van de tekenen

Laten we vertrouwen op de heerlijke beloften die Hij hier geeft. Beloften die Hij aan Mozes gaf, maar die Hij ook aan ons wil geven. De Heere zegt: 'Ik ben immers met u en Ik zal Zelf met uw mond zijn'. En Mozes krijgt eigenlijk nog een extra hulpmiddel van de kant van God, een extra handreiking. Want de Heere geeft hem ook een paar tekenen mee die hij zou mogen verrichten ten aanschouwen van de Israëlieten, opdat zij hem zouden aannemen als de door God gezonden verlosser, de leider van Zijn volk. De tekenen die Mozes hier kreeg, zeggen ook iets over de boodschap van het evangelie en de boodschap van het Woord van God in het algemeen. De eerste twee tekenen zijn de staf die een slang werd, en de hand die Mozes in zijn boezem moest steken, dus in de richting van zijn hart.

Het derde teken volgt in Exodus 4:9, waar wij lezen: ‘En mocht het zijn dat zij zelfs deze twee tekenen niet willen geloven en niet naar uw stem willen luisteren, dan moet u water uit de Nijl nemen en dat uitgieten op het droge. Dan zal het water dat u uit de Nijl zult nemen, veranderen, ja, in bloed veranderen op het droge’. Dat is heel duidelijk een oordeelsteken. Het water was bedoeld om van te drinken en de mens levenskracht te geven, maar juist dat veranderde in bloed. Het was een duidelijk bewijs van het oordeel van God, zoals we dat verderop ook vinden in deze hoofdstukken.

We zien dit gebeuren in Exodus 7, want bij de eerste plaag werd het water van de Nijl in bloed veranderd. Het was dus ook bedoeld als teken voor de Egyptenaren. Het hield in: het oordeel komt eraan, je kunt niet meer drinken uit de Nijl, je kunt je dorst niet meer lessen. God is bezig de levensader van jullie natie af te snijden. Het levenswater verandert in bloed. De Nijl werd vereerd als één van de voornaamste goden van de Egyptenaren, maar God oordeelde die afgod door het water in bloed te veranderen. Dit is dus een teken van oordeel, dit derde teken. Maar het bekrachtigt ook de boodschap die wij als gelovigen hebben. De boodschap die wij mogen uitdragen als christenen door middel van het evangelie, is allereerst een boodschap van genade en ontferming. Maar het is ook een boodschap van oordeel. Want als je niet gelooft, dan zal het oordeel van God toch komen, Zijn oordeelsdag nadert. De Heere Jezus redt ons van de toekomende toorn (1 Thess. 1:10). Maar als je die boodschap niet aanneemt, zal het oordeel je treffen. Dat is dus het derde teken, een oordeelsteken dat de boodschap van het evangelie moet bekrachtigen, evenals dit het geval was met de boodschap die Mozes had voor zijn volk.

Maar nu die eerste twee tekenen, die ook te maken hebben met de inhoud van Gods Woord, de inhoud van het evangelie dat we mogen verkondigen. En waarin de Heere ook met ons wil zijn, als we die boodschap uitdragen. In de roeping van Mozes zien we tevens allerlei eenvoudige, praktische lessen die wij ook ter harte mogen nemen. In Exodus 4:2 zegt de Heere tegen Mozes: ‘Wat hebt u daar in uw hand?’ Hij zei: Een staf. Zoiets kan de Heer ook tegen ons zeggen: Wat heb je in je hand, wat voor gave heb je? Wat heb Ik je geschonken, waarmee je Mij zou kunnen dienen? Het is niet zo moeilijk, je hoeft niet ver te zoeken. Maar wat heb je van Mij ontvangen dat je kunt inzetten in Mijn dienst, wat heb je in je hand? Ben je dan bereid om dat te gebruiken voor Hem, om Hem te dienen? Mozes zei: Een staf. Het was een herdersstaf, die hij dagelijks moest gebruiken bij zijn werk om de schapen te hoeden en te weiden.

Een simpele staf. Die mocht hij inzetten in de dienst van God; en later wordt die staf niet alleen de staf van Mozes, maar de ‘staf van God’ genoemd. Als God die staf gaat gebruiken, dan wordt het *Zijn* staf: de staf van God. Dus als de Heer gebruik kan maken van de mogelijkheden die je hebt, wat je bezit of noem maar op, dan wordt het *Zijn* instrument. Dat is een belangrijke les voor ons. Maar de staf spreekt hier vooral van autoriteit, van een bepaalde positie die de mens mag innemen voor het aangezicht van God, een zekere waardigheid.

Maar wat is er gebeurd met de waardigheid, die de mens uit de hand van God had ontvangen? Dan moeten we teruggaan naar Adam en Eva en naar de val van de eerste mens. Ze hebben niet vastgehouden aan die oorspronkelijke positie die ze van God hadden ontvangen,

maar hebben naar de satan geluisterd, naar de oude slang. En daardoor zijn ze in de invloedssfeer geraakt van de macht van de slang, van de boze. Als de staf hier op de grond valt, dan verandert hij in een *slang*. Dus de positie, de waardigheid die de mens als schepsel van God uit Zijn hand had ontvangen, die heeft hij verloren en die is eigenlijk een prooi geworden van de macht van de slang. Van de macht van de satan, en daar zou je bang van worden. Mozes vluchtte ervoor weg; en als we de macht van de slang, van de tegenstander in deze wereld zien, dan zou je bang worden. Als u de krantenberichten leest en de uitspraken van ministers of van anderen over bepaalde dingen hoort, dan houdt dit in dat het ook voor christenen niet makkelijk zal worden in deze tijd, steeds moeilijker eigenlijk.

We zullen steeds meer een minderheid worden, die mogelijk ook met allerlei vormen van discriminatie en zelfs vervolging te maken zal krijgen. Die macht van de slang, daar word je bang voor, daarvoor ga je op de vlucht. We leven niet meer in een christelijk land, een christelijke maatschappij, en daarmee hebben we te maken natuurlijk. Maar wat zegt het evangelie nu eigenlijk? Het is de blijde boodschap van zonde en genade. De boodschap van zonde en oordeel, maar ook van overwinning doordat die Ene gekomen is, de Verlosser, de Godsgezant. Hij kon zeggen: Ik ben die Ik ben, Ik ben de Eeuwige, God Zelf. Er is een Redder gekomen; en Mozes is eigenlijk ook een schaduwbeeld van Hem, onze Verlosser. Onze Heer heeft macht over de boze, Hij heeft de overwinning over de macht van de vijand behaald. Hij heeft die macht bedwongen al bij Zijn leven op aarde, maar met name door Zijn opstanding uit de doden. Want Hij heeft de satan de doodsteek gegeven door Zelf in de dood te gaan en hem

te overwinnen die de macht over de dood had, dat is de duivel (Hebr. 2:14).

God zei tegen Mozes: ‘Strek uw hand uit, en grijp hem bij zijn staart’ (Ex. 4:4). Er is Iemand gekomen die macht heeft over de tegenstander, de duivel die de mens in het ongeluk gestort heeft. Dat is ook een onderdeel van de blijde boodschap, die wij mogen uitdragen in ons leven en ons getuigenis tegenover anderen. Er is Iemand Die machtig is om te verlossen, Die de sterke vijand heeft bedwongen. Hij is machtiger dan de slang, sterker dan de tegenstander. ‘Strek u hand uit, en grijp hem bij zijn staart’. Toen stak Mozes zijn hand uit en greep hem vast, en de slang werd weer een staf in zijn hand. Als wij inzien dat de macht over de vijand in handen is van onze Heer en Heiland, dat Hij de satan straks voor altijd teniet zal doen en hem zelfs onder onze voeten zal verpletteren, zoals Romeinen 16:20 zegt, dan mogen we ons helemaal aan Hem toevertrouwen en weten we ook zeker dat God met ons is.

Zo was het hier met Mozes, die dit teken kreeg voor de Israëlieten, ‘opdat zij geloven dat de Heere aan u verschenen is, de God van hun vaders, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob’ (Ex. 4:5). Wat een grote bemoediging voor Mozes dat hij dit teken met zich mocht meedragen, zodat zijn woorden op een bijzondere manier werden bekrachtigd. Nu horen we in deze tijd natuurlijk heel veel over wonderen en tekenen, die allerlei mensen verrichten, maar ik denk niet dat het de bedoeling is van dit Bijbelgedeelte om ons daarop te richten. Het gaat erom dat het een bevestiging is van de kracht van het evangelie. De blijde boodschap mogen we uitdragen; en of de Heer het zal bevestigen door tekenen, dat zal niet altijd zo

zijn, dat geloof ik niet. Aan de andere kant geloof ik wel dat God nog steeds wonderen kan verrichten, en dat Hij dit ook zal doen als het Hem behaagt. Maar we moeten ons richten op de inhoud van het Woord van God en de blijde boodschap, niet op bovennatuurlijke verschijnselen. Dat is dus het probleem van de macht van de vijand, van de tegenstander.

Maar er is nog een ander fundamenteel probleem, dat ook in het evangelie wordt aangesneden, waarvoor een oplossing wordt geboden in het Woord van God. En dat is niet de rol van de satan, maar het probleem van ons eigen zondige hart, het probleem van de zonde die in ons woont. Maar het evangelie heeft ook hiervoor een oplossing. En dat is de betekenis van het tweede teken dat Mozes meekreeg. Steek toch uw hand in uw boezem, want 'als zij u niet geloven en niet naar de boodschap van het eerste teken willen luisteren, zullen zij toch wel de boodschap van het laatste teken geloven'. Wat gebeurt er als je een beetje jezelf leert kennen, wie je bent, als het Woord van God je duidelijk laat zien dat je een zondaar bent, als je naar binnen kijkt en je hand naar binnen richt. Mozes 'stak zijn hand in zijn boezem en haalde hem weer tevoorschijn, en zie, zijn hand was melaats, wit als sneeuw'. Helemaal melaats! Dat is er aan de hand: je hebt een zondig hart, maar ook een zondige hand. Je bent een verloren schepsel, helemaal melaats, helemaal aangetast door de zonde van binnen, maar ook door je zondige woorden en daden. Maar wil je dat inzien, wil je erkennen dat je een zondaar bent? Dat je een melaatse hand hebt en een verdorven hart hebt?

Toch is er een oplossing voor die melaatse hand, voor dat probleem van de zonde. Daarom zei de Heere tegen Mozes: 'Steek uw hand

opnieuw in uw boezem'. En hij stak zijn hand opnieuw in zijn boezem, en toen hij hem weer uit zijn boezem trok, zie, hij was weer als zijn overige vlees (Ex. 4:6-8). Wat een wonder. Wat een wonder van herstel en van reiniging! Ik moest onlangs denken aan een lied uit de bundel van Johannes de Heer, dat zegt: 'Al zijn je zonden als scharlaken, ze zullen worden als witte wol'. Want als je al je vertrouwen stelt op de Heere Jezus, als je met berouw en belijdenis van zonden tot God wilt gaan en wilt erkennen: Ja, ik ben inderdaad een zondaar, wanneer ik tot mezelf inkeer en inzie wie ik ben, zodra ik mijn hand in mijn boezem steek. Ik moet erkennen en belijden dat ik een verloren zondaar ben. Maar dan kan het wonder van de totale reiniging plaatshebben. Al waren mijn zonden zo rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol. Al is die hand helemaal aangetast door de melaatsheid, ze kan toch gereinigd worden. Ik mag een nieuw schepsel worden. Wie in Christus is, die is een nieuwe schepping. Het oude is voorbijgegaan, zie alles is nieuw geworden.

Het evangelie heeft dus ook de oplossing voor het probleem van de zonde die in ons woont. Dit dragen we nog steeds met ons mee, ook als gelovigen, want de zonde woont nog in ons. Maar de zonde hoeft niet *werkzaam* te zijn, die hoeft niet actief te zijn. Want wij zijn met Christus gestorven en begraven. Wij zijn ook opgestaan in een nieuw leven. Doordat de Heilige Geest in ons woont, is het mogelijk dat Hij ons leidt en ons helpt om overeenkomstig de Geest te leven en te wandelen. Wij weten dat de volkomen verlossing van de zonde bij de terugkomst van de Heer zal plaatshebben. Maar in Hem zijn wij in principe al verlost, want wie in Christus is, die is een nieuwe schepping. Het oude is voorbijgegaan, alles is nieuw geworden.

Dat is de kracht van het evangelie, de kracht van het Woord van God dat fundamentele oplossingen biedt voor de nood van de mens. Mozes had deze boodschap voor de Israëlieten, die zuchtten onder de slavernij van de farao, de slavendienst in Egypte. Maar dat is een beeld van de slavernij van de zonde, waarvoor de Heer de oplossing heeft. Die oplossing kennen we gelukkig, we mogen ook persoonlijk weten dat we daaraan deelhebben. En deze blijde boodschap mogen we uitdragen in ons leven, in ons getuigenis. Zo gaan wij onze weg met de Heer: 'Ik moet de Heiland met mij hebben. Dan is iedere last mij licht. Ik ken geen bange vrees of zorgen, ik wandel voor Zijn aangezicht'.

Ik zal Zelf met uw mond zijn, en u leren wat u spreken moet. Ik ben immers met u. De Heer geeft ons ook de blijde boodschap, die een oplossing biedt voor de verschrikkelijke problemen van de zonde, de dood en de macht van de satan. We mogen staan in de overwinning van de Heer. We weten dat wij een nieuwe schepping zijn in Hem en dat wij ook gered zijn van de komende toorn. Dit is de betekenis van het derde teken, en we mogen anderen waarschuwen voor het oordeel dat komen gaat. Maar Gods volk wordt uitgeleid: dat is een heerlijke verzekering. Wij hebben de verlossing door Jezus' kostbaar bloed.

De bezwaren van Mozes

Kort nog een paar opmerkingen hierover. Want we hebben gelezen dat Mozes viermaal tegenwerpen maakt. We lezen dat in Exodus 3 en 4. Eerst zegt hij: 'Wie ben ik, dat ik naar de farao zou gaan en de

Israëlieten uit Egypte zou leiden?’ (3:11). En in hoofdstuk 4 zegt hij: ‘Maar zie, zij zullen mij niet geloven en niet naar mijn stem willen luisteren, want zij zullen zeggen: De Heere is niet aan u verschenen’. En eveneens: ‘Och Heere, ik ben geen man van veel woorden’ (4:1, 10). En dan ben ik er nog één bezwaar vergeten: ‘Mozes zei tegen God: Zie, wanneer ik bij de Israëlieten kom en tegen hen zeg: De God van uw vaders heeft mij naar u toe gezonden, en zij mij zeggen: Wat is Zijn Naam? Wat moet ik dan tegen hen zeggen?’ (3:13). Dat is dus viermaal dat Mozes bezwaar maakt en zegt: Ja, maar (...).

En we vinden het nog een vijfde keer in hoofdstuk 4, waar hij eigenlijk heel kort door de bocht zegt: ‘Och Heere, zend toch iemand anders’ (4:13). Geef mijn portie maar aan een ander. Pas dan lezen we dat de Heere boos wordt: ‘Toen ontbrandde de toorn van de Heere tegen Mozes’. Beste lezers, die vier keer hiervoor wordt de Heere niet eens boos! Hij is niet ongeduldig en laat niets van toorn merken, maar gaat uitgebreid in op de argumenten van Mozes. Wat een God hebben wij! ‘Ik moet de Heiland met mij hebben’, en wat een Heiland!

Maar we zien ook dat wij niet meer dan werktuigen in Zijn hand zijn. Wanneer wij iets zeggen in de trant van: Heer, nee hoor, dat moet iemand anders maar doen, volgens mij is daar wel een ander voor (omdat wij gewend zijn dat iemand anders zoiets doet). Dan denk ik dat wij de Heer, Die ons als Zijn werktuigen gebruikt, erg teleurstellen. Hij wordt niet teleurgesteld door onze kleinheid, bijv. als we zeggen: Heer, daar zie ik tegen op. Of Heer, daar ben ik niet geschikt voor. Als dat echt nederigheid is, wordt de Heer niet

teleurgesteld. Dan zal Hij ons versterken en ons bemoedigen, zoals Hij dit met Mozes deed.

Maar op het moment dat je onder een plicht uit wilt, dat kan Hij niet accepteren. Dan zegt Hij het volgende – en laten we het maar lezen, want het is ook een les voor mij en voor ons allemaal: ‘En Hij zei: Aäron, de Leviet, is toch uw broer? Ik weet dat hij uitstekend spreken kan. Bovendien, zie, hij trekt u tegemoet’. God had het geregeld, het was helemaal voor elkaar. Aäron was al in aantocht. ‘Zodra hij u ziet, zal hij zich van harte verblijden. Dan moet u tot hem spreken en hem en de woorden in zijn mond leggen. Ikzelf zal met uw mond en zijn mond zijn en u leren wat u doen moet. En hij zal voor u tot het volk spreken. Dan zal het zó zijn: Hij zal voor u tot een mond zijn en ú zult voor hem tot een god zijn’ (Ex. 4:14-16). Mozes moest tegen Aäron zeggen wat er meegedeeld moest worden aan het volk. Aäron was de spreekbuis.

Wat een Heiland hebben wij! Laten wij oppassen om te zeggen wat er in ons hart zo makkelijk leeft: Die ander moet dit maar doen, dit is eigenlijk zijn portie! Als de Heer bij mij in het hart werkt dat er iets moet gebeuren, dan verwacht Hij dat ik dit ook doe. Als Hij ziet dat mij hiervoor essentiële dingen ontbreken, dan zal Hij daarin voorzien. Ik denk dat dit ook een les is, die wij uit deze schitterende geschiedenis mogen leren.

Nog iets valt op. Mozes krijgt drie wondertekenen, we hebben er uitgebreid bij stilgestaan. Hij krijgt die tekenen om duidelijk te maken dat God hem heeft gestuurd, maar aan wie? Aan het volk van God, het volk Israël. Maar voor zover ik weet, heeft hij ze ten opzichte van het volk Israël niet gebruikt; Aäron wel (4:30). Op een

bepaald moment staat Mozes samen met Aäron voor de farao en dan lezen we dat hij het eerste wonder moet doen. Dan haalt hij het niet in zijn hoofd om te zeggen: Dit heeft de Heere mij bij de brandende doornstruik getoond. Nee, Aäron moet zijn staf op de grond gooien (7:8-10). God geeft opnieuw de opdracht en dan gebruikt Aäron het teken tegenover de farao.

U kent de geschiedenis, dan doen de geleerden van de farao hetzelfde maar worden de staven, de slangen van de geleerden, opgeslokt door de staf van Aäron. Ik denk dat het belangrijk is om ons te realiseren dat al die extra wonderen die de Heer gaf, mogelijk in de eerste plaats waren bedoeld om Mozes te laten zien: ‘Mozes, Ik ben bij je. Let nu maar goed op, vertrouw Mij maar. Ga ervan uit dat Ik je zal helpen en dat Ik het zal doen, want Ik weet ook dat jij het zelf niet kunt’. Broeders en zusters, zo is het ook met ons. De Heer heeft alleen maar zulke mensen, die het zelf eigenlijk niet kunnen. Maar *Hij* geeft de taken en zorgt ervoor dat wij over de capaciteiten beschikken op het moment dat het nodig is. Zo is onze Heer. Hij heeft geduld en zegt: ‘Wat hebt u in uw hand?’ Er is nog zo’n mooie tekst, waarin staat: ‘Wat hebt u in uw huis?’ U kent dat wel, de geschiedenis van de weduwe bij Elisa, en de kruik olie. Ze had nog maar een klein beetje olie, en daarmee heeft ze allerlei vaten gevuld die ze van de burens had geleend. U kent dat verhaal. Wat hebt u in uw huis? Ik denk dat het heel belangrijke vragen zijn voor mij en voor u. De Heiland zegt: Wat heb je in je hand? Wat heb je in je huis? Wij moeten de Heiland met ons hebben.

3. Het manna

Het brood uit de hemel

Exodus 16:2-36; Psalm 78:17-25; Hebreeën 9:4; Openbaring 2:17

‘Zij spraken tegen God en zeiden: Zou God een tafel gereed kunnen maken in de woestijn? Zie, Hij heeft de rots geslagen, zodat er water uitvloeide en er beken overvloedig uitstroomden. Zou Hij ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volk van vlees kunnen voorzien?’ (...). ‘Hij gebood de wolken daarboven en opende de deuren van de hemel: Hij liet manna op hen regenen om te eten en gaf hun hemels koren. Eenieder at het brood van de machtigen; Hij zond hun proviand tot verzadiging toe’.

Uit Psalm 78

‘Wie overwint, die zal Ik geven van het verborgen manna, en Ik zal hem een witte steen geven en op de steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan hij die hem ontvangt’.

Openbaring 2:17

Het ware brood uit de hemel

Wij zingen soms over de rijkdom van het Woord van God, dat het een gave is die God ons heeft geschonken: ‘Vader, dank voor deze gave: levensvoedsel, hemelbrood’. Hier vinden we de uitdrukking ‘hemelbrood’. Dit wijst erop dat dit voedsel van boven komt en een hemelse oorsprong heeft: het daalt van God neer. En we zouden eigenlijk ook Johannes 6 moeten lezen, maar dat moet u voor uzelf maar eens doen, want het is een lang hoofdstuk. Daar zegt de Heere Jezus tegen de Joden dat Mozes hun het manna gaf in de woestijn. ‘Maar Mijn Vader geeft u het ware brood uit de hemel’ (Joh. 6:32). En daarmee doelde Hij op Zichzelf als het ware voedsel voor ieder die gelooft. Wie tot Hem komt en in Hem gelooft, die ontvangt nu reeds eeuwig leven, Zijn opstandingsleven. En straks zal Hij ons opwekken op de laatste dag, bij de eerste opstanding, zodat ons lichaam ook deel krijgt aan het nieuwe leven en gelijkvormig wordt aan het lichaam van Zijn heerlijkheid (Joh. 6:32-40).

Wie zich geestelijk gesproken met Hem voedt door het geloof, die ontvangt het leven en wordt ook dagelijks gevoed met dit wonderbare brood uit de hemel. We mogen ons elke dag voeden met hemels brood. Het Woord stelt ons Christus voor, en daarom is dit ook het dagelijkse manna dat wij nodig hebben voor ons geestelijk leven.

Lessen verbonden met het manna

Het manna kenden de Israëlieten niet, het was nieuw voor hen. Ik meen dat het woord manna betekent: ‘Wat is dit?’ Ze waren

eerst ontevreden dat ze geen eten hadden in de woestijn. Toen zei de Heere: Ik heb dit gemor van de Israëlieten gehoord. 's Avonds zullen jullie vlees krijgen en in de morgen zullen jullie met brood verzadigd worden. En dat was een groot wonder natuurlijk tijdens de woestijnreis, dat elke nacht telkens het manna uit de hemel neerdaalde, dat hemelse voedsel.

We zien dat er allerlei lessen verbonden worden met het manna, ook wat betreft de gehoorzaamheid van de Israëlieten. Want op de sabbat, dan mochten ze niet erop uittrekken om het manna te verzamelen. De zesde dag kregen ze een dubbele portie, en dat was een test om te kijken of ze gehoorzaam waren. De Heere zei dat ook in Exodus 16 vers 4 en 5: 'Zie, Ik zal voor u brood uit de hemel laten regenen'. Ik zal het volk op de proef stellen of het al dan niet wandelt naar Mijn wet. Als ze op de zesde dag bereiden wat ze hebben binnengebracht, dan zal dit dubbel zoveel zijn als wat ze op de andere dagen verzameld hebben.

Dus de Heere testte het volk of ze naar Hem zouden luisteren. Elke zesde dag zouden ze een dubbele hoeveelheid krijgen en verzamelen, zodat ze de sabbat zouden kunnen houden en gehoorzaam konden zijn aan het gebod. 'Zie, omdat de Heere u de sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij u op de zesde dag brood voor twee dagen. Ieder moet op zijn plaats blijven! Niemand mag er op de zevende dag vanuit zijn verblijfplaats op uit gaan' (vs. 29).

Niemand mocht dus op de sabbat naar buiten gaan om voedsel te verzamelen. God had hierin van tevoren voorzien en Hij testte het volk of het gehoorzaam was aan Zijn gebod. Iets heel opmerkelijks is namelijk dat het manna niet lang houdbaar was. Het was echter wel

houdbaar vanaf de zesde dag tot en met de zevende dag, de andere dagen was het maar één dag houdbaar. Elke dag opnieuw moesten ze dus erop uittrekken om vers voedsel, vers manna, te verzamelen en te nuttigen. Daarom gaf Mozes in vers 19 het gebod: ‘Niemand mag ervan overlaten tot de volgende morgen’. Dat was ook weer een test voor de gehoorzaamheid van de Israëlieten. Zouden ze luisteren naar het Woord van God, zouden ze elke dag opnieuw erop uittrekken, zoals Hij geboden had?

Sommigen luisterden niet naar Mozes en lieten ervan over tot de morgen (vs. 20), maar toen was het bedorven. Daarom werd Mozes toornig op hen. We zien dus dat met de gave van het manna ook telkens een test verbonden wordt of ze al dan niet gehoorzaam zouden zijn aan het Woord van God. In elk geval spreekt dit ervan dat wij ook op de proef worden gesteld en dat God kijkt of wij afhankelijk zijn van Hem, van het hemelbrood dat Hij ons wil geven en dat Hij ons heeft geschonken in de Persoon van de Heer. En wat mij betreft kun je bij het manna ook aan de hele Bijbel denken, ik heb daar geen bezwaar tegen. Er zijn ook wel dagkalenders met de naam ‘ons dagelijks manna’ of iets dergelijks, en dat is natuurlijk ook een mooie toepassing.

Elke dag opnieuw mogen wij ons voeden met de rijkdommen van het Woord van God en met de Persoon van de Heer. Elke dag weer opnieuw, één bepaalde dag is niet voldoende voor de volgende dag. En er staat hier ook ergens, als de zon opkomt, dat het dan smelt. We lezen dat in vers 21: zodra de zon heet werd, smolt het weg. Ze verzamelden het elke morgen, ieder naar zijn behoefte, maar zodra de zon heet werd, smolt het. Dat spreekt van de hitte van de beproeving,

die we ervaren als er moeite en leed is. Als we dan niet voldoende hebben verzameld en hebben gegeten, dan hebben we er niets meer aan. Dan smelt het weg als het ware in de hitte van de beproeving, in het vuur van de beproeving dat we dagelijks kunnen ervaren in ons leven.

We moeten ons dus 's morgens op tijd voeden met het Woord van God en de tijd nemen om stil te zijn voor het aangezicht van God. Als we Zijn Woord lezen, dat overdenken en ons afvragen wat er in dit gedeelte te vinden is over de Persoon van de Heiland, dan mogen we ons voeden met het hemelse manna en overdenken wat tot hulp en steun kan zijn, tot leiding voor die dag. Als we dat niet doen en de zon gaat op: zodra we op de proef worden gesteld, hebben we er niets meer aan en smelt het weg.

Het verborgen manna

Dat maakt het eigenlijk zo merkwaardig wat we gelezen hebben in vers 32 tot 34. Daar zie je dat het manna wel bewaard kon blijven, als het werd gebracht in het heiligdom, in de tegenwoordigheid van God. Dit is het woord dat de Heere geboden heeft. Vul een gomer ervan om het te bewaren, al hun generaties door, zodat zij het brood zien dat Ik u in deze woestijn te eten heb gegeven, toen Ik u uit het land Egypte leidde. Ook zei Mozes tegen Aäron: Neem een kruik en doe daar een volle gomer manna in – een dagrantsoen – en zet die voor het aangezicht van de Heere om het te bewaren, al hun generaties door. Zoals de Heere Mozes geboden had, zette Aäron het vóór de getuigenis om te bewaren.

Aäron vulde dus de kruik met het manna en hij legde die ter bewaring neer vóór de ark van het verbond in het heilige der heiligen. Dan lees je niet dat de kwaliteit van dat manna achteruit ging. Integendeel, het moest heel lang bewaard blijven voor de Israëlieten om ook de volgende generaties te kunnen tonen hoe de Heere Zijn volk geleid en gevoed had, en voor hen had gezorgd. Het was het bewijs van de zorg van de Heere voor Zijn volk in de woestijn. Opdat de ontevredenheid en het gemor van de Israëlieten gestild zouden worden, ook in de toekomst.

God zorgde goed voor Zijn volk en dit hemelse manna was het bewijs hiervan. In Hebreeën 9 lezen we dat de kruik waarin het manna bewaard bleef, een *gouden* kruik was. Het was niet iets goedkoop, maar heel duur materiaal: een gouden kruik. Bovendien werd deze kruik – de gouden pot, zegt de Engelse vertaling – neergelegd vóór de ark, en vóór de getuigenis, dat zijn de wetstafelen. Maar de Hebreeënbrief zegt dat die kruik zelfs in de ark werd bewaard, en dus werd verborgen in het heiligdom, veilig in de ark van het verbond. Ik vind dit contrast heel wonderlijk, nl. dat dit manna verborgen werd in het heiligdom en voor altijd houdbaar was. Het is nooit bedorven en het sprak in de tegenwoordigheid van God van Zijn zorg voor het volk.

U begrijpt wel waar dit op doelt, deze gouden kruik met het manna. Zou dit niet wijzen op de Heere Jezus in Zijn eigen persoonlijke, goddelijke heerlijkheid? Goud spreekt van heerlijkheid, de goddelijke heerlijkheid van Zijn Persoon. Maar Hij is nu niet meer op aarde. De Heere Jezus is – dat zien we in het beeld van het manna – uit de hemel neergedaald als het ware brood uit de hemel. Om aan de wereld leven

te geven, en om aan ons het leven te geven. Wij mogen ons dagelijks met Hem voeden, zoals wij hebben gezien. Maar de Heer is niet meer op aarde, Hij is daarboven in het heiligdom. Hij is de verheerlijkte Mens en Hij is daar gekroond met eer en heerlijkheid.

Daarvan spreekt de gouden kruik in het heiligdom, in de tegenwoordigheid van God. De kruik die het manna bevatte; en de staf van Aäron, die in bloei had gestaan. De staf van Aäron spreekt van Zijn opstanding uit de doden. De dode staf van Aäron bracht leven en rijpe amandelen voort in één nacht (Num. 17). Dat spreekt ervan dat de Heer de Bron van het leven is en dat Hij ons nieuw leven geeft, eeuwig leven. Maar zoals gezegd, in het manna zelf zien we de Heer zoals Hij neerdaalde als Mens hier op aarde. In de gouden kruik zien we hoe de waarachtige Mens nu gekroond is met eer en heerlijkheid en in het heiligdom verborgen blijft. Hij neemt daar Zijn plaats in de tegenwoordigheid van God in, tot Zijn verschijning in macht en majesteit.

En wat is dat dan voor een wonderlijke belofte aan de overwinnaars in Pergamus (Openb. 2:17)? ‘Wie overwint, die zal Ik geven van het verborgen manna’. Ziet u, dat is het manna dat verborgen is in de kruik in het heiligdom, in de ark. Dan zie je dat dit voedsel zelfs rijpt tot in de eeuwigheid. Het bederft nooit en het is beschikbaar voor hen die overwinnen, ook straks als we bij de Heer zullen zijn. Als Hij ons zal belonen, als Hij ons zal kronen als overwinnaars. Wie overwint, die zal Ik van het verborgen manna te eten geven.

Ook dan, als we bij de Heer zullen zijn en door Hem beloond worden voor alles wat we hier op aarde voor Hem hebben gedaan, ook dan zal dit kostbare hemelbrood voor ons beschikbaar zijn. Wij zullen ons

daarmee mogen voeden, en ons mogen bezighouden met de Persoon van Christus in al Zijn heerlijkheid, in al Zijn volkomenheid. Het is wonderlijk dat dit gegeven wordt als belofte in een gemeente waar sprake was van onreinheid, van het eten van afgodenoffers, van hoerij, dus van verbindingen met de wereld en geestelijk bederf. Afgoderij en hoerij: dat is altijd ongunstig in de Bijbel. Maar in tegenstelling tot de onreinheid en het falen van de gemeente te Pergamus, die zich verbond met de afgoden en de wereld, is daar die heerlijke belofte van de Heer. Als je straks bij Mij mag zijn, kun je eten van het verborgen manna, dat volkomen rein en vlekkeloos is. Dan mag je deel hebben aan Mijzelf, genieten van een hemels leven dat niet kan falen.

Dus Christus zal voor de overwinnaar ook een bron van vreugde zijn, een bron van geestelijke voldoening. Het trof mij deze week, toen ik erover nadacht, dat je ziet dat het manna van de mens uit gezien kan bederven, kan smelten in de hitte van de beproeving. Toch spreekt het van de Persoon van de Heer. Hij is heerlijk en volkomen, in Hem is geen falen, geen tekortkoming. Hij is daar altijd in de heerlijkheid van God en Hij leeft om voor ons te bidden en te pleiten. Daarvan spreekt de staf van Aäron. Maar Wie Hij was in Zijn mensheid hier op aarde, in al Zijn volkomenheid, dat blijft dus voor altijd bewaard voor Gods aangezicht. Daar gaat niets van verloren.

Het manna was fijn en vlokkig, en er zijn ook andere plaatsen waar we lezen over de kwaliteiten van het manna. Het smaakte als een honingkoek, en al die eigenschappen van het manna wijzen op de volkomenheden van onze Heer en Heiland. Zelfs al hebben we misschien maar weinig tijd, zodat we weinig kunnen verzamelen, we

hoeven niets te kort te komen. Als we maar vijf of tien minuten bezig zijn met het Woord van God, dan kunnen we daarin toch het nodige vinden wat tot voedsel is voor de ziel, waardoor we gesterkt, geleid en gezegend worden. Hij die minder verzameld had kwam niet te kort, ieder had naar zijn behoefte verzameld (vs. 18).

Maar ze moesten er dus wel op uittrekken, dat betekent: het manna regende niet in de mond of in de bakpan, zo gemakkelijk maakte God het niet. Ze moesten erop uitgaan, ze moesten het verzamelen, bijeenbrengen en toebereiden. Welnu, dat wijst erop dat wij intensief met het Woord van God bezig mogen zijn, daarin mogen graven en ons ermee moeten bezighouden, elke dag weer opnieuw. En inderdaad, wij hoeven niet de sabbat te onderhouden, dat hoef ik u niet te vertellen, maar voor de Israëlieten was dit een test om te kijken of zij al dan niet gehoorzaam waren aan het gebod van God. En voor ons kan het ook een test zijn, dat de Heer kijkt of wij genoeg nemen met dit hemelbrood, het brood van de engelen. Hebben we er voldoende aan?

Een verhaaltje. Ik weet van een christelijk gezin, waar de jongste kinderen elke dag een Bijbels verhaal te horen kregen van hun moeder. Ze las dat voor, maar op een gegeven moment zei één van hen: Is er nu geen andere Bijbel? Dat geeft aan dat er iets in ons hart kan zijn, waardoor we niet genoeg hebben aan het Woord van God. En zo ging het ook met de Israëlieten, we zien dat in Numeri 11. Ze waren ontevreden met dit dagelijkse manna.

Volgens Numeri 11:4 begeerde het volk vlees te eten en andere lekkernijen die ze in Egypte genoten; en toen zeiden ze: 'Maar nu droogt onze ziel uit, er is helemaal niets dan dit manna voor onze

ogen'. Dan volgt de beschrijving van de aard, het uiterlijk van het manna. Het leek op korianderzaad, een fijn aromatisch zaad, en het zag eruit als balsemhars – ook iets kostbaars, iets bijzonders. Het volk verspreidde zich om het te verzamelen en maalde het met handmolens, of stampte het in vijzels en kookte het in potten en bereidde het tot koeken.

De smaak ervan was als van oliegebak. Het had dus een hele fijne en goede smaak, van baksel in olie. Dit spreekt van de werking van de Persoon van de Heilige Geest, waarmee de Heer gezalfd was en verzegeld en waarmee wij ook gezalfd en verzegeld zijn. Telkens wanneer 's nachts de dauw op de legerplaats neerdaalde, daalde ook het manna daarop neer. Maar als die smaak dus bedorven raakt en je alleen maar terugdenkt aan de lekkere dingen van Egypte, dat een beeld van de wereld is, dan ben je niet tevreden met het manna. Dat is dan ook weer een test voor het volk natuurlijk, maar het kan ook een test voor ons zijn. Zijn we tevreden met alles wat we vinden in het Woord van God, alles wat we vinden in de Persoon van de Heer?

In Psalm 78 wordt het manna zelfs brood van de engelen, of van de machtigen genoemd. Hij schonk hun hemelkoren, brood der engelen at ieder (vs. 25 NBG). Dat is een speciale uitdrukking. Misschien wijst dit erop dat de engelen zich ook heel intensief bezighouden met de Persoon van de Heer, als de Mens Die uit de hemel is neergedaald. Engelen hebben Hem gezien, nadat Hij Mens geworden was. En ze hebben al die belangrijke fasen van Zijn leven meegemaakt en Hem ook begeleid daarin. Brood der engelen. Welnu, als dit manna dus brood is, voedsel voor de engelen, voor machtige hemelwezens, zou

het dan niet voldoende zijn voor ons om ons daarmee te voeden?
Vader, dank voor deze gave: levensvoedsel, hemelbrood.

Laat het zo voor ons mogen zijn, zodat we niet met begeerte vervuld worden – zoals de Israëlieten – naar de dingen van de wereld, de dingen van het vlees. Maar laten we dankbaar zijn voor dit heerlijke hemelse brood, dit hemelkoren, dat Hij elke dag opnieuw aan ons wil geven om ons daarmee te voeden, om ons te sterken en te leiden op onze weg hier beneden.

4. De voortdurende eredienst in het heiligdom

Studies in Exodus 25 tot 30

‘Dan moet u het toonbrood op de tafel leggen; het moet er voortdurend voor Mijn aangezicht zijn.’

Exodus 25:30

‘U moet de Israëlieten gebieden dat zij zuivere olie, uit gestoten olijven, voor u meenemen voor het licht, om voortdurend een lamp te laten branden.’

Exodus 27:20

Voortdurend

In Exodus 25 gaat het over de tafel van de toonbroden in het heilige. In Exodus 27 gaat het over de zevenarmige kandelaar in het heiligdom. Maar ook bij de beschrijving van het reukofferaltaar lezen wij dat er een voortdurend reukwerk moest zijn voor het aangezicht van de HEERE, al uw generaties door (Ex. 30:8). Andere vertalingen

gebruiken het woord *geregeld* of *bestendig*. Het gaat om altijddurende inzetten.

We hebben gezongen over onze toekomst bij de Heer, in het huis van de Vader, dat het een vreugde zal zijn om straks bij Hem te zijn in Zijn tegenwoordigheid. Maar het mooie voor ons als christenen is dat wij ons ook nu al in Gods tegenwoordigheid mogen bevinden en mogen binnengaan in Zijn nabijheid. Hiervan spreekt het heiligdom in het Oude Testament. Maar wij weten dat de gemeente van God nu Gods tempel is in de Geest, waarin Hij woont, waar Hij aanwezig is en wij als gelovigen mogen komen in Zijn nabijheid (Ef. 2:20-22). Het wonderlijke is dat wij voortdurend, eigenlijk constant, een plaats mogen hebben in de tegenwoordigheid van God. Wij genieten hier als we nadenken over Gods Woord. Als we bidden, treden we ook in Gods nabijheid, in Zijn tegenwoordigheid. Wij mogen dat voortdurend doen, geregeld of bestendig, zoals in deze plaatsen staat.

De tafel voor de toonbroden

De priesters kwamen telkens in het heiligdom, met name Aäron, de hogepriester. De opdracht aan Mozes in verband met de tafel voor de toonbroden luidde: ‘Dan moet u het toonbrood op de tafel leggen; het moet er *voortdurend* voor Mijn aangezicht zijn’. Die twaalf broden spreken symbolisch van het grote voorrecht dat het volk van God genoot. Ze werden in het heiligdom *gedragen* in de tegenwoordigheid van God. Het is het brood van de aanwezigheid. De broden spraken van de twaalf stammen, dus van het hele volk van God, dat een permanente plaats had voor Gods aangezicht en werd

gedragen door die tafel, zodat God zag dat het volk daar een plaats had in Zijn nabijheid.

De tafel van de toonbroden is daarom een beeld van de Heere Jezus als de Drager van al de Zijnen. Het hele volk van God wordt door Hem gedragen in Gods tegenwoordigheid. De broden konden er niet vanaf vallen, er was een gouden omlijsting om de tafel en ze lagen daar veilig – beschermd door die rand. Dit een beeld van de positie van de gelovigen in Christus, heilig en veilig in Hem, gedragen in de tegenwoordigheid van God. De tafel spreekt van Christus, en de broden spreken van het volk van God; ze waren daar voortdurend.

De broden werden één keer per week ververst. Dat moesten de priesters doen op de sabbatdag en ze werden dan ook gegeten op een heilige plaats. De priesters genoten dus ook van wat sprak van de heerlijke positie van het volk van God in Gods nabijheid. Daarmee mochten ze zich voeden, en dat mogen wij ook doen met alles wat we in Christus geworden zijn voor Gods aangezicht. Denk maar aan al die keren dat in Efeziërs 1 gezegd wordt: in Christus hebben we die zegen, in Hem hebben we ook die zegen. Zo gaat dat het hele hoofdstuk door, want al die zegeningen zijn in Christus. Zo hebben we alles ontvangen *in Hem*, en daarvan mogen we genieten, daarmee mogen we ons voeden. Voortdurend waren die broden hier en telkens was daar het voorrecht van de priesters om zich ermee ook te voeden, op Gods tijd.

De kandelaar

De tweede keer dat we dit woord ‘voortdurend’ vinden is in Exodus 27, als het gaat om de olie voor de kandelaar: ‘U moet de Israëlieten gebieden dat zij zuivere olie, uit gestoten olijven, voor u meenemen voor het licht, om voortdurend een lamp te laten branden’. Er was voortdurend licht in het heiligdom. Het is het licht van God dat schijnt, als we naderen in Zijn nabijheid. Het was het licht, dat brandde door middel van de olijfolie, die spreekt van het werk van de Heilige Geest. En het is het licht dat Hij geeft door middel van het Woord, dat is constant aanwezig in het heiligdom.

In het volgende vers staat ook dat die lamp, de menora, verzorgd moest worden in het heiligdom en dat het licht moest branden van de avond tot de ochtend, voor het aangezicht van de Heere. Het was een altijddurende inzet, een eeuwige verordening, al hun generaties door. Voortdurend was dit licht in het heiligdom aanwezig, het moest steeds branden. De lamp mocht niet uitgaan van de avond tot de morgen. Dat spreekt van de nacht waarin wij nu leven, de nacht van Christus’ verwerping. De nacht is ver gevorderd, zegt de apostel Paulus (Rom. 13:12).

Maar als we bij God komen, als we bij Hem in het heiligdom zijn, dan is er dit licht van Hem, de lamp van de Heilige Geest die voortdurend brandt. Wij mogen hier steeds van genieten, als we in Gods nabijheid zijn. Psalm 134:1 is een mooi vers in dit verband. Hier worden de gelovigen ertoe opgeroepen de Heere te prijzen: ‘Kom, loof de Heere, alle dienaren van de Heere, u die nacht aan nacht in het huis van de Heere staat’. Daar vindt dus in de nacht een lof-offerdienst plaats,

een eredienst in het huis van God. Die duurt van de avond tot de morgen, zoals we het hier vinden.

De morgen spreekt van de komst van de Heere Jezus, als het licht aanbreekt, als het dag wordt en de zon opgaat. Maar tijdens de nacht – de nacht van Christus' verwerping, waarin we nu leven – mogen we genieten van het licht in het heiligdom, in Gods nabijheid, waar voortdurend de lampen branden. En de priesters moesten daar telkens ook een bijdrage aan leveren, want ze moesten de olie bijvullen en de pitten van de lampen bijknippen als het nodig was. De lampen moesten verzorgd worden, en dat gebeurde dus zowel 's avonds alsook 's morgens.

Wat is het heerlijk te weten dat het licht is in de tegenwoordigheid van God, en dat de duisternis voorgoed verdreven is. De duisternis is voorbijgegaan, omdat we zelf ook licht zijn geworden in de Heer en leven in het licht. Dit is de heerlijke positie van de gelovige: 'Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar' (1 Joh. 1:7). Het is een geweldige zegen zich in het licht van God te mogen bevinden, te weten dat hier onze plaats is voor Zijn aangezicht. En het is ook onze verantwoordelijkheid om invulling hieraan te geven, dit waar te maken en te beleven. We beseffen natuurlijk wel dat we daarin telkens ook falen.

Voortdurend op Zijn hart

Dan vinden we dezelfde uitdrukking in verband met de kleding van de hogepriester, in Exodus 28: 'Zo zal Aäron de namen van de zonen

van Israël op de borsttas van de beslissing, op zijn hart dragen, als hij in het heiligdom binnenkomt, tot een voortdurende gedachtenis voor het aangezicht van de HEERE. En u moet in de borsttas van de beslissing de urim en de tummim doen, zodat die op het hart van Aäron zijn, als hij binnenkomt voor het aangezicht van de HEERE. Zo zal Aäron de beslissing voor de Israëlieten voortdurend op zijn hart dragen voor het aangezicht van de HEERE' (Ex. 28:29-20).

En op de tas of het schild, dat de hogepriester op het priestergewaad droeg, daarin waren vier rijen met telkens drie edelstenen aangebracht. Daar heb je weer het getal twaalf, van de twaalf stammen, dus van het hele volk van God. We lezen hierover vanaf vers 15. De twaalf edelstenen waren met goud omgeven, in hun zettingen in goud gevat. De hogepriester droeg dit prachtige borstschild met de edelstenen op zijn borst. Hierover zegt de Schrift: 'Zo zal Aäron de namen van de zonen van Israël op de borsttas van de beslissing, op zijn hart dragen, als hij in het heiligdom binnenkomt'.

Welnu, bij de hogepriester mogen we natuurlijk denken aan de Heere Jezus, de grote Hogepriester van onze belijdenis. En de Hebreeënbrief roept ons daarbij op: Zie, wat een grote Hogepriester wij hebben! Wij moeten bedenken dat de Heere Jezus al de Zijnen op Zijn hart draagt in dit borstschild van de beslissing. Aäron moest ook al de namen van de zonen van Israël in het borstschild van de beslissing op zijn hart dragen, wanneer hij in het heiligdom kwam. De Heere Jezus is voortdurend in tegenwoordigheid van God en Hij bidt onophoudelijk voor ons.. Dag en nacht pleit Hij voor ons en dag en nacht draagt Hij ons op Zijn liefdevolle hart. Daar komt geen einde aan, er is geen onderbreking in Zijn zorg. Dit gebeurt voortdurend,

want Hij leeft altijd om voor ons te bidden en te pleiten. En dat is ook een voortdurende gedachtenis voor het aangezicht van de Heere God. Zo wordt Hij voortdurend herinnerd aan het welzijn van al Zijn kinderen; en de Hogepriester draagt ons op Zijn liefdevolle hart.

In die borsttas waren ook nog twee andere edelstenen aanwezig, de urim en de tummim, en daarmee kon de hogepriester raad vragen aan God, om de juiste beslissingen vragen. Aäron droeg die twee stenen voortdurend in de borsttas, en hier wordt dus opnieuw de uitdrukking gebruikt: Aäron zal de beslissing voor de Israëlieten voortdurend op zijn hart dragen, voor het aangezicht van de Heere God.

Dus wat er ook gebeurt, welke beslissing de Heere ook genomen heeft als het gaat om één van de Zijnen, wat er ook plaatsvindt in ons leven, het is allemaal eigenlijk in de hemel beslist. En op een goede manier beslist, met het oog op ons welzijn, met het oog op onze geestelijke groei. Met het oog op zegen in onze omgeving, gericht op het vrucht dragen. Dat wordt allemaal hierboven beslist. Het is wonderlijk als we erover nadenken: dat de Heere Jezus als de grote Hogepriester ook die beslissingen neemt in verband met Zijn liefde voor ons. Hij doet dit voortdurend, wij zijn voortdurend op Zijn hart en ons welzijn gaat Hem ter harte. Alles wat er gebeurt, mogen we dus uit Zijn hand aannemen – ook al is dit soms moeilijk – en beseffen dat het liefdevolle beslissingen van Hem zijn.

Voortdurend op Zijn voorhoofd

En er was nog een onderdeel van de kleding van de hogepriester, waar we diezelfde uitdrukking vinden. In Exodus 28 gaat het om de tulband die Aäron droeg. Dit was een soort kroon en aan de voorkant daarvan was een gouden plaat bevestigd van louter goud. Hierop waren de woorden gegraveerd: De Heere heilig, of: Aan de Heere gewijd. Wat zegt vers 38 dan? 'Hij moet namelijk op het voorhoofd van Aäron zijn, zodat Aäron de ongerechtigheid kan dragen van de geheiligde gaven die de Israëlieten brengen, ja, van al hun geheiligde geschenken. Hij moet namelijk *voortdurend* op zijn voorhoofd zijn om hen aangenaam te maken voor het aangezicht van de HEERE.

U weet, de Israëlieten brachten offeranden, offergaven, want ze zonderden dingen af die ze veroverden op de vijanden: goud, zilver en andere kostbare dingen. Een deel hiervan, of soms compleet als het om de buit ging, werd dan speciaal opzijgezet voor de dienst van God. Dat zijn de dingen die de Israëlieten heiligden, geheiligde geschenken. Wij mogen ons ook toewijden aan de dienst van de Heer en geheiligde gaven brengen aan onze God en Vader. We hebben zelf niets in eigen beheer om zo te zeggen, het is allemaal van Hem. Maar wat we bezitten, wat we kunnen, onze capaciteiten, onze mogelijkheden, onze tijd: we mogen het aan Hem geven, voor Hem gebruiken, voor Hem apart zetten.

Maar dit is natuurlijk niet zo gemakkelijk voor ons in de praktijk. We falen ook in onze toewijding en offerbereidheid. Om die reden droeg de hogepriester die gouden plaat op zijn muts, op zijn voorhoofd, waarop stond: De Heere heilig, aan de Heere gewijd. Eigenlijk:

de heiligheid van de Heere. Opdat de hogepriester de fouten, de gebreken, het manco in toewijding en offerbereidheid van de Israëlieten, op zich zou kunnen nemen. Zo zou hij de schuld dragen, die gelegen is in de heilige dingen.

De gouden plaat moest voortdurend op zijn voorhoofd zijn, opdat de Israëlieten welgevallig zouden zijn voor het aangezicht van de Heere. De hogepriester vertegenwoordigde het hele volk bij God. En ondanks hun onvolkomenheden, gebreken en fouten, laten we het maar houden op gebrek aan toewijding – het gaat niet om bewuste zonden denk ik – en alle tekortkomingen van onze kant: de Heere Jezus maakt dat allemaal goed, doordat Hij daar bij de Vader is en ons kan heiligen krachtens alles wat Hij is in Zijn volmaaktheid. Louter goud spreekt van de heerlijkheid van God, van Zijn goddelijk karakter. Die gouden plaat was voortdurend op het voorhoofd van de hogepriester, als hij het heiligdom binnenging en zo was het volk van God aangenaam en welgevallig voor het aangezicht van de Heere. Doordat wij nu zo'n grote, heerlijke Hogepriester hebben in de hemel, zijn wij ook aangenaam bij God en welgevallig voor Zijn aangezicht.

En dit is dus iets wat constant doorgaat, voortdurend; de Heere Jezus verlaat Zijn plaats nu niet in het hemelse heiligdom. Dat gebeurt pas als Hij verschijnt in heerlijkheid. Hij is nu constant hierboven om voor ons te bidden en te pleiten. Wij zijn welgevallig voor Gods aangezicht, in Hem, en dat zelfs ondanks ons falen en onze tekortkomingen. In Hem heilig, zijn wij veilig, en is er niets dat ons scheidt van Zijn liefde. De Hogepriester is voortdurend in het heiligdom, wij mogen ook voortdurend daar zijn bij Hem, en

genieten van al die heerlijke dingen in de heilige tegenwoordigheid van God.

De voortdurende altaardienst

Dit woord voortdurend of geregeld komt nog enkele keren voor, en wel in verband met de beide altaren. Dit vinden we ook in deze hoofdstukken. In Exodus 29 lezen we over het brandofferaltaar: ‘Dit nu is het wat u op het altaar moet bereiden: elke dag twee lammeren van een jaar oud, en dat voortdurend’ (Ex. 29:38). Het ene lam moest in de morgen worden bereid, en het andere lam tegen het vallen van de avond. ‘Het moet een voortdurend brandoffer zijn, al uw generaties door, bij de ingang van de tent van ontmoeting, voor het aangezicht van de HEERE’ (vs. 42).

Er was dus een voortdurende eredienst bij het heiligdom in verbinding met het brandofferaltaar. ‘s Morgens het ene brandoffer en ‘s avonds het andere brandoffer. En we weten vanuit de Bijbel dat de tijd van het avondbrandoffer ook vaak ‘het uur van het gebed’ werd genoemd. Als dit offer werd gebracht op het brandofferaltaar, dan was het volk van God, dat aanwezig was in de voorhof, vaak in gebed. We vinden die uitdrukking een paar keer in het boek Handelingen.

Dit dagelijkse morgen- en avondoffer was eigenlijk de grondslag waarop God te midden van Zijn volk kon wonen. Dit offer, waarvan de rook om zo te zeggen continu opsteeg, was de basis voor een heilige God om te midden van een zondig volk te kunnen wonen. Dat wordt duidelijk gemaakt in deze hoofdstukken. In de slotverzen van Exodus 29 lezen we dan ook dat het dagelijks brandoffer noodzakelijk was:

‘Het moet een voortdurend brandoffer zijn, al uw generaties door, bij de ingang van de tent van ontmoeting, voor het aangezicht van de Heere. Daar zal Ik u ontmoeten om daar met u te spreken. Daar zal Ik dan de Israëlieten ontmoeten, en zij zullen door Mijn heerlijkheid geheiligd worden (...). Ik zal dan te midden van de Israëlieten wonen, en Ik zal hun tot een God zijn (vs. 42-45)’.

Het dagelijks brandoffer was de rechtvaardige grondslag van God om te midden van Zijn volk te kunnen wonen en daar met hen samen te kunnen komen. En hen te heiligen door Zijn heerlijkheid. Dus met dit dagelijkse morgen- en avondoffer wordt heel duidelijk verbonden het wonen, het verblijven van God te midden van de Israëlieten. Dit was de grondslag waarop Hij bij hen kon zijn. Welnu, met het brandofferaltaar hebben wij als gelovigen ook te maken, want de apostel Paulus verbindt dit duidelijk met de tafel van de Heer (1 Kor. 10). En ook in de Hebrëënbrief vinden we dat er gezegd wordt: ‘Wij hebben een altaar’ (Hebr. 13:10).

In verbinding met dat altaar worden dan de offeranden van lof genoemd (vs. 15). Zoals de Israëlieten dierenoffers brachten, zo mogen wij slachtoffers van lof opofferen door Christus, de vrucht van de lippen die Zijn naam belijden. Wij hebben een altaar, dat is niemand anders dan de Heer Zelf. Al deze voorwerpen, al deze dingen spreken van Hem. Het brandofferaltaar was in de voorhof, nadat je de poort binnenging; dan was er eerst het brandofferaltaar. Daar kwam het volk van God dus bijeen om de offeranden aan God aan te bieden, en we weten dat ze die offerdieren zelf moesten slachten. Ze waren daar persoonlijk bij betrokken. En zo is dat ook met ons, als we eredienst hebben en die slachtoffers van lof opofferen, dan zijn we

daar heel persoonlijk bij betrokken. Wij mogen met die offeranden bij God komen en die als het ware op Zijn tafel aan Hem aanbieden.

Er was nog een altaar en dat was het reukofferaltaar; dat stond in het heilige. In verbinding met het reukofferaltaar lezen we in Exodus 30: 'En Aäron moet daarop geurig reukwerk in rook laten opgaan. Elke morgen als hij de lampen in orde gebracht heeft, moet hij het in rook laten opgaan. Ook als Aäron de lampen tegen het vallen van de avond zal aansteken, moet hij het in rook laten opgaan. Het moet een voortdurend reukwerk zijn voor het aangezicht van de HEERE, al uw generaties door' (Ex. 30:7-8).

Hier hebben we weer hetzelfde woord 'voortdurend'. Het was een voortdurende eredienst in het heiligdom. Wij hebben nu vrije toegang in het hemelse heiligdom door het bloed van Jezus (Hebr. 10:19). Voortdurend mogen we binnengaan in Zijn nabijheid, ook met dit welriekende reukwerk. Dit reukwerk spreekt vooral van het gebed en van onze aanbidding. Er is een heel duidelijk vers in Psalm 141 vers 2. Daar lezen we: 'Laat mijn gebed als reukwerk voor Uw aangezicht staan, laat mijn opgeheven handen als het avondoffer zijn'. Dit reukwerk, dat als offer op het reukofferaltaar werd gebracht en opsteeg naar boven: dat was een pan met brandende kolen van het brandofferaltaar en daar werd het reukwerk bovenop gelegd. Dit werd op die manier ontstoken en de rook van het reukwerk steeg op: een prachtig beeld van onze gebeden, die vanuit onze harten opstijgen tot God. En ook van onze aanbidding, onze bewondering voor het werk van Christus.

Is het niet wonderlijk dat we dit voortdurend mogen doen? Voortdurend een plaats hebben in het heiligdom? Zoals daar

licht is in het heiligdom – er is sprake van het aansteken van de lampen in de avondschemering –, is daar ook voortdurend de dienst van de aanbidding, van de gebeden in het heiligdom. In de tegenwoordigheid van God is het licht, we hebben daaraan gedacht. Dat was ook constant, het ging door die hele nacht. Maar er is ook dit welriekende reukwerk, dat op het reukofferaltaar werd ontstoken en opsteeg voor Gods aangezicht. Het was aangenaam voor Hem, een bestendig reukwerk voor uw generaties.

Straks zullen we bij de Heer zijn, maar ook nu al mogen we bij Hem komen met onze gebeden, met onze aanbidding. We mogen ook genieten van het licht in het heiligdom, in de tegenwoordigheid van God, en van het voedsel dat daar is: de toonbroden, die spreken van onze positie in Christus. Ja, we mogen vooral ook dankbaar zijn voor onze grote Hogepriester, Die ons voortdurend op Zijn hart draagt en voortdurend die beslissingen voor ons neemt die wenselijk zijn, die tot ons welzijn zijn en tot eer van God zijn. We mogen dankbaar zijn voor de dienst van onze Heer en Heiland in het hemelse heiligdom. En wij mogen ook dankbaar zijn dat wij als priesters, als aanbidders mogen ingaan in de tegenwoordigheid van God. Wat een heerlijke voorrechten hebben wij nu al hier op aarde.

5. Het leven van Gideon

Richteren 6:7-40

God regeert

We hebben in ons lied gedacht aan het koningschap van God, en het feit dat Hij regeert:

*‘Lof zij de Heer, de almachtige Koning der ere!
Hij heerst met Zijn staf van de wieg tot het graf’.*

Dat is ook juist, maar wij merken dit niet altijd zo duidelijk in de geschiedenis van de volken, in de wereldgeschiedenis. Wij kunnen ook dichter bij huis blijven, in ons eigen leven of in de geschiedenis van het volk van God. Er zijn altijd veel vragen in verband met de heerschappij van God, in verband met Zijn regering. Hoe doet God dat dan, en waarom doet Hij bepaalde dingen? Waarom laat Hij dit of dat toe? Dat begrijpen we niet altijd en wij weten niet altijd de redenen ervoor.

Dat kan ons zelfs tot twijfel of tot ongeloof brengen, zoals we het hier bij Gideon lezen, wanneer de Engel van de Heere aan hem verschijnt. We weten dat het volk van God – we zien dat in het boek Richteren – telkens van de Heere afweek. Het keerde Hem de rug toe en er

was dan afval van de Heere; men gaf zich over aan de dienst van de afgoden. Wel laat God toe dat het gebeurt, en Hij stuurt dan een vijand om het volk te tuchtigen. Het volk van God wordt hier onderdrukt door Midian. Wanneer het in een hele moeilijke situatie wordt gebracht, gaan ze erover nadenken en dan stuurt God nog een profeet, voordat Hijzelf verschijnt aan Gideon (Richt. 6:7-10).

De profeet herinnert hen aan hun geschiedenis en de verlossing van Israël uit Egypte. 'Ik heb u uit Egypte doen optrekken en u uit het slavenhuis geleid. En Ik heb u gered uit de hand van de Egyptenaren en uit de hand van ieder die u verdrukte. En Ik heb hen van voor uw ogen verdreven en hun land aan u gegeven'. Verder wordt hier gezegd: 'En Ik zei tegen u: Ik ben de HEERE, uw God! Vrees de goden van de Amorieten niet, in wier land u woont. Maar u hebt niet naar Mijn stem willen luisteren'. Het was een profetische oproep om tot inkeer te komen en terug te keren tot de dienst van de Heere, tot Hem alleen.

Bekeerd van de afgoden

We weten dat de apostel Paulus aan de Thessalonicenzen schrijft dat zij zich van de afgoden hadden bekeerd, om de levende en waarachtige God te dienen (1 Thess. 1:9-10). Als we dan de levende en de waarachtige God dienen, is het eigenlijk onvoorstelbaar dat we dit allemaal zouden prijsgeven en zouden terugkeren tot de afgoden. We kunnen ons nauwelijks voorstellen dat dit gebeurt. Toch weten we dat er in de loop van de eeuwen ook veel afgoderij is binnengedrongen in de christenheid. In de eindtijd zal de afvallige

kerk zelfs een woonplaats worden van allerlei vormen van afgoderij (Openb. 18:2).

Maar nu is het nog zo, dit geldt voor ieder die de Naam van de Heere aanroept: zodra er bekering is en terugkeer naar Hem, dan wil Hij ons opnieuw zegenen en ons Zijn gunst bewijzen. Maar dan moeten we wel radicaal breken met de invloed van de afgoden, die er misschien ook in ons leven zijn. Dat blijkt hier in deze geschiedenis; en we zien het bijvoorbeeld ook in het leven van Jakob, als de Heere hem oproept terug te keren naar Bethel, de woonplaats van God. We weten dat dit plaatsvond na allerlei gebeurtenissen in het leven van Jakob, na vele problemen. Maar op een gegeven moment zei de Heere tegen hem: Ga nu, trek op naar Bethel en bouw daar een altaar voor Mij (Gen. 35:1).

Jakob wist echter dat het niet in orde was in zijn huis, dat daar ook afgoden waren. We weten bijvoorbeeld dat Rachel de terafim, de afgodsbeeldjes van haar vader had meegenomen, toen ze Paddam-Aram verlieten om terug te gaan naar Kanaän. Daarom zegt Jakob: 'Doe de vreemde goden die in uw midden zijn, van u weg' (Gen. 35:2). Er werd radicaal een einde gemaakt aan die vreemde goden: ze werden begraven.

We zouden misschien kunnen denken: Wat hebben wij daarmee te maken, want wij kennen toch de Heer? We dienen Hem, we hebben geen afgoden. Maar waarom zou de apostel Johannes dan schrijven aan het slot van zijn eerste brief: 'Kinderen, wacht u voor de afgoden' (1 Joh. 5:21). Horen wij daar niet bij, en zouden wij dit gevaar niet lopen? Pas op voor de afgoden! Want ook de apostel Paulus zegt: 'Daarom, mijn geliefden, ontvlucht de afgodendienst' (1 Kor. 10:14).

Het zal toch niet voor niets zijn, dat de apostelen hiervoor hebben gewaarschuwd.

In de brief aan de Kolossenzen is er ook sprake van de misleiding van afgodische machten, van wereldse elementen (Kol. 2). Dat zijn dingen die we moeten afleggen, evenals engelenverering, boze begeerten en de ‘hebzucht, die afgodendienst is’ (Kol. 3:5). Om deze dingen komt de toorn van God over de ongelovigen, over de zonen van de ongehoorzaamheid. Zou het dan allemaal zo theoretisch zijn, met die afgoden? Zouden wij niet het risico lopen dat er afgoden zijn in ons hart, in ons leven, dingen die we moeten wegdoen? Dingen waarop we ons vertrouwen stellen, waar we al onze tijd, al onze energie in steken, omdat we het zo leuk vinden.

‘Vrees de goden van de Amorieten niet, in wier land u woont’ (vs. 10). Dat zei de profeet niet zonder reden in Richteren 6. We weten helaas dat de Israëlieten in Egypte reeds de afgoden hebben gediend. Dat bleek ook al gauw in de woestijn, toen ze bij de berg Sinai een gouden kalf lieten vervaardigen – nota bene door de priester Aäron (Ex. 32). De dienst van de kalveren kwam voort uit de afgoderij die in Egypte gebruikelijk was. En toen ze in het beloofde land waren aangekomen, waren daar weer andere goden die een risico voor hen vormden: de goden van de Amorieten, in wier land u woont. ‘Maar u hebt niet naar Mijn stem willen luisteren’ (Richt. 6:10).

Gideon geroepen

Dat was de eerste oproep die tot het volk van God kwam in deze situatie, nadat ze zeven jaar lang zwaar onderdrukt waren door de

Midianieten. Ze beroofden hen van alles, van het veldgewas, ze lieten niets over in Israël, geen schaap, geen rund, of ezel. Israël was zeer verarmd door toedoen van de vijand. Maar de Heere had het allemaal toegelaten. Toch had Hij – we hebben eraan gedacht – telkens medelijden met Zijn volk. Telkens stuurde Hij een richter, een verlosser, iemand die het volk bevrijdde uit de hand van de tegenstander.

En nu nam de Heere Zelf het initiatief en kwam Hij bij het huis van Joas, waar kennelijk ook de afgoden werden gediend, want er was een altaar voor de Baäl op zijn terrein. De Engel van de Heere kwam en zette zich hier neer onder de terebint of de eik bij Ofra, terwijl Gideon, de zoon van Joas, tarwe uitklopte in de wijnpers (vs. 11). Gideon was de man die radicaal een einde moest maken aan de afgoderij. Zijn naam betekent trouwens boomveller, en dat ziet op het feit dat hij het altaar van de Baäl heeft afgebroken en de gewijde paal heeft omgehouden, die erbij stond.

Gideon was bezig, toen de Heere aan hem verscheen, om in de wijnpers tarwe uit te kloppen en die voor de Midianieten in veiligheid te brengen. Het weinige voedsel dat er nog was, wilde hij verbergen voor de vijand. Normaliter weten we dat de tarwe werd gedorst en dan ook werd gewand op een hooggelegen plaats, de dorsvloer. De tarwe werd in de lucht geworpen, en dan waaide het kaf weg, zodat wat waardevol was op de grond bleef liggen en kon worden verzameld. Maar Gideon deed dat niet in alle openheid, maar op een verborgen plaats, in de wijnpers. Hij was hier bezig om de tarwe uit te kloppen.

Dit is een mooie bezigheid, om bezig te zijn met de oogst van het beloofde land. Het was de opbrengst van het land dat God aan Zijn volk had gegeven. Het is ook fijn, wanneer wij als gelovigen hiermee bezig zijn en genieten van onze hemelse zegeningen. We weten dat er twee bekende oogsten in Israël waren: de gersteoogst en de tarweoogst; en die hebben ook een symbolische betekenis. Dit wordt duidelijk gemaakt in Johannes 6 en in Johannes 12. In Johannes 6 vinden we eerst de gerst. Bij de wonderbare spijziging van de vijfduizend waren er vijf gerstebroden, die de Heer vermenigvuldigde. Later vinden we dat Hij hier verder op doorgaat en spreekt over het Brood van het leven. Dan zien we dat Hij spreekt over het nieuwe leven dat Hij geeft aan allen die in Hem geloven. Het nieuwe leven is vervat in Hemzelf, in Zijn Persoon. Hij is het ware brood, dat uit de hemel is neergedaald. En we zien dat dit nieuwe leven ook opstandingsleven inhoudt. Lees het voor uzelf maar eens na in Johannes 6. Het is een leven dat blijft tot in eeuwigheid, dat opstandingskracht heeft.

De gersteoogst was meestal de eerste oogst en dan volgde de tarweoogst. Daarover spreekt de Heer in Johannes 12 in enkele verzen, waarin Hij Zichzelf vergelijkt met de tarwekorrel, het tarwegraan dat in de aarde valt en sterft. Hier vinden we ook de gedachte van het eeuwige leven. Maar hier vinden we nog meer resultaten van het lijden en sterven van Christus en van Zijn opstanding, doordat Hij eraan toevoegt: 'Wie zijn leven liefheeft, verliest het; en wie zijn leven haat in deze wereld, zal het bewaren tot het eeuwige leven. Als iemand Mij dient, laat hij Mij volgen; en waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn' (Joh. 12:24-28).

Daar zien we het volle resultaat van het nieuwe leven, het eeuwige leven dat Christus geeft aan allen die in Hem geloven. Het is niet alleen opstandingsleven, maar het is een leven dat ons in staat stelt om dáár te zijn waar Hij is. En waar Ik ben – dat is bij de Vader in het Vaderhuis –, daar zal ook Mijn dienaar zijn. Het is in Gods hart om vele zonen tot heerlijkheid te leiden, om ons gelijkvormig te maken aan de Heere Jezus en ons een plaats te geven daar waar Hij nu al is, bij de Vader. Wonderlijk resultaat van het verlossingswerk van de Heere Jezus en van alles wat Hij is in Zijn Persoon.

Mooi als wij bezig zijn met de zegeningen van het beloofde land, met de oogst van het land dat God ons heeft gegeven, want al die dingen spreken van de Persoon van de Heere Jezus en van de rijkdommen die we in Hem hebben ontvangen. Het is dus positief dat Gideon daarmee bezig was, toen de Engel van de Heere aan hem verscheen. De Heere probeerde hem telkens te bemoedigen. De Engel verscheen en zei: De Heere is met u, strijdbare held!

Nee, zo dapper was Gideon niet en hij begon dan ook met dat probleem van Gods wegen met het volk. Och, als de Heere met ons is, waarom is dit alles ons dan overkomen? Waarom zijn er zoveel problemen en moeilijkheden, zoveel teleurstellingen? Indien de Heere met ons is, waarom?

Waarom zijn er ook nu in het leven van het volk van God zoveel moeilijkheden? Waarom zoveel verdeeldheid, waarom die scheuringen? Waarom de problemen, de moeiten en zorgen? Indien de Heere met ons is, waarom is dit alles ons dan overkomen? Dat is wel een risico, dat we gaan twijfelen aan de macht van de Heere en aan Zijn wijsheid. Heeft de Heere ons niet uit Egypte geleid?

Maar nu heeft Hij ons verstoten en overgelaten aan de greep van Midian. Het wordt nooit meer wat. We zijn klein, we zijn zwak, we zijn gebrekkig, er zijn gelovigen die alleen in de huizen samenkomen. Waarom is dit alles ons overkomen? Waar zijn dan al Zijn wonderen? Hoe zit het met de regering van God? Hij heeft ons verlaten, zegt Gideon.

Ga in deze kracht van u

Maar de Heere gaat niet in op al die vragen, al die problemen. Toen wendde de Heere Zich tot hem en zei: 'Ga in deze kracht van u' (vs. 14). Wat was dat dan, die kracht van u? Dat was de belofte die de Heere gegeven had: 'De Heere is met u, strijdbare held' (vs. 12). Dat was de kracht van Gideon, de kracht waarin hij moest strijden en het gevecht moest aangaan met de vijand. De Heere is met u, hoe is het mogelijk? Het is alsof we het de Heere Jezus horen zeggen tegen Zijn discipelen: 'Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding van de eeuw' (Matt. 28:20).

Hoort u het? 'Ik ben met u tot aan de voleinding van de eeuw'. Een wonderbare belofte van de Heer. We kunnen heengaan in Zijn kracht. Ga in deze kracht van u, en u zult Israël uit de hand van Midian verlossen. Heb Ik u niet gezonden? Heeft de Heer misschien toch een opdracht voor ons? Een taak, een dienst te vervullen? Iets te doen tot eer van Zijn Naam? Gideon moest wel leren dat het inderdaad alleen in de kracht van God zou gebeuren. Want u weet dat het hele leger dat hij bijeen riep uit de stammen van Israël, telkens kleiner werd gemaakt. Het werd eigenlijk gereduceerd tot niets. Er bleven

ten slotte nog maar driehonderd mannen over. Ga heen in deze uw kracht, de Heer is met u.

Driehonderd mannen stonden tegenover een overmachtige vijand. Het is een wonderlijke geschiedenis, we weten hoe het verder ging en hoe God inderdaad op aparte wijze uitredding gaf. Het was niet de kracht van het volk, ook niet de kracht van de driehonderd strijders die de overwinning behaalden. Het was werkelijk Gods kracht, die in zwakheid werkte. We zien dit duidelijk in het breken van de kruiken (Richt. 7). Dat is een beeld daarvan. Het vat wordt verbroken, maar dat is omdat het leven van de Heere Jezus en de kracht van God in ons openbaar zouden worden, zo zegt de apostel tegen de Korinthiërs (2 Kor. 4:7-11).

Ik zend u immers, maar hij zei tot Hem: ‘Och, mijn Heer! Waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn geslacht is het geringste’. Gideon gaat protesteren, hij ziet het niet zitten: die roeping van de Heere. Ik ben niets, zegt hij, ik ben de jongste van mijn familie. En dan vinden we opnieuw de belofte van de Heere. De Heere zei tegen hem: ‘Omdat Ik met u zal zijn, zult u Midian verslaan alsof het maar één man was’ (vs. 16). Gideon aarzelt nog, en hij verlangt een teken dat het inderdaad een opdracht van God Zelf is. En hij wil ook iets aan Hem brengen, een offer. Deze geschiedenis vertoont overeenkomsten met wat we zien in het leven van Simson, als Manoach een offer brengt op een rots aan de Heere. We zien dat God in Richteren 13 ook een wonder deed. Terwijl het offer verteerd werd en de vlam vanaf het altaar naar de hemel opsteeg, steeg de Engel van de Heere op in de vlam van het altaar.

Hier in Richteren 6 zien we dat de Engel van de Heere de staf die Hij in Zijn hand hield, uitstreekte en met het uiteinde het vlees en de ongezuurde broden aanraakte; en vuur steeg op uit de rots en verteerde het vlees en de ongezuurde broden. Daarna verdween de Engel van de Heere uit zijn gezicht. In beide geschiedenissen zijn het beelden van het offer van de Heere Jezus, Die op wonderbare wijze het verlossingswerk heeft volbracht. Zijn offer is verteerd in het vuur van het gericht. We hebben er ook aan gedacht hoe de Heere Jezus geleden heeft in het oordeel en is getroffen door de slaande hand van God. Het vuur van het gericht heeft Hem getroffen, Die in onze plaats is gaan staan. Maar het werk is volbracht en de Heere Jezus is verhoogd aan de rechterhand van God. We vinden in deze geschiedenis niet dat de Engel opsteeg in de vlam van het altaar, maar we lezen wel: 'Toen was de Engel van de Heere uit zijn ogen verdwenen' (vs. 21). Het werk is volbracht, het offer is aangenomen. De Heere Jezus heeft Zich gezet aan de rechterhand van God in de hoge.

U moet verder voor uzelf maar eens bestuderen, hoe vaak er sprake is van altaren en offers en ook van de wollen vacht, het tweede teken dat Gideon vraagt. Dit spreekt ook van de offerdood van de Heere Jezus, van de verzoening die Hij heeft volbracht en de resultaten hiervan. De eerste keer, als Gideon een proef neemt met die vacht, dan vraagt hij of er alleen op de wollen vacht dauw zou mogen zijn, terwijl het hele land droog blijft (Richt. 6:37-38). Dit zou voor hem dan een teken zijn dat de Heere met hem was en hem wilde gebruiken om Israël te verlossen.

De tweede keer is het teken precies omgekeerd. Bij de tweede proef blijft de vacht droog en wordt heel het land eromheen bevochtigd met de dauw, met de zegen van boven (Richt. 6:39-40). Dit zijn beelden van het werk van de Heere Jezus, van Zijn Persoon. Heel het land was dor en droog, de hele mensheid viel onder het oordeel van God. Maar de Heere Jezus is de Gezalfde, Hij is de Gezegende. Het hele land bleef droog, alleen op de wollen vacht was de dauw. Dit is een beeld van Gods welbehagen, dat rustte op de Persoon van de Heere Jezus. En het tweede tafereel is precies omgekeerd, de vacht bleef droog. Dat spreekt van het lijden van Christus, toen Hij door Zijn God werd verlaten. Toen werd de gemeenschap met God onderbroken in de drie uren van duisternis. Geen verbinding meer naar boven toe, alleen droogte. Maar het resultaat was dat de hele aarde bevochtigd werd met de dauw, met de zegen van boven. Welnu, dat is het unieke resultaat van het lijden en sterven van de Heer, van de drie uren van duisternis. De zegen van God kan nu vrij naar ons toestromen. Zodat allen die Hem kennen en toebehoren, gezegend worden met die hemelse dauw.

Maar hoe ging het nu met het probleem van de afgodendienst? Daar moest wat aan gedaan worden, voordat God Zijn volk kon zegenen en kon verlossen uit de macht van de tegenstander. De afgoden moesten omvergeworpen worden en de dienst van de ware God moest worden hersteld. Gideon is de man die dat moest doen, die de opdracht krijgt van de Heere: 'Neem een jonge stier van de runderen die van uw vader zijn, en wel de tweede jonge stier, van zeven jaar. Breek vervolgens het altaar van de Baäl af dat van uw vader is, en hak de gewijde paal om die daarbij staat' (vs. 25).

Dus Gideon moest optreden als bomenveller: weg met die afgoden. ‘Bouw daarna voor de Heere, uw God, een altaar op de top van deze vesting, op een geschikte plaats. Breng het in gereedheid en neem dan de tweede jonge stier en offer hem als brandoffer met het hout van de gewijde paal, die u om zult hakken’ (vs. 26). Ziet u hoe dat samengaat, die afgoden verwijderen en de dienst van de Heere herstellen? Bouw daar dan een altaar voor de Heere, uw God.

De HEERE is vrede

Hebben wij een altaar in ons leven? Willen we afrekenen met eventuele afgoden? Met dingen waar we ons hart op gezet hebben, buiten de Heere? En willen we ons dan alleen aan Hem toewijden en Hem eren en verheerlijken? Dan bouwen wij ook een altaar, zoals de aartsvaders Abraham, Izak en Jakob dat deden. De afgoden krijgen hier geen kans meer, want Joas, op wiens terrein het altaar voor de Baäl had gestaan, kiest de kant van zijn zoon, van Gideon. Gideon krijgt nog een tweede naam, Jerubbaäl. Want Joas zei: Laat de Baäl het tegen hem opnemen, want hij heeft zijn altaar afgebroken. Indien hij een god is, laat hij voor zichzelf strijden.

Het is fijn dat de actie van Gideon weerklank vond in het huis van Joas. Ziet u wel dat de Heere met hem was en dat Hij hem wilde helpen en wilde zegenen. Dat is trouwens dus het tweede altaar van Gideon (vs. 26). Er was nog een eerste altaar, in vers 24 lezen we dat. De Heere zei toen tegen hem, nadat hij zijn offer had gebracht: ‘Vrede zij met u! Wees niet bevreesd, u zult niet sterven’. Toen bouwde

Gideon daar een altaar voor de Heere en noemde het: De Heere is vrede! Het is er nog tot op deze dag, in het Ofra van de Abiezrieten.

De Heere is vrede. Een altaar voor de Heere. Het is alsof we de Heere Jezus zien verschijnen op de eerste dag van de week, de dag van Zijn opstanding, te midden van Zijn discipelen, en hoe Hij hun toeroept: 'Vrede zij u'. De Heere is vrede. Is dat niet heerlijk: vrede te midden van conflicten, te midden van problemen, vrede te midden van de onderdrukking van de vijand. De Heere is vrede.

Het geheim van die vrede ligt in Hemzelf, want Hij is vrede. Als Hij met ons is, kunnen we met de vrede van God in ons hart de weg gaan. Kan de Heer ons ook gebruiken in Zijn dienst tot eer van Zijn naam? Lijd verdrukking als een goed soldaat van Jezus Christus! Maar dan wel radicaal afrekenen met de afgoden! Als we dat doen, zal de Heer ons zegenen en zullen er ook anderen zijn die dit goede voorbeeld volgen. Dan zullen we opnieuw iets ervaren van de zegen van God, ook gemeenschappelijk. Moge de Heer ons dit geven, zodat we Zijn wegen en Zijn regering kunnen bewonderen en kunnen bejubelen in ons leven.

6. Koning Salomo en de koningin van Sjeba

I Koningen 10:1-13; 18-20; Hebreëen 10:19-22

Vrijmoedigheid om in te gaan

We hebben gezongen over de naam van de Heere Jezus. Zijn naam drukt uit wie Hij is, Zijn heerlijkheid, Zijn glorie, Zijn majesteit. In die naam hebben wij als gelovigen een volheid van zegen gevonden, alles wat we nodig hebben voor onze noden en behoeften. We mogen telkens bij Hem komen, in Zijn tegenwoordigheid naderen en Hem vragen wat ons ontbreekt:

*Jezus-naam', wie kan doorgronden al Uw diepte en hoogte, wie?
Onnaspeurlijk blijft die Naam in Zijn glans en rijkdom saâm.*

We hebben ook eraan gedacht dat wij als gelovigen nu vrije toegang tot God hebben. Niet alleen vrije toegang tot de troon van de genade, om met onze gebeden en smekingen binnen te gaan in het heiligdom, maar ook met onze aanbidding wanneer wij de Heere Jezus gedenken in Zijn lijden en sterven. We mogen dan binnenkomen in het heiligdom om *priesterdienst* te verrichten, want we hebben als kinderen van God toegang tot Hem. Er is volle vrijmoedigheid om te

naderen. Voor het heiligdom van God staat geen bordje: ‘Verboden toegang’. Maar er staat: Vrije toegang voor allen die de Heere Jezus kennen en toebehoren.

Wij zijn door Zijn werk en door de kracht van Zijn bloed apart gezet en geschikt gemaakt om Gods heiligdom binnen te gaan. We mogen langs de nieuwe en levende weg, door het voorhangsel heen, naar binnen gaan. Dit voorhangsel spreekt van het vlees – de mensheid – van de Heere Jezus en Zijn offerdood. Het voorhangsel is gescheurd van boven naar beneden. Zo is er ook een einde gekomen aan het leven van de Heere Jezus hier op aarde, Zijn bestaan in het vlees. Dat is afgebroken, daar is plotseling een einde aan gekomen. Zijn leven is afgesneden, lezen we in de profeet Jesaja (Jes. 53:8).

Maar Hij is niet alleen gestorven voor onze zonden en overgegeven om onze overtredingen, Hij is ook opgewekt om onze rechtvaardiging (Rom. 4:25). Wij hebben een levende Heere in de hemel, een grote Priester over het huis van God (Hebr. 10:21). Dat is de Heere Jezus, Die aan het hoofd staat van een hemelse familie, een groot gezelschap van priesters die in het heiligdom mogen gaan. Hij is ook de Bedienaar van dit heiligdom en van de ware tabernakel, zo lezen we in deze brief (Hebr. 8:1-2). Hij geeft leiding aan de aanbedding, de eredienst, de priesterdienst. We hebben een grote Priester over het huis van God.

Laten wij naderen

Daarom vinden we hier de oproep in de brief aan de Hebreëen om te naderen, om toe te treden in volle zekerheid van het geloof (Hebr.

10:22). Want wij zijn als gelovigen gereinigd en geheiligd, volkomen geschikt gemaakt om als priesters het heiligdom te betreden.

We weten allemaal dat het heiligdom, de tabernakel, in drie delen was verdeeld. Eerst kwam men in de voorhof, die omgeven was door witte gordijnen en die een grote toegangspoort had. Hier stonden het koperen brandofferaltaar en het koperen wasvat. Nadat de priesters hun handen en voeten hadden gewassen, mochten ze hun werk gaan doen bij het brandofferaltaar of de tent van ontmoeting binnengaan om daar dienst te doen. Maar er was ook een tweede vertrek, het heilige der heiligen, dat was afgesloten door het voorhangsel – en waar uitsluitend de hogepriester toegang had, slechts eenmaal per jaar, en wel op de Grote Verzoendag.

Wij mogen als gelovigen nu ook in het binnenste heiligdom komen om priesterdienst te verrichten. We weten dat in dit tweede heiligdom de troon van God stond. Dit was de *troonzaal*; hier troonde God boven de cherubs, de engelenfiguren die boven het verzoendeksel waren bevestigd. Voor ons is dat misschien een tegenstrijdige gedachte, want we weten toch dat we kinderen van God zijn, dat de Vader ons liefheeft? En als kinderen van God zijn wij aan het hart van de Vader gebracht, de plaats van nabijheid, van intimiteit, dicht aan Zijn hart. Het lijkt dan een beetje tegenstrijdig om ook te denken aan een troonzaal, aan God als gezeten op Zijn verheven troon. Wij mogen vol eerbied dichtbij Hem komen met onze aanbidding als priesters, bekleed met die prachtige witte priestergewaden.

Maar het zijn natuurlijk allemaal beelden van de nieuwtestamentische werkelijkheid; en die is zo rijk en zo heerlijk, dat alle beelden nu hun vervulling hebben gevonden in het nieuwe, hemelse heiligdom.

Het is niet alleen priesterdienst voor *God*, die we mogen verrichten. We mogen ons ook verheugen in de nabijheid van de *Vader*, evenals de verloren zoon werd teruggebracht aan het hart van de vader. We mogen feestvieren (Luk. 15), en we mogen de Vader aanbidden in geest en in waarheid (Joh. 4). Al die dingen hebben nu hun plek gekregen in het leven van de christen. Want als u een gelovige bent, dan bent u een aanbidder, dan bent u een priester. Dan mag u het heiligdom binnengaan, dan mag u naderen in die troonzaal.

Wij zien een type hiervan in de geschiedenis die we hebben gelezen in 1 Koningen 10. Het gaat om het bezoek aan koning Salomo door de koningin van Scheba – oftewel Seba of Sjeba, zoals het in nieuwere vertalingen luidt. Dit land komt ruwweg overeen met het huidige Jemen en was een koninkrijk dat handelde in luxe goederen uit Oost-Afrika en India. De koningin van Sjeba had geruchten gehoord over koning Salomo in Israël, en wel in verband met de Naam van de Heere (1 Kon. 10:1). Want David en Salomo waren koningen die regeerden bij de gratie, de gunst van God. Ze hadden plaatsgenomen op de troon van de Heere te Jeruzalem en hun koninklijke macht hield verband met de Naam van de Heere God. Eigenlijk hadden ze al hun glorie te danken aan de Heere, Die Israël had verkoren en Die David had verkoren om te regeren over Zijn volk – en na hem koning Salomo.

Maar de heerlijkheid van de Naam van de Heere straalde af op deze beide koningen, in het bijzonder op koning Salomo, die bekleed was met grote macht en luister. Die heerlijkheid straalde echter ook af op al de dienaren van koning Salomo, dat hele gezelschap dat hem omringde. Zo is dat ook met ons: alles wat wij ontvangen hebben aan

geestelijke rijkdom, aan hemelse zegen, dat hebben wij te danken aan de Naam van de Heere Jezus. Onnaspeurlijk blijft die Naam in Zijn glans en rijkdom samen. De koningin van Sjeba kwam met al haar vragen bij koning Salomo. Wij hebben gezongen: ‘Moet ik vragend hier vaak gaan, boven zal ik ‘t eens verstaan’. Dat is ook zo. We krijgen op aarde niet altijd antwoord op onze vragen en problemen. Maar toch, als we naar de Heere toegaan en in het gebed bij Hem komen, dan mogen wij alles aan Hem voorleggen wat ons bezighoudt.

De koningin van Sjeba kwam met moeilijke vragen, met raadsels. Wij mogen ook alles bij de Heere Jezus brengen. De dingen die we niet begrijpen, de raadsels van het leven. Het is goed om het aan Hem voor te leggen in het gebed: wat onoplosbaar voor ons is, wat we niet begrijpen, onze moeilijkheden en zorgen. Deze koningin kwam ook bij Salomo met de rijkdom die ze bezat, haar heerlijkheid en majesteit, om hem geschenken te brengen. Toen zij bij Salomo was gekomen, sprak zij met hem over alles wat haar bezighield, alle vragen die zij op haar hart had. En niets was te moeilijk voor de koning, geen vraagstuk was te diepzinnig om voor haar op te lossen.

Is dat niet heerlijk, als wij in Salomo een beeld zien van de Heere Jezus: dat wij nu bij Hem mogen komen en dat wij vrij mogen naderen? Zeker, Hij is die verheven Heere, Die bekleed is met macht en majesteit, gekroond met eer en heerlijkheid. We hebben iets gelezen over de indrukwekkende troon waarop koning Salomo gezeten was, en zo is de Heere Jezus nu in het hemelse heiligdom met eer en heerlijkheid gekroond. Hij is bekleed met majesteit, en de heerlijkheid van God straalt van Hem af. Toch mogen wij naderen, wij mogen dichtbij komen. Dat is het wonder van de genade, en

dit geldt voor iedere ware gelovige. Wij hebben vrije toegang tot de troon van God, die voor ons geen troon van oordeel meer is, maar een genadetroon (Hebr. 4:16). Laten wij dus met vrijmoedigheid naderen tot deze troon van de *genade*, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden tot hulp op de juiste tijd.

De wijsheid van Salomo

Toen de koningin van Sjeba bij Salomo op bezoek kwam met haar gevolg, wat was toen het eerste wat ze zag? Het was al zijn wijsheid (1 Kon. 10:4). In het Nieuwe Testament lezen we dat alle schatten van wijsheid en kennis verborgen zijn in Christus (Kol. 2:3). Dus als we wijsheid zoeken, als we inzicht begeren, dan moeten we bij de Heere Jezus zijn. Hij is zowel de kracht als de wijsheid van God (1 Kor. 1:24). Dat Hij is de kracht van God is, bleek toen Hij is opgestaan uit de doden. Maar Hij is ook de wijsheid van God in eigen Persoon, en die is net zo goed aan het licht getreden door kruis en opstanding. Alle wijsheid van God is bij Hem te vinden en Hij is Zelf de uitdrukking ervan, de volle openbaring van Gods verborgen wijsheid. Dat lezen we in 1 Korinthiërs 2.

Is dat niet wonderlijk? De Heere Jezus is als Mens neergedaald uit de hemel. Hij is gestorven, begraven en opgestaan uit de doden, Hij is ook teruggekeerd naar de hemel. Het is bijzonder dat in de verhoogde Heere nu alle schatten van wijsheid en kennis te vinden zijn, en dat Hij antwoord heeft op al onze vragen. En is het niet heerlijk dat wij naar Hem toe mogen gaan met alles wat ons bezighoudt? Al de

wijsheid van Salomo wordt nog overtroffen door de wijsheid van Christus.

Het huis dat Salomo had gebouwd

Het tweede wat de koningin zag, was het huis dat Salomo had gebouwd; en daarmee wordt de tempel bedoeld. Welnu, dat kunnen we ook toepassen op onze tijd. Er is een huis van God hier op aarde, een huis dat door de Heere Jezus wordt gebouwd. 'Op deze rots', zegt Hij, 'zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten van de hades zullen haar niet overweldigen' (Matt. 16:18). De Heere Jezus Zelf is de Hoeksteen. Er is ook een goed fundament gelegd door de apostelen (1 Kor. 3; Ef. 2:18-22).

Het huis dat de Heere Jezus begon te bouwen, wordt nu voltooid door de Heilige Geest. Het is een geestelijk huis, een heilige tempel in de Heer. Wij hebben als gelovigen de verantwoordelijkheid mee te bouwen aan dit huis van God. Wij moeten wel op het goede fundament bouwen; en 1 Korinthiërs 3 laat zien dat de bouwers tekort schieten, dat ze soms verkeerd bouwen en ook verkeerde materialen gebruiken.

Maar als we het van de kant van God bezien, dan is het huis dat de Heere bouwt compleet en perfect. Dan bestaat het uit grote en kostbare stenen, zoals we dat bij de tempelbouw vinden. Dat geldt ook voor ons, want als levende stenen heeft de Heere ons gebruikt om deel te vormen van Zijn huis (1 Petr. 2). Zijn we hiervan onder de indruk, wanneer wij als gemeente samenkomen? Wanneer we iets weten van de geschiedenis van de gemeente en ook van onze eigen

geschiedenis, dan hebben we soms twijfels over de bouw van dat huis. Maar toch, als we denken aan het huis dat God bouwt, dan is dat volmaakt in Christus. Wij mogen toch ervan onder de indruk zijn en onszelf afvragen: Zijn wij goed bezig als bouwlieden? Beantwoorden wij aan onze verantwoordelijkheid en bouwen wij volgens de wensen van de Heere, zodat anderen worden aangetrokken door de heerlijkheid van dat geestelijke huis?

Laten we ons troosten met de gedachte dat wat de Heere begonnen is te bouwen, Hij het ook zal voltooien. Zodat er bij Zijn komst een gemeente zal zijn, die stralend en zonder vlek of rimpel vóór Hem zal worden gesteld. Ze zal zonder gebrek zijn, bekleed met de heerlijkheid van de Heere Zelf. Wanneer de gemeente uit de hemel neerdaalt als het Nieuwe Jeruzalem, is zij bekleed met de heerlijkheid van God. Er is niets wat fout is, er is geen enkel gebrek te zien. Wij lezen daar in die beeldspraak van het boek Openbaring alleen over edelstenen, over goud en over parels, dus het moet geweldig zijn de gemeente straks in heerlijkheid te kunnen zien en hiervan deel uit te maken.

Het voedsel op zijn tafel

En dan het voedsel van zijn tafel, dat is ook zo'n geweldig onderwerp. Daarvan kunnen we eveneens onder de indruk komen, de spijzen van de tafel van de koning. We lezen daarover ook in de psalmen, denk maar aan Psalm 23: 'U maakt voor mij de tafel gereed voor de ogen van mijn tegenstanders' (vs. 5). Een tafel vol heerlijke gerechten, die de Heere voor ons aanricht.

We kunnen hierbij ook denken aan Mefiboseth, die aan de tafel van de koning mocht aanzitten en eten van de koninklijke spijsen (2 Sam. 9). Ja, de rijke tafel van de Heer! Hierbij hoeven we niet alleen te denken aan de tekenen van brood en wijn, maar aan alles wat Hij heeft toebereid aan geestelijk voedsel. Dat mogen we tot ons nemen, we mogen ervan genieten, zodat we gaan groeien in het geloof. We beginnen met de melk, de redelijke melk van het Woord van God, maar dan komt er vast voedsel bij, doordat we groeien in het geloof (Hebr. 5:11-14). Dit voedsel is geschikt voor volwassen gelovigen. Hij heeft de spijsen van Zijn tafel allemaal voor ons klaarstaan.

Het zitten en staan van zijn dienaren

Het zitten of aanzitten van Zijn dienaren, dat is het vierde punt. De koningin kwam daarvan onder de indruk, toen ze zag hoe dat hele gezelschap van de dienaren van de koning daar gezeten was in zijn tegenwoordigheid. Als we denken aan het zitten, kent u misschien wel het boekje van Watchman Nee, getiteld 'Zitten, wandelen, standhouden', dat de brief aan de Efeziërs behandelt. Het begint met dat 'zitten'. Wij zijn namelijk gezet in de hemelse gewesten in Christus. Wat een plaats is dat, wat een voorrecht! Dat is zeker een waarheid waarvan men onder de indruk moet komen.

Het volgende is het staan van Zijn bedienden. Natuurlijk, in het gezelschap van de koning kun je niet alleen zitten; er zijn mensen die klaarstaan om te bedienen. Maar het is met ons ook zo dat we mogen staan in de dienst van de Heere. Kunnen we zeggen, zoals Elia destijds tegen koning Achab zei – het is maar een paar hoofdstukken

verder in dit boek: *'Zo waar de Heere, de God van Israël, leeft, voor Wiens aangezicht ik sta'* (1 Kon. 17:1).

Staan wij ook in de dienst van de Heere? Kunnen we spreken namens Hem en Zijn gedachten vertolken? Kunnen we die doorgeven, als we gebracht zijn in de tegenwoordigheid van de Heere Jezus? En dat geldt dus voor iedere ware gelovige, die de toegang heeft tot de tegenwoordigheid van de Heere, die om zo te zeggen mag binnenkomen in die troonzaal. Staan we daar dan om de Heere te dienen, en gaan we vanuit Zijn tegenwoordigheid weer naar buiten? Gaan we straks naar huis, en kunnen we dan iets doorgeven namens de Heere? Kunnen we de heerlijkheid van Zijn Naam openbaren, de heerlijkheid van Zijn Persoon?

Hun kleding

En dan 'hun kleding'. We hebben al even gedacht aan de prachtige witte priesterkleden. Hoe ziet de kleding van de dienstknechten van de koning eruit? Het gaat er niet om dat je een mooi kostuum aan hebt, maar om wat laat je zien in je leven van Hem! Wat is onze levensopenbaring; daarvan spreekt de kleding. En als we bekleed zijn met het beste kleed, dan hebben we eigenlijk niets meer te wensen.

Onze kleding. Hij heeft mij bekleed met de klederen van het heil, zegt de profeet (Jes. 61:10). Daar begint het mee, als je christen geworden bent. Maar we mogen dus ook denken aan het prachtige priesterkleed, het witte kleed, en het beste kleed dat de vader gaf aan zijn zoon. Heerlijk om te denken aan de kleding die we van de Heere

hebben ontvangen. Zijn we daarvan ook onder de indruk, zoals de koningin van Sjeba?

Zijn schenkers en zijn brandoffers

Dit is ook iets om over na te denken. Niet alleen is er voedsel te vinden in de nabijheid van de Heere, maar er is ook voldoende drinken. ‘Mijn beker vloeit over’, zo zegt David (Ps. 23:5). Zo zijn er meer psalmen die spreken over alles wat we vinden aan spijs en drank in de tegenwoordigheid van de Heere. Psalm 65 zegt: ‘Welzalig is hij die U verkiest en doet naderen, die mag wonen in Uw voorhoven; wij worden verzadigd met het goede van Uw huis, met het heilige van Uw paleis (Ps. 65:5). Voedsel en drinken, dat was ook beschikbaar voor de priesters in het heiligdom. En wij genieten ook hiervan als gelovigen, als broeders en zusters, telkens opnieuw.

Ten slotte de brandoffers, die Salomo gewend was in het huis van de Heere te brengen. Dat was het laatste wat de koningin van Sjeba opmerkte en waarvan ze zo onder de indruk kwam: de dagelijkse brandoffers die in het huis van de Heere werden gebracht. Het moet prachtig geweest zijn om dat te zien, indrukwekkend: al die offers die op het altaar werden gebracht en waarvan de reuk opsteeg naar God in de hemel. De koningin van Sjeba kwam onder de indruk van deze offeranden.

Zo mogen wij telkens onder de indruk komen van het ware brandoffer, dat geofferd is op het kruis van Golgotha. Wij mogen als gelovigen telkens weer met onze offers van lof en dank bij God komen en die aan Hem aanbieden op Zijn altaar, op Zijn tafel. Brandoffers – dat is dus

ook iets om van onder de indruk te komen. Alle offeranden spreken van de heerlijkheid van de Heere Jezus, de grootheid van Zijn Naam. ‘Onnaspeurlijk blijft die Naam, in Zijn glans en rijkdom saâm’. Dat is met name zo als we denken aan het brandoffer, dat spreekt van de overgave van de Heere Jezus en Zijn volkomen toewijding aan God tot in de dood. Alles aan Hem was liefelijk en aangenaam voor God.

Deze vrouw was buiten zichzelf, toen ze al die dingen zag. Ze wist niet hoe ze het had. Ze was overweldigd door de heerlijkheid van koning Salomo en de hele entourage van de koning, alles wat er om hem heen gebeurde. Voor de mensen van de wereld is het geloof niet zo aantrekkelijk, daarom lezen we ook over het dragen van de smaadheid van Christus. Maar als we eenmaal weten Wie Hij is en een persoonlijke ontmoeting met Hem hebben gehad, zoals hier deze vrouw onder de indruk van de wijsheid van Salomo was gekomen, dan verandert dat en gaan we het heerlijk vinden. Het is kostbaar wat we allemaal bij de Heere Jezus vinden. Dan krijgen wij waardering voor al Zijn rijkdommen, voor al de geestelijke zegeningen die bij Hem te vinden zijn en die wij door het geloof hebben ontvangen.

Profetische betekenis van deze ontmoeting

Wat hier gebeurt is in feite een voorproef van wat nog te komen staat in het heerlijke Vrederijk, als de Heere Jezus gezeten zal zijn op de troon van Zijn heerlijkheid en de volken zullen optrekken naar Jeruzalem en met geschenken zullen komen bij de Vredevorst, de ware Salomo. Maar we mogen het ook geestelijk op onszelf toepassen in deze tijd: ‘Het was de waarheid, wat ik in mijn land over uw

woorden en over uw wijsheid gehoord heb. Maar ik geloofde die woorden niet, totdat ik kwam en mijn eigen ogen het zagen’.

Ja, we moeten zelf komen bij de Heere met al onze vragen, om onder de indruk te komen van Zijn wijsheid. ‘Zie, nog niet de helft was mij verteld. U hebt wat uw wijsheid en welstand betreft het gerucht dat ik gehoord had, overtroffen. Gelukkig zijn uw mannen, gelukkig deze dienaren van u, die voortdurend in uw dienst staan en uw wijsheid horen!’ Zijn wij gelukkige mensen, zijn wij gelukkige gelovigen? Kunnen we onze weg met blijdschap voortzetten en met blijdschap in de dienst van de Heer staan?

‘Gelukkig deze dienaren van u, die voortdurend in uw dienst staan en uw wijsheid horen!’ Zijn we bezig met de wijsheid van God, zoals we die vinden in de Heere Jezus en in het Woord van God. Luisteren we naar Zijn stem? ‘Geloofd zij de Heere, uw God, Die behagen in u heeft gehad, door u op de troon van Israël te zetten!’

Alle eer komt aan God toe, Die in feite de initiatiefnemer was van dit hele gebeuren, van deze prachtige regering, de heerschappij van de vrede. De koningin getuigde: ‘Die behagen in u heeft gehad door u op de troon van Israël te zetten! Omdat de Heere Israël voor eeuwig liefheeft, daarom heeft Hij u tot koning aangesteld, om recht en gerechtigheid te doen’. En dat geldt niet alleen voor rijke mensen, dat ze mogen profiteren van de rechtspraak van de Heere. Het gold ook niet alleen voor deze koningin.

Want de geschiedenis van Salomo begon in 1 Koningen 3 met een geval van rechtspraak in verband met twee slechte vrouwen in Israël. In die tijd kwamen twee vrouwen, twee hoeren bij de koning en zij

stelden zich ook voor hem. Zij hadden ook toegang tot de koning, dat is wel iets bijzonders geweest. En zo mag in deze tijd iedereen tot de Heere Jezus gaan, ook met zijn zonden. ‘Kom tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven’ (Matt. 11:28).

Maar er zijn ook gelovigen die rijk zijn en een hoge maatschappelijke positie innemen: zij mogen net zo goed bij Hem komen. Van deze koningin staat geschreven: ‘Zij gaf de koning honderdtwintig talent goud en zeer veel specerijen en edelstenen. Zo’n grote hoeveelheid specerijen als die de koningin van Sjeba aan koning Salomo gaf, is er nooit meer gekomen. Koning Salomo gaf de koningin van Sjeba overeenkomstig al haar wensen, alles waar zij om vroeg, nog meer dan wat Salomo haar al gegeven had, overeenkomstig het vermogen van de koning. Daarna keerde zij terug naar haar land, zij en haar dienaren’ (1 Kon. 10:10-13).

Zo keerde deze vrouw, overladen met rijkdom en met de antwoorden op al haar vragen, terug naar haar eigen land. Alles wat ze begeerde en vroeg kreeg ze van de koning, en hij gaf haar zelfs nog meer van zijn eigen rijkdom en bezit – zoals men dat van een koning mocht verwachten. Welnu, wij hebben ook een rijke Heer, een machtige Heiland; en wij mogen alles van Hem verwachten.

De troon van Salomo

Ik wil nog iets zeggen over die grote ivoren troon (1 Kon. 10:18-20). Ik vind dat een prachtig onderwerp, omdat het iets weergeeft van de majesteit van de Heere Jezus. Wij denken regelmatig aan de

rechterstoel van Christus, en ik denk dat wij deze troon hiermee kunnen vergelijken. Want wij zullen allen gesteld worden voor de rechterstoel van Christus, om te ontvangen wat in het lichaam is gedaan (2 Kor. 5:10).

Maar – en dat is het wonderlijke van het geloof – wij mogen nu in de geest al ingaan in het heiligdom en die troonzaal betreden. Het zal niet alleen straks gebeuren, dat wij voor de rechterstoel worden gesteld. Wij hebben daar nu al een plek door het geloof, en wij mogen nu al onder de indruk komen van de majesteit van de Heere Jezus, van Zijn grootheid, Zijn rijkdom, Zijn heerlijkheid. Alle gezag is aan Hem gegeven, daarvan spreekt deze troon, die telkens een trede hoger reikte. De troon had zes treden en aan weerszijden stonden er twee leeuwen op elke trede. De leeuwen spreken van koninklijke macht, de leeuw is de koning van de dieren. Mogelijk waren er bij elkaar twaalf plus twee, dus veertien leeuwen op die troon bevestigd; dat moet bijzonder indrukwekkend zijn geweest.

Een grote ivoeren troon, een heel hoge troon, overtrokken met zuiver goud. Dat moet verblindend geweest zijn in heerlijkheid. En het ging telkens een trede hoger, alsof het wil zeggen: de Heere Jezus is nu gesteld boven alle macht en heerschappij en alle naam die genoemd wordt. ‘Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde’, dat zei de Heere Jezus Zelf (Matt. 28:18). Zo heerlijk is Hij, zo groot. Zo verheven is Zijn naam, en Zijn Persoon. Aan Hem mogen wij ons toevertrouwen en op Hem mogen wij bouwen. Laat Hij dan ook al het gezag mogen hebben in ons leven, zodat zichtbaar is aan Wie wij toebehoren, en de mensen onderkennen dat Hij alles te zeggen heeft in ons leven.

7. Ik heb u bij uw naam geroepen

Vier bijzondere roepingen in het Oude Testament

Inleiding

Het komt wel vaker voor dat de Heere iemand roept, we vinden dat zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Denken we maar aan het voorbeeld van Maria, die de voeten van de Heer zalfde met dure nardusbalsem. Zodra Maria hoorde dat de Heer haar riep, gaf ze gevolg aan Zijn roepstem. Toen zij dit hoorde, stond zij snel op en ging naar Hem toe (Joh. 11:28).

Dit geldt in allerlei situaties van ons leven. Als we de Heer nog niet kennen en door de Heer geroepen worden, dan mogen wij Zijn stem leren verstaan, als Hij door Zijn Woord aan ons hart en ons geweten werkt en wij overtuigd worden van onze zondige toestand. Dan roept Hij ons door Zijn Woord en door de Heilige Geest en hierdoor worden wij opnieuw geboren, geboren uit water en Geest (Joh. 3). Dat is de roeping van de Heer, de roeping van een zondaar, de uitnodiging om tot Christus te komen en het eeuwig leven te ontvangen in Zijn naam.

Maar er is ook een roeping voor ons dagelijks werk, onze dagelijkse omstandigheden. De apostel Paulus schrijft in 1 Korinthiërs 7 dat iedereen moet blijven in de situatie waarin hij door de Heer is geroepen, toen hij of zij tot geloof kwam (vs. 20). Er is een natuurlijke roeping, zou je kunnen zeggen, maar er is ook een geestelijke roeping als de Heer ons een dienst toevertrouwt. Hij is de Meester, Hij is de Heer van ons leven. Wij mogen Hem volgen zonder vragen, overal waar de Meester gaat en staat. Maar ieder van ons heeft eigenlijk zo'n geestelijke roeping van de Heer ontvangen, en vaak kost het tijd voordat je weet welke taak de Heer je heeft toevertrouwd. Dat mogen we ontdekken in het leven met Hem, in de gemeenschap met Hem.

Paulus was een geroepen apostel en dat was natuurlijk iets bijzonders (1 Kor. 1:1), maar ik denk dat ieder van ons geroepen is tot een bepaalde dienst voor de Heer, een opdracht van Hem. En dan is het belangrijk om te beseffen, zoals dit vers in Johannes 11 zegt: 'De Meester is daar en Hij roept u'. Het gaat niet om een roeping door mensen, maar door Hem, door de Meester. Als Hij ons roept, dan zal Hij ons ook de kracht geven om de taak te vervullen die Hij ons geeft. Dan voorziet Hij ook in alles wat nodig is om die roeping te vervullen. De reactie van Maria was mooi om te zien, ze stond snel op. Ze aarzelde niet, toen ze die boodschap hoorde: De Meester is daar en Hij roept u. Ze stond snel op en ging naar Hem toe, in gehoorzaamheid aan Zijn roepstem.

Abraham, Abraham

Dit is slechts een illustratie van wat ik zou willen zeggen aan de hand van enkele voorbeelden in het Oude Testament, waar mensen door God worden geroepen. Ze worden namelijk met nadruk geroepen, doordat God hun naam herhaalt. Het eerste gedeelte is in Genesis 22, en we kunnen het woord 'De Meester is daar en Hij roept u' dus als motto gebruiken voor de gedeelten die we hopen te lezen en te overdenken.

Genesis 22 is een bekend gedeelte, dat handelt over het offer van Izak. Abraham en Izak kwamen op de plaats die God hem genoemd had, de berg Moria, de latere tempelberg. Abraham bouwde daar een altaar, schikte het hout erop, bond zijn zoon Izak en legde hem op het altaar, boven op het hout. Toen strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om zijn zoon te slachten. Maar de Engel van de Heere riep hem toe vanuit de hemel en zei: Abraham, Abraham! Hij zei: Zie, hier ben ik.

Het is bijzonder als de Heer je naam twee keer noemt; en dat vinden we dus op vier verschillende plaatsen in het Oude Testament dat dit gebeurt. Als de Heer tweemaal roept, dan is het zeker van belang te luisteren naar Zijn stem en gehoorzaam te zijn. Abraham was gehoorzaam geweest aan de stem van de Heere God en had zijn zoon, zijn enige, die hij liefhad, Izak, meegenomen naar het land Moria. Hij was bereid hem aan God terug te geven, aan God af te staan. Daarom mogen we niet gering denken over dit offer dat Abraham wilde brengen, toen hij op de proef gesteld werd door God.

Abraham had heel lang moeten wachten op de geboorte van Izak. We lezen in Genesis 12 dat Abraham vijfenzeventig jaar oud was, toen hij uit Haran trok op weg naar het land Kanaän, het beloofde land. Maar Izak is geboren toen Abraham honderd jaar oud was. Hij heeft dus heel lang op de geboorte van de erfgenaam moeten wachten. En hier in Genesis 22 zijn we weer zeker vijftien jaar verder, want we moeten ons niet voorstellen dat Izak een kleine jongen is geweest. Hij zal vast een jongeman zijn geweest, hij ging ook vrijwillig mee met zijn vader Abraham en praatte met hem. Dat is een geweldige opgave geweest voor Abraham, om op Gods bevel zijn zoon te gaan offeren, de erfgenaam in wie eigenlijk al Gods beloften berustten. ‘Uw zoon, uw enige die u liefhebt’. Ga naar het land Moria en offer hem daar tot een brandoffer op één van de bergen, die Ik u noemen zal.

Abraham is hier geweldig beproefd om het kostbaarste wat hij had aan de Heere terug te geven en aan Hem op te offeren. Dat kunnen denk ik alleen mensen zich goed inleven, die zelf kinderen hebben. Wat zou het voor u zijn om uw kind af te staan aan de Heere God, en dan in het bijzonder als het uw enige kind zou zijn? Toch is het zo dat de Heere recht heeft op het leven van eenieder van ons; en wat Hij doet, is goed. De Meester is daar en Hij roept u! Toen Abraham werd geroepen dit grote offer te brengen, was dit ook een onderdeel van het plan van God.

Wij weten dat Abraham heeft overwogen dat de Heere God machtig was om Izak weer uit de dood te doen opstaan en hem weer levend terug te geven – nadat Abraham hem geofferd zou hebben. Bij gelijkenis, bij wijze van spreken, zegt de Hebreeënbrieff, heeft hij hem ook weer teruggekregen uit de dood (Hebr. 11:17-19).

Dit is natuurlijk een geweldige illustratie van het offer van de Heere Jezus, het offer van de Zoon van God. Hoe vaak hebben we daar als gelovigen ook niet met elkaar over nagedacht, als we persoonlijk dit hoofdstuk hebben gelezen of het gemeenschappelijk hebben overdacht. En telkens weer zijn we weer onder de indruk gekomen van dit geweldige offer dat de Vader heeft gebracht, van Wie Abraham hier een type is, het offer van Zijn enige geliefde Zoon. Het offer van Izak spreekt van het offer van onze Heer en Heiland, Die daadwerkelijk is teruggekeerd vanuit de dood. Hij is opgestaan in eigen kracht, en ook opgewekt door de heerlijkheid van God de Vader, zoals Romeinen 6:4 zegt. Dit grote wonder is gebeurd: de Zoon Die was overgegeven in de dood, is weer verrezen. Hij is verklaard als Gods Zoon in kracht, want ook in Zijn eigen goddelijke kracht is Hij opgestaan vanuit de dood.

Voor Abraham was het niet nodig om zijn zoon daadwerkelijk op het altaar te offeren, maar hij was bijna zover en het was nodig om zijn bereidheid te testen. Opeens klonk daar die stem: 'Abraham, Abraham', terwijl hij bij het altaar stond en gereed was om met het mes zijn zoon te slachten; en Izak daarop gebonden lag. Opnieuw toonde Abraham zijn gehoorzaamheid en zei: 'Zie, hier ben ik' (Gen. 22:11). Als God ons roept, moeten we te allen tijde bereid zijn te luisteren naar Zijn stem. Ook aan het begin van dit hoofdstuk had hij het al gezegd: 'Zie, hier ben ik' (vs. 1).

Abraham was dus weer gehoorzaam aan de stem van de Heere God. En de Engel van de Heere zei: 'Steek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik dat u godvrezend bent en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt'. Abraham hoefde dit ultieme

offer niet te brengen. De Engel van de Heere trad tussenbeide en riep hem toe: Abraham, Abraham! Dit is niet nodig. Want nu weet Ik dat je bereid bent om zelfs de zoon, die je zo liefhebt, die het vat is van alle beloften, aan Mij af te staan. Je hebt zelfs je erfgenaam niet aan Mij onthouden. En toen was daar een plaatsvervangend offer, een ram die vast zat in het struikgewas.

Hoe vaak hebben we niet eraan gedacht dat er voor de Heere Jezus *geen* plaatsvervanger was. Hij moest wel het offer van Zijn leven brengen. Deze dubbele roepstem illustreert dus dat we altijd gehoorzaam moeten zijn aan de stem van God. En dat we bereid moeten zijn om – als Hij dat vraagt – een geweldig offer te brengen, het liefste dat we hebben, het beste dat we bezitten. Eigenlijk alles wat we bezitten, want het is niet van onszelf. Het is allemaal van God, en als Hij het vraagt, moeten wij het op het altaar brengen en Hem gewillig aanbieden.

Jakob, Jakob

De tweede keer dat iemands naam tweemaal wordt genoemd, als de Heere hem roept, vinden we in Genesis 46: ‘Israël brak op met alles wat hij had, en hij kwam in Berseba; daar bracht hij offers aan de God van zijn vader Izak. En God sprak ’s nachts tot Israël door visioenen en zei: Jakob! Jakob! En hij zei: Zie, hier ben ik. En Hij zei: Ik ben God, de God van uw vader; wees niet bevreesd om naar Egypte te trekken, want Ik zal u daar tot een groot volk maken. Ik zal met u meetrekken naar Egypte en Ik zal u ook zeker doen terugkeren; en Jozef zal uw ogen sluiten. Toen stond Jakob op en vertrok uit

Berseba, en de zonen van Israël vervoerden hun vader Jakob, hun kleine kinderen en hun vrouwen op de wagens die de farao gestuurd had om hem te vervoeren' (Gen. 46:1-5).

Opnieuw hebben we hier die dubbele roepstem van God: Jakob, Jakob. Hij was al eerder persoonlijk geroepen door de Heere in een droom; en hij had toen al een veelbewogen leven achter de rug. In Genesis 28 lezen we over de roeping van Jakob, toen hij in een droom de ladder zag, waarvan de top de hemel raakte. Toen werd hij voor het eerst door God geroepen, maar ook later toen hij twintig jaar lang had moeten werken voor Laban, zijn schoonvader. Want toen klonk ook de stem van de Heere, Die tot hem sprak. Op een gegeven moment riep de Heere hem om terug te gaan naar Bethel, de plaats waar Hij aan hem verschenen was in het begin (Gen. 35:1).

Jakob kende zijn God, hij kende om zo te zeggen de stem van de Meester. En hij had een moeilijk leven achter de rug doordat Jozef, zijn lievelingszoon, hem ontnomen was. Hij dacht dat Jozef dood was. We kennen allemaal de hoofdstukken in Genesis waarin de broers van Jozef door de hongersnood worden gedwongen naar Egypte te trekken, terwijl Jozef daar onderkoning is geworden. Het zijn aangrijpende hoofdstukken, en dan wordt uiteindelijk duidelijk dat Jozef nog leeft, dat hij zelfs onderkoning is van Egypte. Als Jakob dit hoort, kan hij het eerst niet geloven. Het was ook zo onwaarschijnlijk. Maar als hij alle bewijzen ziet van het feit dat Jozef inderdaad nog in leven is, en als hij al de woorden hoort die Jozef laat overbrengen, en de wagens ziet die Jozef had gezonden om zijn oude vader te vervoeren, dan leeft de geest van vader Jakob op. Dan zegt

hij aan het slot van Genesis 45: ‘Genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan, ik wil hem zien voordat ik sterf’ (vs. 28).

Een prachtige en heerlijke boodschap is dat: Jozef leeft nog! Zo is dat ook met ons als we het toepassen op de Heere Jezus: Jezus leeft nog! Jezus leeft, Hij overwon! Hij is de Overwinnaar van dood en graf. De zoon van Jakob die dood gewaand werd, bleek nog te leven. Wij als gelovigen weten dat we een levende Heer en Heiland hebben, want Jezus leeft nog. Dan komt hier die roeping van God, die eerst al via Jozef tot Jakob was gekomen: de uitnodiging om naar Egypte te trekken en daar door Jozef verzorgd te worden. Maar dit was niet gering voor Jakob, want we lezen als hij voor de farao staat, dat hij al 130 jaar oud is (Gen. 47:9). Hij zegt: ‘Het aantal van de jaren van mijn vreemdelingschap is honderddertig jaar. Weinig in getal en vol kwaad zijn mijn levensjaren geweest’.

Het was dus niet eenvoudig voor hem nu zo’n lange reis te ondernemen en opnieuw een grote verandering in zijn leven mee te maken. Want Jakob was al oud. Daarom verscheen de Heere aan hem om hem te bemoedigen. ‘Israël brak op met alles wat hij had en hij kwam in Berseba; daar bracht hij offers aan de God van zijn vader Izak’ (Gen. 46:1). Toen sprak de Heere tegen hem door visioenen en zei: Jakob! Jakob! Tweemaal klonk zijn naam: dat is een roeping waarnaar je wel moet luisteren, een roeping met nadruk. Het zou fijn zijn als we ook voor onszelf die roepstem herkennen, als de Heere duidelijk iets aan ons toevertrouwt en ons een opdracht geeft. Jakob, Jakob! En hij was bereid: ‘Zie, hier ben ik’ (vs. 2).

Het zijn dezelfde woorden, die Abraham had gesproken: Zie, hier ben ik! Jakob was ook bereidwillig om te gaan. En de Heere ging

met hem mee. Als de Meester roept en Hij met ons is, dan kunnen we doen wat Hij ons opdraagt, zelfs al zijn we innerlijk bang om te doen wat Hij vraagt. 'Ik ben God, de God van uw vader; wees niet bevreesd om naar Egypte te trekken' (vs. 3). Wees niet bang, want Ik zal u daar tot een groot volk maken. Ik zal met u meetrekken naar Egypte en Ik zal u ook zeker doen terugkeren (vs. 4). De Heiland is met ons, en Hij gaat met ons mee: 'Met U zet ik door niets gestoord, in de woestijn mijn wandel voort'.

En Jakob ging weer op reis. Hij mocht zijn weg met de Heere voortzetten, en Hij ging met hem mee. Jakob hoefde niet bang te zijn. De Heere had Zijn plan met het nageslacht van de aartsvader. Het zou tot een groot volk worden in Egypte, en op Gods tijd – na vierhonderd jaar – zou God Zijn volk uitleiden en terugbrengen naar het beloofde land, het land Kanaän, en dit hun ten erfdeel geven. Abraham was een oude man, zo'n honderdvijftien jaar; en Jakob was een oude man van honderddertig jaar. Toch werden zij beiden door de Heere geroepen.

Mozes, Mozes

En als we naar de roeping van Mozes gaan in het boek Exodus, dan zien we hier ook een ouder iemand, die door God werd geroepen. In Exodus 3 lezen we over de roeping van Mozes. Nadat hij veertig jaar lang de schapen had geweid van zijn schoonvader, Jethro, de priester van Midian, kwam daar die roeping van de Heere God. Mozes was toen al tachtig jaar oud. De Heere verscheen aan hem in een brandende doornstruik, en Mozes zei: 'Laat ik nu naar dat

indrukwekkende verschijnsel gaan kijken, waarom de doornstruik niet verbrandt'. Toen God zag dat hij ging kijken, riep Hij tot hem uit het midden van de doornstruik en zei: Mozes, Mozes! Hij zei: Zie, hier ben ik! Opnieuw een roeping met nadruk, tweemaal klonk zijn eigen naam: Mozes, Mozes.

Ik denk dat Mozes in de verste verte niet meer gedacht heeft aan zijn oorspronkelijke ambities, want toen hij veertig jaar oud was, dacht hij dat de Israëlieten hem wel zouden aannemen als hun leidsman. Hij heeft ze toen opgezocht en zich voor de Israëlieten ingezet. Maar dat liep helemaal mis en hij moest vluchten naar het land Midian en daar heeft hij veertig jaar lang de schapen van zijn schoonvader gehoed. Toen pas kwam de eigenlijke roeping van God: Mozes, Mozes. En het lijkt erop dat Mozes gehoorzaam is. Hij antwoordt ook: Zie, hier ben ik! (Ex. 3:4).

Maar als we verder lezen in Exodus 3 en 4, zien we dat Mozes allerlei bezwaren maakt, allerlei moeilijkheden opnoemt. Ja, de Heere probeert hem te bemoedigen en geeft hem tekenen die hij mag verrichten. Maar dan zegt Mozes: Ach, ik ben geen spreker, ik ben geen man van het woord, noch sinds gisteren, noch sinds eergisteren. Hoewel we weten dat hij in Egypte veertig jaar lang was onderwezen in al de wijsheid van de Egyptenaren. Ongetwijfeld is Mozes een indrukwekkende persoon geweest. Maar hij heeft geen moed: Ik ben zwaar van mond en zwaar van tong. Hij aarzelt.

Mozes was eigenlijk niet bereid deze roeping van Godswege te accepteren. En ten slotte zegt hij: 'Och Heere, zend toch iemand anders' (Ex. 4:13). Maar dan is de Heere verontwaardigd. 'Toen ontbrandde de toorn van de Heere tegen Mozes'. Maar Hij geeft ook

de oplossing voor het probleem: zijn broer Aäron mag meegaan en samen met hem mag Mozes zijn taak gaan vervullen. Zo kan hij de confrontatie aangaan met de farao, en met de afgoden van Egypte.

Hier zien we hoe moeilijk het kan zijn, als de Heere spreekt, om de roeping dan te accepteren. We kunnen allerlei bezwaren naar voren brengen, allerlei moeilijkheden opnoemen; en Mozes was inderdaad iemand van tachtig jaar oud. Het was eigenlijk begrijpelijk dat hij tegen die opdracht op zag, en het eigenlijk niet zag zitten zo'n zware taak te vervullen.

Maar we weten dat het allemaal toch goed is gekomen met Mozes. 'Mozes, Mozes'. Hij heeft geluisterd en is op weg gegaan naar Egypte. Hij heeft de tekenen en wonderen verricht in het land Egypte; en hij heeft de Israëlieten mogen uitleiden naar het beloofde land. Veertig jaar lang is hij aan de spits van het volk gegaan, en heeft hij het volk geleid met een wijs en verstandig hart. We lezen daarover in de psalmen: 'U leidde Uw volk als een kudde door de hand van Mozes en Aäron' (Ps. 77:21). Zij waren de leiders van het volk en mochten het uit het land van de slavernij, uit het diensthuis, leiden.

Mozes, Mozes! Gelukkig dat Mozes geluisterd heeft naar de stem van de Heere. De Heere heeft het goed gemaakt. 'Ik wil volgen zonder vragen, waar de Meester gaat of staat'. Als we deze drie voorbeelden gezien hebben, deze drie roepingen, dan zou je haast denken dat de Heere alleen oude mensen roept in Zijn dienst, maar gelukkig is dat niet zo.

Samuel, Samuel

Er is ook de roeping van een jong iemand, waarvan de naam twee keer wordt genoemd door de Heere. We vinden de roeping van Samuel in 1 Samuel 3. Dit is een bemoediging, denk ik, voor jonge mensen; en ook voor kinderen die opgroeien in de nabijheid van de Heere. Samuel was zo iemand, hij had een rustplaats in de tempel en leefde in de nabijheid van God. Samuel had zich te ruste begeven in de tempel van de Heere, waar de ark van God was (1 Sam. 3:3). Maar Samuel kende de stem van de Heere niet persoonlijk, hij had nog geen persoonlijke ontmoeting met Hem gehad. Hierover lezen we in dit hoofdstuk.

Toen riep de Heere Samuel in de tempel, maar hij dacht dat Eli hem riep. Hij zei ook: 'Zie, hier ben ik'. Samuel was bereid om te luisteren naar de stem van de Meester, maar hij vergiste zich. Nu kende Samuel de Heere nog niet; het woord van de Heere was nog niet aan hem geopenbaard (vs. 7). Toen herhaalde zich die roeping tot driemaal toe, en de priester Eli begreep dat de Heere Zelf de jongen had geroepen. Daarom zei Eli tegen Samuel: Ga weer terug en ga liggen. Wanneer het gebeurt dat Hij je roept, moet je zeggen: Spreek, Heere, want Uw dienaar luistert.

Toen ging Samuel weer terug naar zijn slaapplek. De Heere kwam opnieuw en bleef daar staan. Hij riep zoals de andere keren: Samuel, Samuel! En Samuel zei: Spreek, want Uw dienaar luistert. Hij was misschien een jongen van tien of twaalf jaar oud, en mocht daar de stem van de Heere God horen: Samuel, Samuel! Met nadruk kwam die stem tot hem en hij had eindelijk goede instructies van Eli gehad.

Hij antwoordde: 'Spreek, Heere, want Uw dienaar luistert'. Is dat geen geweldig vers? Hoe is dat met ons, als de Meester ons roept? Kunnen we dan ook zeggen: Spreek, want Uw knecht hoort.

Door middel van Samuel heeft God een groot werk verricht onder het volk van God. En hij moest enerzijds een moeilijke boodschap overbrengen aan Eli, over de oordelen van God. Maar anderzijds heeft God door middel van Samuel toch een nieuw begin gemaakt met Zijn volk. Samuel was de dienstknecht van God, die koning David mocht introduceren onder Israël en het koningschap mocht invoeren; dat was een geweldige tijd voor het volk Israël. Het is niet gering om de profeet te zijn, die de koning mag introduceren te midden van het volk van God. Samuel de profeet: zo is hij bekend geworden.

De Heere verscheen ook verder aan hem, want Hij openbaarde Zich in Silo aan Samuel door het woord van de Heere. Zo kwam het woord van Samuel tot geheel Israël. En heel Israël kwam tot de erkenning dat aan Samuel het ambt van profeet was toevertrouwd (vs. 20-21). Spreek, want Uw knecht hoort. De Meester is daar en hij roept u. Wat doen wij met de roepstem van de Heere, of we nu jong zijn of oud, of van middelbare leeftijd? Wat een geweldige voorbeelden hebben we in Gods Woord, voorbeelden van gehoorzaamheid aan de Heere, voorbeelden waaraan we ons mogen spiegelen, voorbeelden die ons heel veel te zeggen hebben. Laat ons antwoord ook mogen zijn: Zie, hier ben ik. Spreek Heere, want Uw knecht hoort. Moge Hij daartoe genade geven.

8. De Zon der gerechtigheid en de blinkende Morgenster

Wat is onze toekomstverwachting?

Een studie over Maleachi 3:16-18; 4:1-6; 2 Petrus 1:16-21;
Openbaring 2:26-28; 22:16-21

De volheid der tijden

Het is wonderlijk dat zowel het Oude als het Nieuwe Testament eindigen met mededelingen over de wederkomst van Christus. Het Oude Testament eindigt daarmee en ook het Nieuwe Testament. Het lijkt erop dat God naar dit grote doel toewerkt, waarin de Heere Jezus verheerlijkt zal worden hier op aarde. Alles wat er dan zal plaatshebben voor de wereld en ook voor de gemeente – en wat Hem zal verheerlijken – dat is wat God op het oog heeft. Paulus noemt dit in Efeziërs 1 de bedeling van de volheid van de tijden.

Hier staat dat God aan ons, aan Zijn kinderen, de verborgenheid van Zijn wil heeft bekendgemaakt. Volgens het welbehagen dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande de bedeling van de volheid der tijden (Ef. 1:9-10). God heeft bekendgemaakt wat Zijn plan is ten aanzien van Zijn Zoon, Zijn Veelgeliefde, in de tijd die nog moet

komen, d.i. de bedeling van de volheid der tijden. Het doel is om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder één hoofd samen te brengen in Christus. God wil alles in hemel en op aarde onder de voeten van de Heere Jezus leggen.

Hij is *Heer*, wij denken er vaak aan. Hij zal Hoofd zijn boven alles. Zelfs Zijn vijanden zullen zich voor Hem buigen, die Hem nu nog bespottelijk maken – we kunnen dat elke dag wel horen of lezen dat de spot wordt gedreven met de Naam van Jezus –, dat zal dan voorbij zijn. Want Hij zal dan *Heer* zijn, Hij zal Hoofd zijn boven alle dingen. Alles wat in de hemelen en wat op de aarde is, zal aan Hem onderworpen zijn als Hij komt; en weet u wat zo bijzonder is? Dat de gemeente, die het lichaam van Christus is, dan ook met Hem zal mogen regeren en zal mogen delen in Zijn heerlijkheid.

‘Uw gemeente heft het hart tot U, Heer, naar boven’. Dit zingen we in de huidige tijd. Wij zien nu nog uit naar die grote toekomst waarheen we op weg zijn. Maar dan, als Hij gekomen is voor Zijn gemeente, en Hij ook met al de Zijnen zal verschijnen in heerlijkheid en komt met de engelen van Zijn kracht, dan zal alles in de wereld veranderen. Dan zal alles er anders uitzien. Dat zal een heerlijke tijd zijn, die dan aanbreekt, waarin de Heere Jezus zal regeren als de Vrededorst. Wij zouden ook hiernaar moeten verlangen en meer ernaar moeten uitzien. Moge de Heer geven dat Zijn Woord dat we nu met elkaar gelezen hebben, daartoe zal bijdragen. Het is zeker niet toevallig dat zowel het laatste boek van het Oude Testament als het laatste boek van het Nieuwe Testament verwijst naar die grote dag en naar de wederkomst van onze Heer en Heiland. We leven nu nog in de tijd, zoals dat ook in Maleachi wordt gezegd, dat men denkt en

zegt: Het heeft geen zin om God te dienen. Het is nutteloos om God te dienen, wat levert het ons op dat wij Zijn geboden onderhouden? En dat is een probleem dat wel vaker wordt aangevoerd in het Oude Testament, dat er geen verschil is tussen de goddelozen en de rechtvaardigen.

De psalmdichter Asaf worstelde ook daarmee. Hij was afgunstig op de hoogmoedige en de goddeloze mensen, want hun leek het juist voor de wind te gaan. Maar wie God wilde dienen, had het moeilijk en werd verdrukt. Leest u die psalm maar eens voor uzelf, psalm 73, het raadsel van de voorspoed van de goddelozen. Asaf tobde erover om te begrijpen waarom het de goddelozen zo voor de wind ging, zodat zij voorspoed hadden, terwijl het leven voor hen die God wilden dienen problematisch was. De dichter had elke dag moeilijkheden en werd elke dag geplaagd. Asaf werd hierdoor verbitterd en raakte geprikkeld, totdat hij in Gods heiligdom binnenging, totdat hij een blik wierp op Wie God werkelijk was.

En zo is dat ook hier in Maleachi 3. Het lijkt alsof die goddeloze mensen het goed hebben en dat het hun voor de wind gaat. Maar dat is niet werkelijk zo. En bovendien, God denkt wél aan de Zijnen. Hij houdt Zijn oog op ons gericht, dat is een heerlijke troost voor ons. De Heere bemerkt het toch en Hij hoort het wel. Hij ziet wie Hem toebehoort en wie Hem dient. Er is zelfs een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven (Mal. 3:16). Het is geschreven ten goede voor wie de Heere vrezen en wie Zijn Naam hoogachten.

God ziet heel precies wie Hem dient en wie Hem niet dient. De voorspoed van de goddelozen is maar voor een tijd. Het einde is gruwelijk. De dag van het oordeel komt brandend als een oven. Dan

zullen alle hoogmoedige mensen en allen die goddeloosheid doen, als stoppels worden. En de oordeelsdag die komt, zal ze in vlam zetten (Mal. 4:1). Er komt een dag van afrekening, een dag waarop alle goddeloosheid en alle goddeloze mensen geoordeeld zullen worden.

Allen die de Heer in deze tijd vrezen en Hem dienen weten ook: Hij houdt Zijn oog op ons gericht. Het is niet tevergeefs om Hem te vrezen en Zijn naam te eren, want zo zegt God het hier: zij zullen Mij ten eigendom zijn (Mal. 3:17). Zij zullen voor Mij een persoonlijk eigendom zijn, en Ik zal hen sparen. Ik zal voor hen zorgen. En straks op die dag die komen zal, waarop Christus verheerlijkt wordt, dan zullen wij gespaard blijven voor het oordeel. Ik zal hen sparen. Het is de Heere Jezus, die ons redt van de komende toorn (1 Thess. 1:10).

Dan zal het verschil gezien worden tussen de rechtvaardigen en de goddelozen, tussen wie God dient en wie Hem niet dient. We moeten alleen geduld hebben, en dat is wel eens lastig. Maar de afrekening komt en God heeft alles genoteerd. Hij heeft een administratie waarin alles klopt, waarin geen vergissing wordt gemaakt.

Ik heb gezegd dat zowel het laatste boek van het Oude Testament als het laatste boek van het Nieuwe Testament eindigt met de komst van onze Heer en Heiland. Toch is er een groot verschil. Er is een onderscheid, misschien is u dat ook wel opgevallen bij het lezen. Want in Maleachi lezen we over de wederkomst van de Heer als de Zon der gerechtigheid: Voor u die Mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan en onder Zijn vleugels zal genezing zijn enz. (Mal. 4:2-3).

De blinkende Morgenster

Maar wat we in Openbaring 22 hebben gelezen, dat gaat niet over de Zon der gerechtigheid, maar over de blinkende Morgenster, waarover wij wel zingen: ‘Kom, o schone Morgenster, wacht nu toch niet langer’. En dat is een belangrijk verschil. Want de komst van de Heere Jezus als de Zon van de gerechtigheid – dat begrijpen we allemaal en we hebben dat ook gelezen – houdt in dat Hij zal terugkomen in majesteit om alles wat in strijd is met Gods gedachten te verteren in de vuurgloed van het oordeel. Terwijl de komst van de Heere Jezus als de blinkende Morgenster speciaal gaat over de hoop voor de gemeente in onze tijd.

Hij komt voor de gemeente als de blinkende Morgenster, en die ster wordt gezien terwijl het nog nacht is. Terwijl de dag nog niet is aangebroken, ja, juist als het nog heel donker is, dan is de blinkende morgenster te zien. Dit spreekt ervan dat de Heere Jezus zal komen voor Zijn gemeente om haar bij Zich te nemen in Zijn heerlijkheid, zodat zij gespaard blijft voor de oordelen van de Grote Verdrukking. Daarna, als die oordelen zijn uitgevoerd, dan zullen wij inderdaad met de Heere Jezus terugkomen en met Hem in de heerlijkheid verschijnen, om deel te hebben aan die grote dag. De dag, dat is de tijd van Zijn heerschappij, Zijn openbare regering in deze wereld.

Er zijn drie plaatsen die we gelezen hebben, die spreken over de Morgenster. Ik wil daar kort nog iets over zeggen. De eerste is in 2 Petrus 1. Daar lezen we in feite over de beide aspecten van Zijn komst: de verheerlijking van de Heere Jezus als de Zon van de gerechtigheid en het opgaan van de Morgenster. Het eerste is wat de

discipelen hebben gezien, toen ze met de Heere Jezus op de heilige berg waren en ooggetuigen van Zijn majesteit waren. Er staat in één van de evangeliën, ik meen Mattheüs, dat het gezicht van de Heere Jezus veranderd werd en dat Zijn gezicht straalde als de zon (Matt. 17:2).

Dat was eigenlijk een voorproef van wat er gezien zal worden als de Heere Jezus verschijnt als de Zon der gerechtigheid. Maar dat wordt in onze tijd nog niet gezien, integendeel. De Heere Jezus is verworpen door de wereld. En Petrus zegt: het is donker in de wereld, het is een duistere plaats geworden (2 Petr. 1:19). Wat wij als gelovigen nu hebben, dat is het profetische Woord, dat is de Bijbel. Petrus zegt: U moet de Bijbel lezen en letten op de profetische boodschap ervan. U doet er goed aan hierop acht te geven als op een lamp, die schijnt in een duistere plaats.

Het is inderdaad een donkere wereld waarin we leven, waarin Gods normen niet worden gerespecteerd. Wij waren vroeger, vóór onze bekering, zelf ook duisternis. Maar nu zijn wij licht in de Heer geworden (Ef. 5:8-9). Maar in de wereld is het donker. En Paulus zegt: de nacht is ver gevorderd, de dag is nabij (Rom. 13:12). Maar wat we wel hebben in die duistere wereld, waaraan we ons mogen vastklemmen, dat is het Woord van God. Dat is het profetische Woord, dat schijnt als een lamp in een duistere plaats. En als we het Woord van God liefhebben en het koesteren, als we dat de plaats geven die het toekomt en het in ons hart bewaren, dan worden wijzelf bewaard in de gemeenschap met God en met de Heere Jezus.

Maar dan wordt ons oog gericht op de heerlijke toekomst die ons te wachten staat. Als we het Woord zó in ons hart bewaren, daarin lezen

en daarop acht geven, dan zal het zijn werk doen in onze harten. En dat blijft zo, totdat de dag aanbreekt en de Morgenster opgaat in onze harten. Ik denk dat hiermee bedoeld wordt dat ons oog, dat ons hart meer gericht wordt op de heerlijke toekomst die ons wacht. Die toekomstverwachting heeft een uitwerking, die verandert ons. Petrus zegt hier: Let op dat Woord van God, totdat de dag aanbreekt en de Morgenster opgaat in uw harten. Dus dat licht van die nieuwe dag, het licht van de Morgenster, kan nu al schijnen in je hart. Dat is wonderlijk, maar het is het werk van Gods Woord, het werk van de Heilige Geest. En dan is het duidelijk dat de Heere Jezus een grote plaats heeft in ons hart en in ons leven, doordat de Morgenster opgaat in ons hart en wij ons mogen bezighouden met Zijn heerlijkheid.

De heerlijkheid van Zijn Persoon: dat is één ding wat de Morgenster betreft. Het is niet heel ver weg. Ik heb eens gecorrespondeerd met iemand, die zei: 'Ja, de komst van Christus kan nog makkelijk 1000 jaar duren'. Maar als je zo redeneert, dan leef je niet in het licht van Zijn komst. Dan leef je niet in de verwachting ervan, en is de Morgenster ook niet opgegaan in je hart. Dan verlang je niet naar Hem. Maar dat is wat God door Zijn Woord en Geest in ons wil bewerken, dat het licht is in ons hart en in ons leven, dat de dag al aanbreekt en dat de Morgenster, de Heere Jezus Zelf, de ereplaats in ons hart en leven heeft. Dat zou heerlijk zijn als het bij ons allemaal zo is, dat de Heere Jezus de plaats krijgt die Hem toekomt.

Dit is ook de belofte van de Heiland, zoals we zien in het boek Openbaring, waar wij lezen: 'Ik zal hem de Morgenster geven' (Openb. 2:28). In elke brief in Openbaring 2 en 3 vinden we een aantal beloften voor de overwinnaars. Hier in Thyatira hebben we

twee beloften, en ik denk dat de eerste ook weer te maken heeft met het aanbreken van de dag van de Heere, de wederkomst van Christus in macht en majesteit.

De Heere Jezus zal straks terugkomen. Hij zal het oordeel uitoefenen en de volken hoeden met een ijzeren staf. We kunnen het lezen in Psalm 2. Want dat is het plan van God. Hij heeft Zijn Koning gesteld over Sion. De beloofde Messias-Koning zal regeren en de volken hoeden met een ijzeren staf. Maar allen die de Heere Jezus toebehoren, zullen ook samen met Hem regeren. Zij zijn met Hem verbonden in de uitoefening van Zijn bestuur.

Maar dan die tweede belofte voor de overwinnaars, dat is een veel intiemere belofte. Daar gaat het niet om de macht om te regeren, om invloed in de wereld uit te oefenen, om de volken te oordelen, maar het is de belofte van de Heere Jezus Zelf: *Ik* zal hem de Morgenster geven. Dat is alsof de Heere Jezus heel persoonlijk tegen ons zegt: Ik kom straks voor jou, om jou op te nemen in Mijn heerlijkheid, zo mag je voor altijd bij Mij zijn in het huis van de Vader. Dan mag je Mijn heerlijkheid zien, de heerlijkheid die de Vader Mij gegeven heeft. Ik zal jou de Morgenster geven, jij behoort Mij toe en Ik ben van jou. Het is een heel persoonlijke belofte voor elke overwinnaar, voor ieder die de komst van de Heer verwacht en instemt met de woorden: 'Kom, o schone Morgenster'.

Datzelfde vinden we eigenlijk in Openbaring 22, waarmee de Bijbel besluit om zo te zeggen. Want Ik, Jezus, heb Mijn engel gezonden, om deze dingen te betuigen voor de gemeente. Ik ben de wortel en het geslacht van David. Misschien moeten we daarbij ook weer denken aan dat eerste facet, dat de Heer met macht zal regeren. Hij

is de Zoon van David, de wortel en het geslacht van David. Hij zal verheerlijkt worden in deze wereld. Hij komt voor Zijn volk, voor Israël, om dat te bevrijden. Hij zal met Zijn volk ook heersen over alle tegenstanders. Alle vijandige volken zullen verslagen worden. Hij zal hen hoeden met een ijzeren staf.

Maar er is nog iets. Hij is niet alleen de wortel en het geslacht van David, maar Hij is ook de blinkende Morgenster. Dat is de specifieke hoop van de gemeente. Natuurlijk verlangen wij ook ernaar om te verschijnen met de Heere Jezus in heerlijkheid en majesteit, en met Hem verheerlijkt te worden. Maar de hoop van de gemeente is in de eerste plaats dat wij Hem zullen ontmoeten in de lucht; dat Hij speciaal zal afdalen om de bruidsgemeente tot Zich te nemen, om haar te ontmoeten in de lucht en haar dan in te voeren in het Vaderhuis. Hij is de blinkende Morgenster voor ons, want wat er dan volgt in Openbaring 22:17, is speciaal een belofte voor de gemeente.

Want leest u het nog maar eens goed. Het zijn de Geest en de bruid die zeggen: Kom! Als de Heere Jezus Zich zo voorstelt als de Morgenster, wat is dan de reactie? Dan zeggen we niet: Wat een dag zal dat zijn, als de goddelozen verteerd zullen worden en alle ongerechtigheid geoordeeld zal worden, dát zal heerlijk zijn. Maar hier is de reactie: de Geest en de bruid zeggen: Kom! Dit is het werk van de Heilige Geest in de bruidsgemeente. En de bruid verlangt naar de Bruidegom. De bruid zegt: Kom! De Heilige Geest werkt dit in ons hart door middel van het Woord. En laat ieder die het hoort, zeggen: Kom! Ieder die hier vanavond is, die het Woord van God gelezen heeft en gehoord heeft – laat het niet langs je heengaan! Laat het zijn uitwerking hebben in je hart en in je leven, wanneer Hij zegt: Kom!

Blijf niet onverschillig, als de Heere Jezus Zichzelf zo aan je voorstelt. Ga er niet aan voorbij, maar stem in met dat verlangen van de Geest en de bruid: Kom! En als je de Heere Jezus nog niet kent en niet Zijn eigendom bent, als je nog dorst hebt, dan geldt de oproep: Laat hij die dorst heeft, komen. Laat hij die wil, het levenswater nemen om niet. Het is nu nog de tijd van de genade. Het levende water is nu nog beschikbaar voor ieder die gelooft. Als je dorst hebt, kom dan. Wacht niet totdat het te laat is. Wacht niet, totdat de Heere Jezus gekomen is; dan is het voor altijd te laat. Hij Die deze dingen getuigt, dat is de Heere Jezus. Hij zegt: Ja, Ik kom spoedig.

Dan vinden we opnieuw een reactie. Zouden we onverschillig kunnen blijven tegenover onze Heer en Heiland, als Hij zegt: Ja, Ik kom spoedig. Het duurt al zo lang, er zijn al zoveel eeuwen verstreken. Wat is onze reactie? Amen, kom, Heere Jezus! En wat hebben we dan nog nodig, zolang de Heer nog niet is teruggekomen, zolang Hij nog wacht? We lezen het hier: ‘De genade van de Heere Jezus Christus zij met alle heiligen’. Die genade, daaraan mogen we ons toevertrouwen, die is genoeg voor iedere dag dat Hij nog niet gekomen is.

Laten we ons dus toevertrouwen aan de genade van onze Heere Jezus Christus. Die genade is er voor u, en voor mij, voor alle heiligen. Hij kent ons. In Maleachi hebben we gezien dat Hij een register heeft, een namenboek waarin iedereen genoteerd staat en ook alles over ons leven is opgeschreven. Het is een gedenkboek ten goede van hen die de Heere vrezen en Zijn naam hoogachten. Laten we ons toevertrouwen aan het werk van Zijn genade. Totdat Hij komt.

9. Deze is Mijn geliefde Zoon

‘Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden’.

Mattheüs 3:17

De presentatie van de Zoon en Zijn verwerping

Wij lezen in Mattheüs 11 dat het getuigenis van Christus niet algemeen werd aangenomen. De leiders van Israël wezen Hem af: ‘In die tijd antwoordde Jezus en zei: Ik prijs U, Vader, Heer van de hemel en van de aarde, dat U deze dingen voor wijzen en verstandigen hebt verborgen en ze aan kleine kinderen hebt geopenbaard. Ja Vader, want zo is het een welbehagen geweest voor U. Alles is Mij overgegeven door Mijn Vader; en niemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand kent de Vader dan de Zoon, en hij aan wie de Zoon Hem wil openbaren. Kom tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u en leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en u zult rust vinden voor uw zielen; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht’.

Zijn verwerping krijgt gestalte in het volgende hoofdstuk, waar gezegd wordt: ‘De farizeeën nu gingen naar buiten en beraadslaagden tegen Hem dat zij Hem zouden ombrengen. Daar Jezus dit echter wist, vertrok Hij vandaar; en vele menigten volgden Hem en Hij genas hen

allen. En Hij waarschuwde hen dringend dat zij Hem niet openbaar zouden maken; opdat vervuld werd wat gesproken is door de profeet Jesaja, die zei: ‘Zie, Mijn Knecht die Ik heb verkoren, Mijn Geliefde in Wie Mijn ziel welbehagen gevonden heeft! Ik zal Mijn Geest op Hem leggen, en oordeel zal Hij de volken verkondigen. Hij zal niet twisten of schreeuwen, en niemand zal Zijn stem op de straten horen; een geknakt riet zal Hij niet verbreken en een walmende vlaspit zal Hij niet uitblussen, totdat Hij het oordeel uitvoert tot overwinning; en op Zijn naam zullen volken hopen’ (Matt. 12:14-21).

Deze is Mijn geliefde Zoon

In Mattheüs 17 vinden we bij de verheerlijking op de berg een nieuw getuigenis van de Vader over de Zoon, dat voortbouwt op de eerdere openbaring bij Christus’ doop in de Jordaan. Deze gebeurtenis is een voorproef van de heerlijkheid van het Messiaanse rijk, dat bij Christus’ wederkomst zal worden opgericht: ‘En na zes dagen nam Jezus Petrus, Jakobus en zijn broer Johannes mee en bracht hen afzonderlijk op een hoge berg. En Hij werd in hun bijzijn van gedaante veranderd; en Zijn gezicht straalde als de zon en Zijn kleren werden wit als het licht. En zie, hun verschenen Mozes en Elia, die met Hem spraken’.

‘Petrus nu antwoordde en zei tot Jezus: Heer, het is goed dat wij hier zijn; als U wilt, zal ik hier drie tenten maken, voor U één, voor Mozes één en voor Elia één. Terwijl hij nog sprak, zie, een lichtende wolk overschaduwde hen; en zie, een stem uit de wolk, die zei: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen gevonden heb, luister

naar Hem. En toen de discipelen dit hoorden, vielen zij op hun gezicht en werden zeer bang. En Jezus kwam bij hen, raakte hen aan en zei: Sta op en wees niet bang. Toen zij nu hun ogen opsloegen, zagen zij niemand dan Jezus alleen' (Matt. 17:1-8).

Het zoonschap voor Hemzelf

En dan lezen we nog iets uit de brief aan de Efeziërs, want God heeft nu ook in *mensen* een welbehagen gevonden, namelijk in al diegenen die met Zijn geliefde Zoon zijn verbonden en die naar Hem luisteren: 'God heeft ons tevoren door Jezus Christus tot het zoonschap voor Zichzelf bestemd, naar het welbehagen van Zijn wil, tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde, in Wie wij de verlossing hebben door Zijn bloed, de vergeving van de overtredingen, naar de rijkdom van Zijn genade' (Ef. 1:5-7). Tot zover de schriftlezingen.

Wij zingen vaak over de rijkdom van de Naam van Christus. Die is onnaspeurlijk in zijn grootte, in zijn reikwijdte en in zijn heerlijkheid. Wij zingen ook wel: 'Onnaspeurlijk blijft die naam in zijn glans en rijkdom saam'. Wij spreken dan over de heerlijkheid van de Persoon van Christus in het oog van God de Vader: 'O Vader, Eén is boven allen, het Voorwerp van Uw welgevallen'. En als wij iets zien van de heerlijkheid van Christus, dan hebben wij gemeenschap met God de Vader, want dan delen wij in de gedachten die God de Vader heeft over Zijn Zoon. Dan delen wij in de bewondering die de Vader heeft voor de Heere Jezus. De Vader heeft telkens in alle omstandigheden

van het leven van Zijn Zoon hier beneden welgevallen in Hem gevonden, Zijn welbehagen.

Welbehagen

Dit is een woord dat we niet zoveel gebruiken, maar ik meen dat in de Franse vertaling staat: bon plaisir. Dan heb je dus het woord plezier en dat is wat alledaagser. En dan zien we dus dat zoals een vader plezier heeft in zijn zoon, dit in veel hogere zin geldt voor God de Vader. Hij heeft alles wat Hem vreugde geeft, gevonden in de Heere Jezus. En we weten dat dit eigenlijk zo van alle eeuwigheid is geweest, dat de Heere Jezus als een Troetelkind bij Hem is geweest – een voedsterling staat er in de oude Statenvertaling. En Spreuken 8 zegt ook dat God Zijn vreugde in Hem vond. Zijn welgevallen gold de Zoon, toen Hij als een kind in Zijn schoot was. En dat is niet veranderd toen de Heere Jezus Mens werd, nadat Hij vlees en bloed had aangenomen en hier in vernedering op aarde kwam. We hebben hier enkele plaatsen over gelezen. En het is leerzaam voor ons, denk ik, om erover na te denken en te zien hoe dit ook een voorbeeld voor onszelf kan zijn als gelovigen.

Want dat is toch wel de praktische les die we uit dit gedeelte mogen halen. In Efeziërs 1 hebben we gelezen dat wij als kinderen van God begenadigd zijn in de Geliefde, en bestemd zijn tot het zoonschap voor God de Vader naar het welbehagen van Zijn wil. Dit is tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade. En is het geen wonder van genade dat God ook in ons als Zijn kinderen een welgevallen kan vinden, een welbehagen? Namelijk doordat wij ons zó gedragen en

zó leven, dat wij die dingen doen en zeggen die God om zo te zeggen plezier geven. Waarmee Hij blij kan zijn, waarmee Hij tevreden is.

Het eerste voorval waar wij lazzen over Gods welbehagen, was in Mattheüs 3 bij de doop van de Heere Jezus in de Jordaan, waar Hij Zich voegde bij de dopelingen die door Johannes, Zijn heraut en voorloper, werden ondergedompeld. Dit was de doop van de bekering, het maken van een nieuw begin. En Johannes realiseerde zich heel goed, toen Jezus bij hem kwam, dat Hij heel iemand anders was dan al die slechte mensen die hij liet dopen en die zich wilden bekeren van hun verkeerde leven om een nieuw begin te maken. We lezen dat er allerlei slag van mensen bij Johannes kwam en voor iedereen had hij een woord, ook voor de soldaten, voor alle mogelijke mensen.

Maar van de Heere Jezus heeft Johannes gezegd: ‘Zie, het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt’ (Joh. 1:29). Het is niet helemaal duidelijk of dit al is gebeurd is bij de doop van Christus. Het kan ook bij een wat latere gelegenheid zijn geweest. In ieder geval was Johannes zich ervan bewust dat de Heere Jezus geen zondaar was, zoals alle andere Israëlieten. En daarom had hij ook geprotesteerd, toen de Heer bij Hem kwam met het verzoek door Johannes gedoopt te worden. ‘Ik heb nodig door U gedoopt te worden’, zei Johannes. ‘En U komt tot mij?’ Maar de Heer antwoordde en zei tot hem: ‘Laat Mij begaan, want zo past het ons alle gerechtigheid te vervullen’. En toen Johannes de Doper ermee had ingestemd, heeft hij de Heere Jezus ook gedoopt in het water van de Jordaan.

Wat betekent het dat de Heer zegt: Zo past het ons alle gerechtigheid te vervullen? Het was de wil van God toen de Heere Jezus hier op aarde

kwam, dat Hij Zich voegde bij het berouwvolle overblijfsel van Zijn volk, voor wie Hij kwam om hun zonden en ongerechtigheden weg te nemen. Dat was de wil van God. En alle gerechtigheid vervullen, dat zou je ook als volgt kunnen weergeven: te doen wat recht is in het oog van God, Zijn wil te vervullen, die goed en heilig en rechtvaardig is. De Heere Jezus was gekomen voor zondaren. Hij is ook voor u en voor mij gekomen. Hij heeft Zich gevoegd bij deze mensen, die te midden van het volk Israël door Johannes als een groep apart waren gezet. Hij wilde voor hen lijden en sterven, en zo wilde de Heer ook voor ons komen en onze plaats innemen door voor ons te lijden en te sterven.

De lijdensdoop

De doop die de Heere Jezus onderging, kunnen we misschien ook zien als een verwijzing naar het kruis, waar Christus onderging in een vreselijke ‘oordeelsvloed’. Ik moet met een doop gedoopt worden, zei Hij met het oog op het kruislijden, en hoe benauwt het Mij totdat het is volbracht (Luk. 12:50). Maar nadat de Heere Jezus was gedoopt, ging de hemel speciaal voor Hem open. Hij steeg terstond op uit het water; en zie, de hemelen werden Hem geopend. Hij zag de Geest van God neerdalen als een duif en op Zich komen. En zie, een stem uit de hemelen zei: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden (Matt. 3:16-17).

De hemel ging open om duidelijk te maken dat deze Dopeling, die was ondergegaan in het water van de Jordaan en daarna weer uit het water was opgeklommen, niet zo was als alle andere Israëlieten.

Hij was geen zondaar. Integendeel. God Zelf opende de hemel hier om te zeggen: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden. Gods welbehagen rustte op de Heere Jezus, zodra Hij was ondergegaan in het water en weer was opgestegen en Zich had gevoegd bij die andere mensen die gedoopt waren. Hij was de grote uitzondering, om zo te zeggen.

Wij lezen in Romeinen 3 dat *allen* gezondigd hebben en tekort komen aan de heerlijkheid van God. Er is geen uitzondering, zegt de apostel dus, want allen hebben gezondigd. Maar hier is de grote uitzondering: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden. We zien hier, als we goed lezen, alle drie de Personen van de goddelijke Drie-eenheid bij elkaar. God de Vader spreekt vanuit de hemel. De Zoon, Die Mens geworden is, en zojuist gedoopt is. En de Geest van God, Die in de gedaante van een duif neerdaalt uit de hemel en op de Heere Jezus blijft rusten. Dat is het duidelijke bewijs van de goedkeuring van de hemel, van het welbehagen van God, dat de Geest van God neerdaalde vanuit de hemel en op Christus bleef rusten.

We kunnen in dit verband ook denken aan het oordeel van de zondvloed en de figuur van Noach, die op een gereinigde aarde kwam (Gen. 8). De duif die werd uitgelaten uit de ark vond geen rustplaats voor het hol van haar voet, totdat de aarde was opgedroogd. En toen kwamen eigenlijk alle bewijzen dat het oordeel van God verdwenen was en dat God in welbehagen op Noach neerzag, vooral dankzij de liefelijke reuk van het brandoffer op het altaar dat Noach had gebouwd.

Zo zien we hier in Mattheüs 3 een Mens in Wie God Zijn welbehagen vindt, op Wie niets is aan te merken. Hij is volkomen rein, vlekkeloos, heilig, en de Geest van God kan op Hem rusten. Zo is de Heere Jezus gezalfd met de Geest, en in de kracht van de Geest werd Hij toegerust voor de dienst die Hij moest verrichten onder het volk. En hoe heeft de Heere Jezus dat gedaan? Hoe heeft Hij Zijn werk vervuld tot eer van God? We mogen dat ook op onszelf toepassen, hoewel Hij alleen in alles volmaakt was. Hoe kunnen wij, als wij eenmaal de Heer kennen en Hem toebehoren en de Heilige Geest hebben ontvangen, ons leven aan Hem toewijden. Hoe kunnen wij dat doen en tot Gods welbehagen hier beneden leven als kinderen van God?

Welnu, dat is eigenlijk eenvoudig. De vraag is: Zijn wij bereid om de Heer te dienen? Zijn wij bereid om te doen wat Hij van ons vraagt? De Heere Jezus was de trouwe Knecht van God, de ware Dienaar, de Knecht van de Heere. Hij was bereid om alles te doen wat God van Hem vroeg; en we lezen in de profetieën over de Knecht van de Heere, dat Hij elke morgen als het ware wachtte op het Woord van God. Hij zette Zich neer als een Leerling, om te luisteren naar wat God tegen Hem zou zeggen: 'Hij wekt Mij elke morgen, Hij wekt Mij het oor, zodat Ik hoor als zij die onderwijs ontvangen' (Jes. 50:4).

Zie, Mijn Knecht

Als we zo willen luisteren naar Gods Woord, als we bereid zijn te dienen en een nederige plaats in te nemen, dan zal de Heer ons duidelijk maken wat wij te doen hebben. In Mattheüs 12 wordt de eerste profetie over de Knecht van de Heere aangehaald

(Jes. 42:1-4). Daar zien we de ware Knecht: 'Zie, Mijn Knecht Die Ik heb verkoren, Mijn Geliefde in Wie Mijn ziel welbehagen gevonden heeft!' (Matt. 12:18).

Klinkt hier eigenlijk niet het enthousiasme in door dat God gevonden heeft in de Heere Jezus? Elk woord getuigt ervan. Zie, Mijn knecht, Die Ik heb uitverkoren. Mijn Geliefde, in Wie Ik een welbehagen heb gevonden. Elke voetstap van de Heer, elke daad, elk woord was in overeenstemming met de wil van God de Vader. Alles beantwoordde aan wat de Vader wilde en wenste. Zie, Mijn Knecht! Zou de Heer dat ook van ons kunnen zeggen: Mijn geliefde, in wie Ik een welbehagen heb gevonden? De belofte hier is: 'Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd' (Jes. 42:1). En wij hebben de Heilige Geest inwonend, opdat de Geest ons zou kunnen leiden op onze wegen, bij alles wat we doen. Zodat wat er van ons uitgaat een vreugde zou zijn voor het hart van God de Vader, en tot Zijn welbehagen.

Wij bevinden ons hier in een heel andere situatie dan in Mattheüs 3, toen de Heer aan het begin van Zijn werk stond. Hij is hier in Mattheüs 11 en 12 al Degene Die verworpen is door Zijn volk. Hij is de verworpen Messias. Later in hoofdstuk 13 zien we dat ook duidelijk, doordat het Koninkrijk der hemelen een andere gedaante aanneemt in de wereld, een verborgen gedaante. Het is geen koninkrijk van kracht, macht en majesteit, maar het blijft verborgen en er is een vermenging te vinden van goed en kwaad, van bozen en goeden, totdat de Koning zal terugkomen.

Maar in Mattheüs 16 spreekt de Heere Jezus voor het eerst over de vorming van de gemeente van de levende God. Op deze Rots zal Ik Mijn gemeente bouwen! Daar zien we dus dat er een andere

tijd aanbreekt, een andere bedeling, nadat de Heer als de Messias door Zijn volk verworpen is. Dit grote omslagpunt vinden we in Mattheüs 11 en 12. En in overeenstemming daarmee lees je dan ook dat de Heer de discipelen waarschuwt dat ze Hem niet openbaar moeten maken. Hij wilde niet zozeer het Middelpunt van de natie zijn, nu Hij verworpen was. Hij zou als de Knecht van de Heere niet schreeuwen of twisten, en niemand zou Zijn stem op de straten horen. Hij vraagt niet om aandacht voor Zichzelf, maar is tevreden om te dienen, om tot Gods welbehagen te zijn in alle eenvoud en nederigheid. Hij zal niet twisten of schreeuwen, niemand zal Zijn stem op de straten horen.

De Heere Jezus heeft wel aandacht voor het individu. Het geknakte riet zal Hij niet verbreken, en de walmende vlaspit zal Hij niet uitblussen. Hij heeft oog voor mensen die met problemen te maken hebben, die te vergelijken zijn met een geknakt riet, mensen die een verbroken hart hebben en veel verdriet hebben. Zo heeft Hij ook oog voor de walmende vlaspit. Misschien schijnt ons licht niet zo helder en is het niet duidelijk zichtbaar, dat wij de Heer kennen en Hem toebehoren, dat wij Hem dienen. Maar ook een walmende vlaspit zal Hij niet uitblussen.

Hij heeft medelijden met de Zijnen, ook al verkeren ze in omstandigheden die moeilijk zijn. Hij heeft aandacht voor het individu, en dat zien we ook terwijl Hijzelf de verworpen Messias is. Dat blijkt hier in Mattheüs 11, waar de volmaaktheid van de Persoon van Christus duidelijk zichtbaar wordt. Want hoewel Hij de Verworpenen is en het 'Wee u' moet uitspreken over de steden waar Hij had gepredikt, kan Hij toch de Vader danken en prijzen.

Dit geldt ook voor ons: het is een duidelijk bewijs van het zoonschap dat volgens Gods gedachten is. Zodat wij de Vader loven en danken en op Hem vertrouwen, zelfs al zijn de omstandigheden helemaal niet zoals we het zouden wensen. 'Ik prijs U, Vader, Heer van de hemel en van de aarde, dat U deze dingen hebt verborgen voor wijzen en verstandigen'. Die wijzen waren de leiders van het volk, die de Heer hadden verworpen, die wijs waren in eigen ogen. 'Maar aan kleine kinderen hebt U het geopenbaard. Ja Vader, want zo is het een welbehagen geweest voor U'.

Die weg van verwerping van de kant van Zijn eigen volk, de weg van lijden, van smaad, die de Heere Jezus moest gaan hier op aarde, dat was de weg van Gods welbehagen. Zo is het een welbehagen geweest voor U. De Heere Jezus wist immers, doordat Zijn eigen volk Hem had verworpen, dat nu Gods plan met de gemeente en met de volken in vervulling zou gaan. Dat dit nu de wil van God was, het welbehagen van God. We kunnen denken aan 1 Korinthiërs 2, dat de leiders van het volk 'de Heer der heerlijkheid' hebben gekruisigd. Als ze geweten zouden hebben Wie Hij was, zouden ze dat niet hebben gedaan. Maar het moest zo gaan, het was de wil van God, Zijn welbehagen. Zo is het een welbehagen geweest voor U!

En zo richt de Heer Zich op het individu, op al degenen zowel uit Israël, als uit de volken, die tot Hem zouden willen komen. Allen die vermoeid en belast waren. 'Kom tot Mij en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u en leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart'. De Heer verzette Zich niet tegen de weg die Hij moest gaan – en Hij was de Koning van Israël, Hij was de beloofde Messias. Hij kwam met alle bewijzen daarvan te midden van het volk. Dit

was geen kleinigheid dat Hij verworpen werd, dat Hij aan de kant geschoven werd, maar toch bleef Hij volkomen onderworpen aan de wil van de Vader. 'Ik prijs U, Vader'.

Ja Vader

Niet eenvoudig om dat steeds te zeggen, evenals de Heer het deed. In welke omstandigheden wij ook verkeren als discipelen, volgelingen van de Heer, wij mogen van Hem leren. Dan mogen we dezelfde Geest, dezelfde gezindheid tentoonspreiden. 'Leer van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart. U zult rust vinden voor uw zielen'. Dus ook rust op de weg die de Heer ons doet gaan. Wat Hij ons oplegt is niet zoals het harde juk van de farizeeën, of de last die Mozes aan het volk oplegde. De last die de Heer aan ons oplegt, is zacht: 'Mijn juk is zacht, Mijn last is licht'.

En zo zijn wij volgelingen van Hem geworden, Die door de wereld, het Joodse volk en door de Romeinen is buitengeworpen. Verhoogd aan het kruishout. Weg met Hem, wij willen niet dat Deze koning over ons is. Die Heer behoren wij toe. En als wij Hem in alle eenvoud volgen en dienen, dan kunnen wij toch in ons leven hier als volgelingen van Hem, leven tot eer van de Heer en tot verheerlijking van God de Vader. We kunnen toch als broeders en zusters, als gelovigen, tot Gods welbehagen zijn. Ook al zijn we vreemdelingen en bijwoners op aarde en delen we in de verwerping van Christus. God kan ook in ons Zijn welbehagen vinden, als we in overeenstemming met Zijn Woord en Zijn gedachten leven.

Luister naar Hem

En dan vinden wij in Mattheüs 17 weer een heel ander toneel: de verheerlijking op de berg. Geen toneel van verwerping, zou je zeggen, maar eigenlijk een voorsmaak van de heerlijke toekomst die nog uitstaat. Hier werd de Heere Jezus voor de ogen van Zijn discipelen van gedaante veranderd. Zijn gezicht straalde als de zon, Zijn kleren werden wit als het licht. Petrus, die zag hoe Mozes en Elia met de Heer spraken, zei toen: 'Heer, het is goed dat wij hier zijn. Als u het wilt, zal ik drie tenten maken, voor U één, voor Mozes één en voor Elia één'. Hij stelde weliswaar de Heer op de eerste plaats, maar de Heer is zo uniek, zo bijzonder dat Hij toch niet op één lijn met Mozes en Elia, met deze grote mannen kan worden geplaatst.

In Mattheüs 3 hebben we gezien dat de Heere Jezus Zich voegde bij de berouwvolle zondaren, maar Hij was géén zondaar. De hemel ging open en getuigde daarvan: 'Deze is Mijn Zoon, de Geliefde'. En hier zie je eigenlijk iets soortgelijks gebeuren. Als mensen Hem op één lijn met anderen willen plaatsen, ook al zijn het grote mannen van God zoals Mozes en Elia, dat kan niet. Dat is een vergissing.

Dan gaat de hemel om zo te zeggen weer open. De lichtende wolk verschijnt, dat is de wolk van Gods tegenwoordigheid, die als een schaduw is. En een stem uit de hemel zei: Deze is het. Déze, niet Mozes die zelf de wet had gegeven, niet Elia die het volk had teruggebracht tot de wet. Maar Déze, in Wie de genade en de waarheid gestalte hadden gekregen. Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen gevonden heb, luister naar Hem.

Hier in dit toneel hebben we eigenlijk een voorproef van het Vrederijk, waar de Heere Jezus zal heersen als de Zon der gerechtigheid. Zijn gezicht straalde als de zon, Zijn kleren werden wit als het licht. Dat zal een heerlijke toekomst zijn, die nog uitstaat. Inderdaad, als Hij Zijn koningschap hier op aarde zal mogen uitoefenen. En dan zal Hij niet alleen de Koning van Israël zal zijn, maar ook van de volken. Hij is de Heer van de heren en de Koning van de koningen. Zo zal Hij straks verschijnen in heerlijkheid en zal Hij regeren met de Zijnen. Ook dan, in die toekomst die ook nu nog voor ons ligt, zal de Heere Jezus de Man van Gods welbehagen zijn, Die het welbehagen van God ten uitvoer zal brengen.

We lezen in Jesaja 53, dat als de Heer Zijn leven gesteld heeft als een schuldoffer en Zijn ziel heeft uitgestort in de dood, dat Hij daarna vrucht zal zien. Dan zal Hij nageslacht hebben en zal het welbehagen van de Heere door Zijn hand voorspoedig zijn (vs. 10). Gods welbehagen is vervuld door de Heere Jezus tijdens Zijn leven op aarde, het wordt nu vervuld in deze tijd door de vorming van de gemeente, doordat de Heilige Geest mensen toevoegt aan de gemeente. Maar ook straks in die grote toekomst die nog uitstaat, als de Heer zal verschijnen, dan is Hij ook de geliefde Zoon, de Uitverkorene, de Man naar Gods hart, de Man van Gods welbehagen. Luister naar Hem! En toen zij hun ogen opsloegen, zagen zij niemand dan *Jezus alleen*.

Moge de Heer geven dat dit ook voor ons geldt, dat wij Hem zien in Zijn grootheid. Niemand dan Jezus alleen! Zodat wij Hem mogen bewonderen, en Hem telkens zien in al Zijn rijkdom en de

heerlijkheid van Zijn Naam, zoals Hij in het Woord van God tot ons komt.

10. Het Koninkrijk der hemelen in vogelvlucht

Een overzicht van Mattheüs 13

‘Het koninkrijk der hemelen is gelijk geworden aan een mens die goed zaad in zijn akker zaaide. Terwijl echter de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide dolik midden tussen de tarwe en ging weg.’

Mattheüs 13:24-25

Inleiding

Als we spreken over verborgenheden in verband met de eindtijd, krijgen we helaas ook te maken met het verval van de belijdende kerk door de eeuwen heen en de grote afval van het geloof in de valse kerk van de laatste dagen, het grote Babylon (Openb. 17 en 18). Als het volmaakte, geestelijke lichaam van *Christus* is de gemeente niet onderworpen aan menselijk falen, hoewel het onze individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheid blijft om echt vast te houden aan het Hoofd (Kol. 2:16-19). Alleen zó kan de waarheid van het ene lichaam praktisch worden beleefd. Het lichaam is in zichzelf niet volmaakt, maar het Hoofd wel. En Zijn werk is volkomen, doordat

Hij het lichaam vormt in overeenstemming met Gods raadsbesluiten en de werking van de Heilige Geest.

Bij de waarheid van het lichaam van Christus denken we dus allereerst aan de levenseenheid met Christus, die onverbrekkelijk is, terwijl bij de gedachte van het huis van God meer onze menselijke verantwoordelijkheid voorop staat. De gemeente heeft gefaald in haar getuigenis en het huis van God is gelijk geworden aan een groot huis, met vaten tot eer maar ook tot oneer. Er waren namelijk toen al dwaalleraars binnengeslopen, want de apostel noemt enkele namen van mensen die de opstanding loochenden. Zulke 'vaten' waren niet bruikbaar voor de Meester van het huis (2 Tim. 2:16-21).

Elders spreekt Paulus over bouwlieden die met hout, hooi en stro – dus vergankelijk en brandbaar materiaal – hadden gebouwd op het vaste fundament dat de apostel zelf had gelegd (1 Kor. 3:9-17). De Heer Zelf heeft deze negatieve ontwikkelingen reeds voorzien in de zeven (eigenlijk: acht) gelijkenissen van het Koninkrijk der hemelen (Matt. 13). Het gaat hier niet slechts om gelijkenissen, parabels, maar om *verborgenheden*, die alleen kunnen worden begrepen door ware discipelen van het Koninkrijk (Matt. 13:10-17; 34-35; 51-52). Dit komt doordat de Koning is verworpen door Zijn eigen volk en er een oordeel van verharding over de ongelovige natie is gekomen tot het herstel in de eindtijd (Rom. 11; 2 Kor. 3).

Het omslagpunt vinden we in Mattheüs 11 en 12. De Heer erkent de band met het natuurlijke Israël niet langer (Matt. 12:46-50). Hij treedt voortaan op als de Zaaier van het Woord in de akker van deze wereld. In de gelijkenissen van Mattheüs 13 beschrijft Hij het

resultaat van Zijn prediking, die Hij ook nog vanuit de hemel zou voortzetten door middel van Zijn dienstknechten op aarde¹.

De zaaier, de dolik, het mosterdzaad en het zuurdeeg

De eerste *vier* gelijkenissen tonen dat het Koninkrijk in zijn verborgen gedaante in onze tijd een *vermenging* zou gaan worden van goed en kwaad. De boze is namelijk ook actief en hij rooft het goede zaad weg (Matt. 13:19). Bovendien treedt hij ook op als een zaaier en hij zaait onkruid (of: dolik) midden tussen de tarwe. Zo ontstaat er een vermenging van ware gelovigen en naambelijders, die zal voortduren tot de oogsttijd, d.i. de tijd van Christus' wederkomst.

In de derde gelijkenis of verborgenheid zien we dat het Koninkrijk in deze mengvorm een grote macht op aarde zou worden, een boom die ruimte biedt aan de vogels van de hemel. Maar de kerk zou geen aardse macht moeten begeren, want dat is in strijd met haar vreemdelingschap. Het ruimte bieden aan de vogels van de hemel

1 Johannes de Heer heeft over de gelijkenissen van Mattheüs 13 ooit een mooi boekje geschreven, getiteld 'Het Koninkrijk der hemelen in vogelvlucht' (Zoeklichtboekhandel, 1948). Hierin zet hij o.a. uiteen dat zuurdeeg nooit positief wordt gedeut in de Schrift (zie boven). Zie ook W.E. Vine's 'Expository Dictionary of New Testament words' onder het trefwoord Kingdom. Het Koninkrijk van God is meestal identiek aan het Koninkrijk der hemelen (waarover alleen Mattheüs spreekt), maar de termen zijn niet altijd verwisselbaar. Alleen ware discipelen kennen de verborgenheden van het Koninkrijk van God, dat vaak ook een moreel en geestelijk karakter heeft (Mark. 4:10-12; Luk. 17:20-21; Joh. 3:3; Rom. 14:17).

spreekt van de activiteit van de boze, die het zaad van het Woord wegroeft (Matt. 13:31-32; vgl. 13:4; Openb. 18:2).

De vierde gelijkenis toont dat er ook *innerlijk* bederf zou zijn (Matt. 13:33), en dit gebeurt door toedoen van een vrouw – de valse profetes in Thyatira, volgens Openbaring 2:20. Het zuurdeeg is in het Nieuwe Testament steeds een beeld van moreel en leerstellig kwaad (zie 1 Kor. 5:6-8; Gal. 5:9). De drie maten meel spreken van de zuivere geopenbaarde waarheid, die wordt bedorven door valse leer. In de eindtijd leidt dit tot het ontstaan van de valse kerk, de grote hoer, het grote Babylon (zie Openb. 17 en 18).

De schat, de parel en het visnet

In de volgende *drie* gelijkenissen zien we meer de *innerlijke* kant van het Koninkrijk, namelijk de zaken die ondanks het verval toch van blijvende waarde zouden zijn voor de Koning, die nu nog verborgen is in het hemelse heiligdom ('verborgen in God', zegt Kol. 3:3-4). De schat in de akker en de parel van grote waarde spreken resp. van de gelovige rest uit Israël die verborgen aanwezig is, en van de gemeente die voornamelijk uit de volkerenzee maar ook uit het Joodse volk wordt bijeengebracht. Christus heeft de Zijnen gekocht met de dure prijs van Zijn leven en Zijn bloed.

De gelijkenis van het sleepnet toont het resultaat van de prediking van het evangelie van het Koninkrijk door de 'broeders' van de Koning in de tijd van de Grote Verdrukking (Matt. 25:31-46; Openb. 7:9-17). De vissers, de evangelisten, verzamelen de goede vissen in vaten. Dit

gebeurt in feite ook in ónze dagen, doordat ware gelovigen door de prediking van het evangelie van Gods genade worden bijeengebracht in plaatselijke gemeenten en naambelijders worden geweerd. Het verzamelen in vaten staat in deze gelijkenis in tegenstelling tot het werk van de engelen, die zich in de voleinding van de eeuw alleen maar met het *wegdoen* van de bozen zullen bezighouden (Matt. 13:49-50).

De heer des huizes

De korte gelijkenis van de heer des huizes, die een discipel van het Koninkrijk der hemelen is geworden, sluit dit hoofdstuk af. Dit is een toevoeging aan de reeks van zeven verborgenheden in verband met het Koninkrijk, en het is een aansporing van Christus om uit onze geestelijke rijkdommen – die we bezitten in de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament – telkens weer *nieuwe* en *oude* dingen tevoorschijn te brengen (Matt. 13:51-52). Het accent ligt op de *nieuwe* dingen die door de Heer zijn onthuld en door de Geest zijn bekendgemaakt. In het Oude Testament vinden we vaak illustraties hiervan.

11. Kenmerken van een discipel

Over het leven van Nicodemus en van Jozef van Arimathea

Johannes 3:1-21; 7:50-53; 19:38-42

1. Opnieuw geboren

We hebben gezongen over wat de Heere Jezus allemaal voor ons betekent: dat Hij ons leven is, dat Hij het offer is, dat we vast aan Hem verbonden zijn. Het is fijn om zulke liederen van toewijding aan de Heer te zingen: ‘Nu wil ik heel mijn leven volkomen aan U geven, daar U mij eerst hebt liefgehad’. ‘Aan U wil ik slechts denken’. Je zou haast zeggen: dat is het leven van een christen in optima forma, zoals het echt zou moeten zijn. Maar we zijn lang niet altijd op dit niveau als gelovigen. In de drie plaatsen die we gelezen hebben in het Johannesevangelie zien we de stappen van geestelijke groei die een gelovige meemaakt: de groei die we als discipelen doormaken, zodat we op de plek komen waar Hij ons wil hebben en we ons leven helemaal toewijden aan Hem en aan Hem slechts willen denken.

Dit nieuwe leven – ‘U bent o Heer, mijn leven’ – begint met de wedergeboorte, oftewel de nieuwe geboorte. Dat is de enige weg om een discipel van Christus te worden, om Hem toe te behoren en

Zijn eigendom te kunnen worden. De Heer zegt Zelf: Wat uit het vlees geboren is, is *vlees* (Joh. 3:6). En de apostel Paulus zegt in de Romeinenbrief: Wat het vlees bedenkt, dus wat de mens uit zichzelf denkt en doet, dat is *vijandschap* jegens God (Rom. 8:7). Het vlees is onverbeterlijk, het verzet zich tegen God. Paulus zegt dan ook: het onderwerpt zich niet aan de wet van God. Maar God heeft hiervoor een oplossing gevonden in de dood en de opstanding van Christus. Hij heeft een einde gemaakt aan dat zondige vlees, dat onverbeterlijk is, aan de oude mens als kind van Adam. Onze oude mens is met Christus gekruisigd.

Je zou kunnen zeggen dat God vierduizend jaar lang die mens op de proef heeft gesteld om te kijken of er iets goeds uit tevoorschijn zou kunnen komen, 2000 jaar zonder wet en 2000 jaar voor Israël onder de wet. Want telkens opnieuw, elke generatie weer, werd de mens op de proef gesteld en werd hij als het ware getest, om te kijken wat er in hem leefde. En telkens weer opnieuw zien we in het leven van de oudtestamentische heiligen dat zij op de een of andere manier faalden, dat de toewijding aan de dienst van de Heere niet volkomen was. Denken we maar aan het leven van een vrome koning als Hizkia, die de Heere trouw heeft gediend, die zelfs een wonderbare genezing meemaakte en vijftien jaar kreeg toegevoegd aan zijn leven. En toen heeft hij nog een prachtig danklied gedicht over het opgaan naar het huis van de Heere: ‘de levende, de levende, die zal U loven, zoals ik heden doe’.

Daarna kwam er echter een keerpunt in zijn leven, want de Babyloniërs kwamen kijken om te zien wat er gebeurd was en om een geschenk te brengen aan koning Hizkia. Maar toen faalde hij, doordat hij God

niet de eer gaf voor alles wat er gebeurd is, en hij hun alles liet zien wat er in zijn huis was: de schatten en rijkdommen die hij verworven had. Hij toonde hun alles wat hij in zijn schatkamers had, alles wat er in zijn huis was. We lezen niet dat hij met die mensen opging naar het huis van de Heere om Hem te danken. Toen kwam er ook een oordeel van God. God zei tegen hem bij monde van de profeet: zij hebben alles gezien wat er in jouw huis was – deze Babyloniërs. Alles wat daarin is, zal naar Babel worden weggevoerd! En zo is het met zoveel vrome koningen misgegaan.

Zo is het ook als we aan het leven van de aartsvaders denken, Abraham, Izak en Jakob, dan blijkt dat zij telkens op de proef werden gesteld. Ondanks alle goede dingen, alle leerzame dingen die we in hun leven vinden, is er ook telkens iets van het vlees dat naar voren komt – dat ongehoorzaam is en zich verzet tegen de wil van God. Dan is er menselijk falen. En je zou kunnen zeggen: God heeft een radicale oplossing bedacht voor het probleem van de oude mens, die oude natuur die niet te verbeteren is. Dat lezen we dan ook in Romeinen 8:3, dat God Zelf dit probleem tot een oplossing heeft gebracht. Voor de wet was dit onmogelijk, doordat zij door het vlees krachteloos was. De wet was tweeduizend jaar lang gegeven om de mens op de proef te stellen en hem te helpen, om te kijken wat er in hem leefde. Maar de wet kon die oude mens ook niet helpen. Het was onmogelijk voor de wet van God, doordat zij door het vlees krachteloos was. Voor het zondige vlees was de wet machteloos om iets uit te richten en het te verbeteren. Maar God heeft, doordat Hij Zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees *veroordeeld*.

God heeft deze radicale oplossing bedacht, want de oude mens is met Christus gestorven. Hij is in de dood gegaan en veroordeeld als volkomen zondig en onverbeterlijk. De bevrijding van de macht van de zonde moeten we dan ook niet in onszelf zoeken. Wij kunnen onszelf niet verbeteren; ook als gelovigen kunnen we geen leven leiden dat aan God is toegewijd in eigen kracht, door onze eigen inspanning. Maar we moeten het ervoor houden en het gelovig aannemen dat de oude mens met Christus is gekruisigd, dat hij in het graf is verdwenen. En dat we nieuw leven hebben ontvangen in Christus, Die ons leven is. Dat is precies wat de nieuwe geboorte inhoudt, dat wij nieuw leven hebben ontvangen uit een andere bron, niet het leven dat van onze voorouders afkomstig was en dus eigenlijk al begon bij de eerste mens, Adam. Dat leven is het leven van de oude mens, die zich verzet tegen de wil van God.

Maar het nieuwe leven, dat is het leven van de Heer; dat is ook, zou je kunnen zeggen, Zijn eigen opstandingsleven. We vinden dat namelijk in het Johannesevangelie (Joh. 20:22). Hier blaast de Heere Jezus als de laatste Adam geestelijk leven in Zijn discipelen, en dat is een scheppingsdaad. Het is hetzelfde wat God deed met Adam, toen hij hem had gevormd uit het stof van de aarde. Maar hier is het op een veel hoger niveau, want de Heer blaast in Zijn discipelen en zegt tegen hen: 'Ontvang [de] Heilige Geest'. Dat is dit nieuwe leven, dat door de Heilige Geest in het hart van de gelovige wordt gewerkt. En daarom zegt de Heer ook tegen Nicodemus: Je moet opnieuw geboren worden, je moet geboren worden uit water en Geest. De Heilige Geest moet je een nieuw leven geven.

Dat is het leven van Christus, want Hij is ons leven (Kol. 3:4); en dat leven is opstandingsleven. Dit is zoals we lezen in de eerste brief van Johannes, het eeuwige leven. Het is een leven dat niet meer onderworpen is aan dood en graf. Een leven dat we in Christus bezitten en dat de dood heeft overwonnen. De Heilige Geest is de Oorsprong hiervan. Dit is de nieuwe geboorte uit water en geest. Het water is in de Bijbel een beeld van het waterbad van het Woord. Het is in veel grote kerken zo, dat men de leer hanteert van de wedergeboorte door middel van de doop. Dan veronderstelt men dat het water dat hier in Johannes 3 wordt genoemd het water van de doop is. Maar het doopwater, dat is duidelijk, kan geen zonden afwassen. Hiertoe is het water nodig van het Woord van God, het Woord zoals het toegepast wordt door de werking van de Heilige Geest.

Alleen daardoor kunnen wij opnieuw geboren worden. Er zijn onlangs twee jonge mensen gedoopt, en wij hebben gezien hoe ze ondergingen in het water en weer tevoorschijn kwamen. Deze handeling kan echter niet bewerken wat hier staat in Johannes 3. Het is wel waar dat de doop een *beeld* ervan is, een symbool van de afwassing van de zonden en het opnieuw geboren worden. Maar deze handeling zelf kan niet bewerken wat hier staat. Tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het koninkrijk van God niet binnengaan. Het water is dus niet letterlijk *water*, het is het water van het Woord van God. Het waterbad hebben wij figuurlijk gesproken ook elke dag nodig als gelovigen om gereinigd te worden van onreinheid in onze wandel op aarde.

Het was menselijk gesproken een eer voor de Heere Jezus, dat deze geleerde farizeeër bij Hem kwam. In vers 10 lezen wij dat Jezus hem

‘de leraar van Israël’ noemt. Als je dat nu zou moeten invullen, dan zou je aan een belangrijke rabbijn denken, een opperrabbijn. Misschien heb je wel eens gehoord dat er nu in Israël twee opperrabbijnen zijn, uit twee verschillende stromingen. De grote leraar van Israël kwam hier dus bij de Heere Jezus en sprak Hem aan als rabbi, als leraar. Hij eerde Hem met de woorden: ‘Wij weten dat U van God bent gekomen als leraar; want niemand kan deze tekenen doen die U doet, tenzij God met hem is’ (Joh. 3:2).

Nicodemus behandelde de Heer dus eigenlijk als een profeet, nog meer dan een collega rabbi. Dan zou je kunnen verwachten dat er zich een interessant gesprek ontwikkelde tussen die twee geleerde mannen over allerlei godsdienstige zaken, maar tot onze verbazing gebeurt dat helemaal niet. Ik denk ook dat Nicodemus zelf verbaasd zal zijn geweest over de loop van dit gesprek. De Heer antwoordde hem, recht op de man af: ‘Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien’. U moet opnieuw geboren worden (Joh. 3:3, 7).

Dat is de eenvoudige, klare boodschap van de Heere Jezus: Nicodemus, je weet wel veel, je bent de leraar van Israël, maar je moet opnieuw geboren worden! Je moet een hele nieuwe start maken, een nieuw begin. Je moet een heel ander leven ontvangen, om voortaan in nieuwheid van leven te kunnen wandelen. Maar Nicodemus begrijpt daar niets van. Hij zegt: Hoe kan dat nu gebeuren, hoe kan een mens opnieuw geboren worden. Kun je weer opnieuw een kleine jongen worden of een baby, en dan opnieuw geboren worden? Hij snapt het niet, maar Jezus zegt: ‘Bent u de leraar van Israël en weet u deze dingen niet’ (Joh. 3:10)?

En in vers 12 rangschikt de Heer die dingen, dus ook dit thema van de nieuwe geboorte, onder de aardse dingen. Als Ik u de *aardse* dingen heb gezegd en u niet gelooft, hoe zult u geloven als Ik u de *hemelse* zeg? En dit thema van de nieuwe geboorte, dat de Heer hier rangschikt onder de aardse dingen, dat vinden we inderdaad al in het Oude Testament. Namelijk in Jeremia 31, een hoofdstuk dat spreekt over het nieuwe verbond; want in de beloften die verband houden met dit verbond, is er ook sprake van een heel *nieuw* begin. Dit is het verbond dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord van de Heere (Jer. 31:33). Ik zal Mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Ken de Heere, want zij allen zullen Mij kennen van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord van de Heere, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonden niet meer gedenken.

En in Ezechiël 36 is sprake van het feit dat de Heere rein water op hen zal sprenkelen. Daar vinden we dus ook iets over de nieuwe geboorte uit water en geest. 'Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden, van al uw afgoden zal Ik u reinigen. Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Het hart van steen zal Ik uit uw lichaam wegnemen en Ik zal u een hart van vlees geven. Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven'. Hier heb je dus in Ezechiël 36 ook de begrippen water en geest. Rein water zal Ik op u sprenkelen. En Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven. Dat is dus geboren worden uit water en geest. Nicodemus, die de profeten kende, had iets hiervan kunnen weten en kunnen begrijpen wat de Heer bedoelde.

Je zou dus kunnen zeggen: dit thema van de nieuwe geboorte is de eerste stap om een echte volgeling van de Heere Jezus te worden, om Zijn discipel te zijn en bij Hem te horen. Zo kunnen wij van Hem leren en kunnen wij voortaan achter Hem de weg gaan. Nicodemus schaamde zich nog ervoor openlijk de zijde van de Heere Jezus te kiezen. Maar dat is wel wat een discipel, een volgeling van de Heer moet doen: dat hij openlijk de Heer liefheeft, Hem dient en Hem volgt. Hij kwam 's nachts in het donker bij de Heer (Joh. 3:1). Hij had toen de duisternis nog liever dan het licht, maar ging wel naar het ware Licht toe (Joh. 3:19-21). En eenmaal in het licht gekomen, keek de Heere Jezus dwars door hem heen en vertelde hem de volle waarheid.

Nicodemus kwam uit de duisternis in het licht, letterlijk en figuurlijk, want de Heere Jezus stond voor hem en verkondigde hem alles (vgl. Joh. 4:25). Nicodemus wilde Hem nog niet belijden. Hij wilde een interessant gesprek hebben, maar de Heer kwam met die ernstige boodschap: Nicodemus, je moet opnieuw geboren worden. En ik denk dat dit een uitwerking gehad heeft op hem, dat hij erover nagedacht heeft en dat de Heilige Geest ook in zijn hart gewerkt heeft. Misschien heeft hij de profeten wel erop nagezocht. En zo is hij gegroeid in het geloof en is hij verder gekomen.

2. Delen in Zijn verwerping

Dan hebben we enkele verzen gelezen uit het slot van Johannes 7, die opnieuw over Nicodemus gaan. Daar zien we dat de Joden proberen om de Heere Jezus gevangen te nemen. Maar dat lukt niet volgens

vers 46, want we lezen hier dat de dienaars van de overpriesters en farizeeën zeggen: ‘Nooit heeft een mens zó gesproken als deze mens’. De farizeeën dan antwoordden hun: ‘Bent u soms ook misleid?’ (Joh. 7:46-53).

We lezen dan over Nicodemus, die één van hen was, dat hij probeert om de Heer in bescherming te nemen. Hij probeert Hem te verdedigen en wijst op de noodzaak van een rechtvaardige rechtspraak. Want deze overpriesters en farizeeën waren vijandig gezind tegenover de Heer, zij wilden Hem gevangen nemen en doden. Dat lezen we diverse keren in dit evangelie. Maar de dienstknechten, die zij gestuurd hadden om Hem gevangen te nemen, kwamen met dit prachtige getuigenis terug: ‘Nooit heeft een mens zó gesproken als deze mens’. Is dat niet geweldig? Zijn wij ook onder de indruk van de woorden van de Heer, als we elke dag in de Bijbel lezen? Dringt het tot ons door, heeft het een uitwerking op ons? Kunnen we dan ook zeggen: ‘Nooit heeft een mens zó gesproken als deze mens’.

Er is niets wat met het Woord van God, met de Bijbel te vergelijken is. Petrus zegt dan ook in dit evangelie: ‘U hebt woorden van eeuwig leven. Waar zouden we naar toe moeten gaan?’ (Joh. 6:68). Woorden van eeuwig leven, er is werkelijk niets dat hiermee te vergelijken is. De farizeeën verwerpen dat getuigenis van de dienstknechten. Ze zeggen: Jullie zijn zeker ook misleid? Heeft soms iemand van ons, van de oversten of van de farizeeën in Hem geloofd? Maar deze menigte, die de wet niet kent, is vervloekt! Zij beriepen zich op hun kennis van de wet en ze keken neer op de massa van het volk, die in hun ogen verachtelijk was.

Maar dan neemt juist Nicodemus stelling voor de Heer. Het lijkt erop dat hij inderdaad geestelijk gegroeid is. Nicodemus, die vroeger 's nachts naar Hem toe was gekomen, die één van hen was, zei tegen hen: 'Veroordeelt onze wet soms de mens, tenzij zij eerst van hem hoort en weet wat hij doet?' Hij nam het dus op voor de Heere Jezus. Hij zei: Jullie veroordelen Hem nu wel, maar je moet Hem ook de kans geven om Zichzelf te verdedigen. Hij moet eerst, zoals dat in een rechtvaardig proces gebeurt, de kans krijgen om aan het woord te komen. Hij moet de gelegenheid krijgen Zichzelf te verdedigen. We moeten van Hem weten wat Hij doet.

Nicodemus zegt hier niet openlijk: Ik hoor ook bij die mens. Dat zegt hij nog niet, zover is hij nog niet. Hij zegt niet: Ik ben ook een discipel van Hem. Maar dan loopt het gesprek verder en zeggen deze leiders: Er kan helemaal geen profeet uit Galilea komen. Uit dat Galilea van de heidenen, van de volken, zoals het bekend stond. Uit dit gebied dat zover verwijderd is van de tempel, waar de mensen zo onwetend zijn, daaruit kan helemaal geen profeet opstaan. En dan blijft het gesprek, het debat, eigenlijk onbeslist. Want ieder gaat naar zijn eigen huis.

Maar het is fijn dat we hier zien dat Nicodemus het in deze situatie toch opnam voor de Heer. Je zou kunnen zeggen: dit is de tweede fase in het leven van een discipel, dat je de Heer gaat belijden. Misschien is die belijdenis nog zwak, maar het is wel belangrijk. Het is een stap vooruit. Als we opnieuw geboren zijn, als we de Heer kennen als onze Heer en Heiland, als Hij ons leven is, dan moeten we Hem ook belijden. Wie met de mond belijdt dat Jezus Christus Heer is en met

het hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, die zal behouden worden.

Geloven doe je met het hart en belijden doe je met de mond. Met de mond moeten wij dus Jezus als Heer belijden (Rom. 10:9-10). Doen wij dat? Wij doen het in een wereld die Hem niet kent, die Hem niet toebehoort, die Hem heeft buitengeworpen en naar het kruis heeft verwezen. Het belijden van de Heer, dat is niet altijd zo eenvoudig. We moeten voor Hem uitkomen, van Hem getuigen. Dat is wat nodig is op de weg van navolging van Hem, de weg van het discipelschap. We spreken dan over Hem en we laten niet alleen met onze woorden, maar ook door onze daden zien dat we Hem kennen, dat Hij de Heer van ons leven is.

3. Met Hem begraven en opgestaan

Dan volgt de derde fase van het discipelschap in Johannes 19, en komt het eigenlijk helemaal goed. Want hier wordt openlijk duidelijk waar Nicodemus staat, namelijk aan de kant van de verworpen Heiland (Joh. 19:39). Hier vinden we de begrafenis van de Heere Jezus. De profeet zegt: 'Hij was bij de rijke in Zijn dood' (Jes. 53:9). En dat zien we hier gebeuren. God heeft niet toegelaten dat de Heere Jezus, nadat Hij het werk had volbracht, als een misdadiger zou worden begraven. Misschien in een massagraf, met meerderen. God heeft erover gewaakt dat dit niet is gebeurd. Hij heeft in het hart gewerkt van Nicodemus en van die andere discipel, Jozef van Arimathea, dat ze samen de Heer zouden begraven, dat ze het lichaam zouden wegnemen en Hem in het nieuwe graf van Jozef zouden neerleggen.

We lezen hier dat Nicodemus, die eerst 's nachts tot Hem was gekomen, kwam met een mengsel van mirre en aloë, ongeveer honderd pond.

Jozef van Arimathea was een raadsheer, een invloedrijk persoon. Hij was ook een discipel van Jezus, maar in het geheim uit vrees voor de Joden (Joh. 19:38). Maar hij kwam naar voren juist op dit moment. God had dit in zijn hart gewerkt, zodat hij duidelijk liet zien waar hij stond, samen met Nicodemus. Ze vroegen aan Pilatus toestemming het lichaam van de Heer te mogen wegnemen van het kruis. Ze gaven de Heere Jezus een eervolle begrafenis. Opnieuw wordt hier eraan gerefereerd dat Nicodemus 's nachts bij Hem was gekomen (Joh. 3). Maar hier komt hij niet meer in het geheim, maar gaat hij openlijk aan de kant van de gekruisigde en gestorven Heer staan.

Nicodemus kwam met een mengsel van mirre en aloë van ongeveer 100 pond om het lichaam van de Heer te zalven. Dat moet een geweldig vermogen zijn geweest, want we lezen in Johannes 12 over de balsem die Maria bracht, dat één pond balsem van onvervalste, kostbare nardus ongeveer de waarde had van een jaarsalaris (driehonderd denaren). Maar Nicodemus kwam met een mengsel van *honderd* pond mirre en aloë. Is iets te kostbaar om aan de Heer te offeren? Is iets te groot om aan Hem te geven? Zingen we niet in een lied: 'Nu wil ik heel mijn leven volkomen aan U geven, daar U mij eerst hebt liefgehad'. Hier vind je dus wat een discipel van de Heer kan doen, wat hij wil doen.

God had dit hier in het hart gewerkt van deze discipelen, Jozef en Nicodemus, om alles te doen wat nodig was om de Heer een eervolle begrafenis te geven. Het graf was een nieuw graf, dat Jozef van

Arimathea had laten uithouwen in de rots, en Nicodemus kwam met die geweldig dure zalf. Is dat eerbetoon nu wel realistisch, honderd pond, zo'n geweldige rijkdom, om dat te offeren voor de Heer? We weten uit de Bijbel dat het eigenlijk maar voor twee dagen was, want op de eerste dag van de week stond Hij op uit de doden en liet Hij alles achter Zich: de linnen doeken, de specerijen, het was niet meer nodig. Voor twee dagen dus zo'n vermogen offeren voor de Heer? Wij zouden haast zoals de discipelen zeggen: Dit is toch eigenlijk te gek, je kunt het beter aan de armen geven. Maar dan zegt de Heere Jezus, als het gaat om de ene pond balsem van Maria: zij heeft een goed werk *aan Mij* gedaan. De Heer heeft dat bijzonder gewaardeerd. En weet u wat een goed werk is voor de Heer Zelf? Dat is als wij onze kostbaarheden aan Hem aanbieden.

Dit geldt ook als wij met onze aanbidding komen als gelovigen, als wij met offeranden komen van lof en dank, van lofprijzing en aanbidding. Dat is ook zo kostbaar voor het hart van de Heer, en Hij noemt dit ook een goed werk dat wij kunnen doen aan Hemzelf. Dat wil zeggen: het is een goed werk aan Zijn Persoon, voor Hemzelf. We kunnen allerlei goede dingen doen: we kunnen zieke mensen bezoeken, we kunnen arme mensen helpen, maar dat is nog geen goed werk aan Hem, aan de Heer Zelf. Een goed werk aan Hem, voor Zijn Persoon, dat is dat wij Hem eren, Hem groot maken, Hem aanbidden. Daarom komen we ook elke eerste dag van de week samen om de Heer groot te maken, om Hem onze offeranden aan te bieden. En niets is dus te kostbaar, niets is te groot voor Hem.

Wat Nicodemus en Jozef hier samen doen, dat is dat ze de Heer eren als de Gestorvene. Dat is eigenlijk wat wij ook iedere zondag mogen

doen, dat wij aan de Heer denken als de Gestorvene, overeenkomstig Zijn wens: Doe dit tot Mijn gedachtenis. Dat wij denken aan Hem, zoals Hij Zichzelf heeft overgegeven, aan Zijn lichaam en Zijn bloed. Al die specerijen, al die kostbaarheden waren voor een gestorven Heiland, en zo is het ook met onze aanbidding.

En dan is er nog een bijzonderheid waar ik op wil wijzen. Dat is wat deze twee discipelen hebben gedaan, Jozef en Nicodemus, die nu duidelijk de kant van de Heer hadden gekozen. Zij hebben de Heer in het graf gelegd. Ik weet niet of u wel eens geluisterd hebt naar de cantate van Johann Sebastian Bach, waarin dit heel mooi tot uitdrukking wordt gebracht, als de dichter zegt: 'Ik wil Jezus zelf begraven'. En dat is wat hier gebeurt, binnengaan in Zijn graf.

Dit is nu precies ook wat in de doop tot uitdrukking wordt gebracht: met de Heer ondergaan in het watergraf en dan met Hem opstaan in een nieuw leven. Is dat niet geweldig? We zijn daarvan telkens getuige als we een doopdienst bijwonen, als jonge discipelen die wens hebben en die tot uitdrukking brengen: ze gaan in dat watergraf, maar daarna ze zijn ook weer opgestaan. Twee discipelen, Jozef en Nicodemus, wat een geweldig voorbeeld geven ze ons. En hier is het volkomen duidelijk dat ze bij de Heer horen, dat ze Hem willen volgen en heel hun leven aan Hem willen toewijden. Alles wat ze bezitten, alle rijkdommen, stellen ze aan Hem ter beschikking. Want ze willen bij Hem horen, ze willen met die gestorven Heer neerdalen in Zijn graf. En dan ook verder met de Heer wandelen in nieuwheid van leven. Het is vaak op zondagmorgen dat ik eraan denk en dat ik de Heer bid: 'Heer, wilt U geven op deze eerste dag van de week dat ik met U opsta in een nieuw leven, en een nieuw begin maak'.

Christus is geslacht als ons Paaslam. Dat is het uitgangspunt, de gestorven Heer en Heiland. En dan mogen we met Hem wandelen in nieuwheid van leven, de hele week die voor ons ligt. En het hele leven dat nog voor ons ligt, nadat we een discipel geworden zijn van Hem. Het leven van deze twee discipelen is niet geëindigd in het graf. Ik heb al gezegd: dat duurde maar twee dagen, en toen stond de Heer heerlijk op uit de doden. En ongetwijfeld hebben deze beide mannen verder nog een rol gespeeld te midden van de gelovigen. Ik geloof niet dat we daar verder iets over lezen, maar ik ga er zonder meer van uit. Dat ze niet in het geheim discipelen van de Heer zijn gebleven, maar openlijk op de Pinksterdag ervoor uitgekomen zijn dat ze Hem toebehoorden en dat ze zich toen hebben laten dopen. Dat zij dus gehoord hebben bij die drieduizend zielen, die op de Pinksterdag werden toegevoegd aan de eerste gemeente.

Opnieuw geboren worden, dat is de eerste fase. De tweede is te belijden met de mond dat je Hem toebehoort, dat Jezus Heer is. We kunnen ook aan Thomas denken, die heeft beleden: 'Mijn Heer en mijn God' (Joh. 20:28). En dan de derde fase, openlijk Zijn zijde kiezen om met Hem verder te gaan en een heel nieuw leven te beginnen. Nu vangt het nieuwe leven aan, een leven door Zijn dood bereid, een leven in Zijn heerlijkheid. Moge de Heer ons hiertoe genade geven.

12. Het was winter

*‘En het was het feest van de tempelwijding
in Jeruzalem; het was winter’.*

Johannes 10:22

De seizoenen wisselen elkaar af sinds de grote vloed in de dagen van Noach. Zolang de aarde bestaat, zullen koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht niet ophouden (Gen. 8:22). Soms is dat geen prettige ervaring, bijv. als wij te maken hebben met extreem lage of juist met zeer hoge temperaturen. Nu de winter dichterbij komt en we met hoge energiekosten te maken hebben, maken velen zich zorgen hierover en draaien de thermostaat een paar graden lager.

Zelfs in Jeruzalem kan het koud zijn in de wintermaanden. De aanduiding ‘het was winter’ in Johannes 10 heeft echter ook een diepere strekking. Wij vinden in deze passage enkele laatste gesprekken van de Heer met de Joden tijdens het feest van de tempelwijding, het zgn. Chanoeka-feest, dat acht dagen duurde en de herinnering levend hield aan de reiniging van de tempel – na de ontwijding door de Syriërs – door Judas Maccabeüs op 25 Kislew (onze maand december) in 165 vóór Christus. Het werd gevierd op de wijze van het Loofhuttenfeest, maar droeg niet het karakter

van een groot pelgrimsfeest. Het is een feest van het licht geworden, evenals ons Kerstfeest.

Blijkbaar was de Heere Jezus nog steeds in Jeruzalem of in de nabijheid van de stad, hoewel er al twee maanden waren verstreken sinds het Loofhuttenfeest dat in hoofdstuk 7:2vv. wordt vermeld. Over enkele maanden zou het Paasfeest volgen, en dan zou de Heer ter dood worden gebracht. Hier in Johannes 10 liep Zijn confrontatie met de Joodse leiders al naar een einde. Over het algemeen was het geestelijke klimaat kil en koud. Jeruzalem gonsde weliswaar van geruchten over Hem, en er was verdeeldheid onder de Joden vanwege Zijn optreden en Zijn woorden. Maar waar was de warme liefde en toewijding jegens Hem? Eigenlijk was die alleen te vinden in Bethanië, en wel bij Martha, Maria en Lazarus (vgl. Joh. 12).

De tijd was gekomen dat de Goede Herder Zijn eigen schapen zou uitleiden buiten de Joodse schaapskooi. Nadat Hij het offer van Zijn leven had gebracht op het kruis van Golgotha en het in de opstanding weer had hernomen, zou er een nieuwe bedeling aanbreken met nieuwe principes en mogelijkheden. Er zou een nieuwe kudde worden gevormd van schapen (ware Christusgelovigen) uit de Joden, maar ook uit de volken. Het zou één kudde worden, onder de leiding van één Herder: de opgestane Heer, de grote Herder van de schapen (Joh. 10:11-18; Hebr. 13:20).

Maar hoe is het gesteld met ónze relatie tot de Heer, onze toewijding voor Hem? Is er sprake van een echte liefdeband, een warme en vurige liefde voor Hem? Of is het misschien winter in onze harten, is er geestelijke dorheid en doodsheid? Zijn we lauw geworden en onverschillig ten opzichte van de Heer, evenals dat gebeurde met de

gemeente te Laodicea (Openb. 3:14-20)? De Heer is machtig daarin verandering te brengen, zoals dat in de nabije toekomst ook zal gebeuren met het Joodse volk. Want hun aanneming zal niets anders zijn dan het leven uit de doden (Rom. 11:15).

Straks breekt de grote zomer aan

De Heere Jezus spreekt in Zijn rede over de laatste dingen over het uitspruiten van de vijgenboom en het aanbreken van de *zomer* (Matt. 24:32). Beseft u wel dat de zomer nabij is, dat alle dingen nieuw zullen worden onder de regering van de Messias? Hier mogen wij ook naar uitzien als gelovigen die tot de gemeente behoren, omdat wij dan met Hem zullen regeren (Rom. 8:17).

De winter zal dan definitief voorbij zijn. Dan is ook de regen over (hier een beeld van oordeel), de bloemen vertonen zich op het veld, de zangtijd is gekomen en de vijgenboom – een beeld van de Joodse natie – laat zijn vroege vrucht zwellen (Hoogl. 2:11-13). In afwachting hiervan wensen wij u allen Gods rijke zegen.

13. Eén kudde, één Herder

‘Kajafas, die in dat jaar hogepriester was, zei tot hen: U weet niets, en u bedenkt niet, dat het nuttiger voor ons is dat één Mens sterft voor het volk en niet de hele natie verloren gaat. Dit nu zei hij niet uit zichzelf, maar daar hij hogepriester in dat jaar was, profeteerde hij dat Jezus zou sterven voor het volk; en niet alleen voor het volk, maar opdat Hij ook de verstrooide kinderen van God tot één zou vergaderen.’

Johannes 10:10-16; 11:50-52

De profetie van Kajafas

In deze ‘profetie’ wordt het geheim van Christus’ plaatsvervangend sterven voor Israël aangeduid en de eenheid van het nieuwe volk van God, de gemeente. Christus zou in de dood gaan allereerst voor het volk Israël, opdat niet de hele natie verloren zou gaan. Het voortbestaan van het volk van God stond op het spel, maar de dood van Christus – de Plaatsvervanger en de ware Hogepriester – garandeert een nieuwe toekomst. Zijn dood schenkt aan allen die geloven het eeuwige leven. Zij zijn de schapen geworden van de ene kudde van de Goede Herder, en als de Opgestane is Hij eveneens de Grote Herder van de schapen (Joh. 10:16; Hebr. 13:20).

Op de Grote Verzoendag werden er jaarlijks diverse offers gebracht om de relatie tussen God en het volk te bestendigen. Zonder offer en zonder de bemiddeling van de hogepriester was er helemaal geen toekomst voor Israël. Het bijzondere van Christus' offerdood is dat de ware Hogepriester het offer van Zijn eigen leven bracht, een uniek offer dat nooit meer herhaald hoeft te worden. Dit onderwerp wordt uitvoerig belicht in de brief aan de Hebreëen.

Christus heeft hier op aarde als een barmhartig en trouw Hogepriester het verzoeningswerk voor de zonden van het volk volbracht (Hebr. 2:17). Zijn bloed is de grondslag van het nieuwe verbond, waarbij God toezegt: *'Ik zal hun tot een God en zij zullen Mij tot een volk zijn'* (Hebr. 8:10). Hij is het ware Zondoffer, waarvan het bloed in het hemelse heiligdom is gedragen en dat ook buiten de poorten van Jeruzalem heeft geleden. Hij heeft dit gedaan, *'opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen'* (Hebr. 13:12).

Het bloed van Christus, de ware Hogepriester en het ware Offer, heeft het gelovige deel van het volk Israël apart gezet en gevrijwaard van het oordeel. In het boek Handelingen zien wij hoe dit in de praktijk gebeurde door het berouw en de bekering van een overblijfsel van de Joden en door hun doop op grond van de naam van Jezus Christus tot vergeving van zonden (Hand. 2:37-41). Het nieuwe volk van God zou echter niet alleen uit bekeerde Joden bestaan. Dit had de evangelist Johannes reeds aangekondigd naar aanleiding van de hierboven geciteerde profetie. De Heer zou door Zijn dood ook 'de verstrooide kinderen van God' tot één vergaderen. Dit zijn de 'andere schapen' die Hij moest toebrengen en die naar Zijn stem zouden

horen. Zo zou er één kudde worden gevormd onder de leiding van de éne, grote Herder van de schapen.

Een volk voor Zijn naam

In het boek Handelingen wordt de deur van het geloof opengesteld voor gelovigen uit de volken. Dit gebeurde eerst met de Samaritanen en daarna met de Ethiopische hoveling (Hand. 8). Vervolgens kwam Cornelius, een Romeinse centurio tot geloof, samen met zijn bloedverwanten en vertrouwde vrienden (Hand. 10). Hieruit trok de gemeente in Jeruzalem terecht de conclusie dat *‘ook de volken het woord van God hadden aangenomen’* (Hand. 11:1). De prediking resulteerde al snel in de vorming van de eerste gemeente buiten het Beloofde Land: de gemeente in Antiochië, die grotendeels uit christenen uit de heidenen bestond (Hand. 11:19-26). De bekeerde heidenen hoefden zich niet door middel van de besnijdenis bij het Joodse volk te voegen. Er werd nu ook uit de naties door God een volk aangenomen *‘voor Zijn naam’* (Hand. 15:14). Zij moesten zich echter wel houden aan de Noachitische geboden, die nog steeds universeel geldig zijn.

Zo kon de apostel Paulus zijn werk onder de onbesnedenen voortzetten en het evangelie verder uitdragen onder de volken (vgl. Gal. 2). De bekeerde heidenen werden door God aangenomen als Zijn eigendom, als Zijn volk. *‘Ik heb veel volk in deze stad’*, zei de Heer tegen Paulus toen hij werkzaam was in Korinthe (Hand. 18:10). Gods beloften van zegen voor Zijn oude volk zijn zelfs op hen van toepassing: *‘Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en u*

zult Mij tot een volk zijn' (Lev. 26:12; dit wordt geciteerd in 2 Kor. 6:16). God woont en wandelt te midden van Zijn volk, dat zich rondom Hem vergadert. Het nieuwe volk van God is door *genade* geroepen. Zij zijn ook 'vaten van barmhartigheid', door God tevoren tot heerlijkheid bereid. Hij heeft hen geroepen, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de volken. Zoals Hosea reeds had geprofeteerd: 'Niet-Mijn-volk' is veranderd in 'Mijn volk'. De 'Niet-geliefde' is nu Gods 'geliefde'. Wij zijn nabij gebracht en wij zijn zonen van de levende God geworden (Rom. 9:23vv.; 15:8-13; 1 Petr. 2:10).

Als een volk voor Gods naam zijn wij Zijn 'eigen volk', een 'heilig volk', een volk ten eigendom, opdat wij de deugden zouden verkondigen van Hem die ons uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht (1 Petr. 2:9). Wij zijn een '*eigen volk, ijverig in goede werken*' (Tit. 2:14). Gods bedoelingen met het oude priestervolk bij de berg Sinaï gaan in vervulling in het nieuwe hemelse volk, dat aan Zijn Vaderhart is gebracht (Ex. 19:4-6).

Toekomstperspectief: zij zullen Zijn volk zijn

Toch zijn er ook beloften voor de toekomst. Allereerst zal de bedekking die over het hart van het natuurlijke Israël ligt, worden weggenomen, als het zal terugkeren tot de Heer (2 Kor. 3:15-16). In de eindtijd zal de profetie van Hosea voor een tweede keer in vervulling gaan. De aanneming van Israël zal het 'leven uit de doden' betekenen (Rom. 11:15).

Het herstelde Jeruzalem zal hier op aarde het middelpunt van alle naties zijn, evenals het hemelse Jeruzalem – de verheerlijkte gemeente – de troonzetel zal zijn van God en van het Lam. Na het Vrederijk breekt de eeuwige toestand aan. In de eeuwige toestand bestaat er geen onderscheid meer tussen Israël en de overige naties op aarde. De mensheid is dan niet meer verdeeld in volken. De tabernakel van God is namelijk ‘bij de mensen’ (Openb. 21:3).

In de huidige tijd zijn er nog drie groepen: Joden, Grieken (volken), en de gemeente van God (1 Kor. 10:32). De gemeente bestaat uit de gelovigen die geroepen zijn uit het Jodendom én uit het heidendom, om samen een nieuwe eenheid te vormen: één kudde, één volk, één huis, één lichaam. Wat een voorrecht!

14. De zalving te Bethanië

Jezus dan kwam zes dagen voor het Pascha in Bethanië, waar Lazarus was, de gestorvene, die Jezus uit de doden had opgewekt. Zij maakten daar dan een maaltijd voor Hem klaar, en Martha diende; Lazarus nu was een van hen die met Hem aanlagen. Maria dan nam een pond balsem van onvervalste, kostbare nardus, zalfde de voeten van Jezus en droogde Zijn voeten met haar haren af; en het huis werd met de geur van de balsem vervuld.'

Johannes 12:1-3

Aanbidden is het 'zalven' van de Heer

Een mooi Bijbels voorbeeld van aanbidding vinden wij in Johannes 12. De Heer zou in de dood gaan, en Maria van Bethanië wist dit doordat zij aan de voeten van de Heer had gezeten en Zijn onderwijs had genoten. Zij voelde wat er zou gaan gebeuren. Daarom wilde zij Hem *zalven*, d.i. Hem balsemen met het oog op Zijn begrafenis. De Heer onderkende dat en Hij sprak Zijn grote waardering uit voor haar liefdedaad. Maria had haar onvervalste, kostbare nardus bewaard 'voor de dag van Zijn begrafenis' (Joh. 12:7).

Het doel van de zalving was dus een balseming! Dit wordt bevestigd door het verslag van de evangelisten Mattheüs en Markus: Maria zalfde Christus' lichaam van tevoren voor de begrafenis (Matt. 26:12;

Mark. 14:8). Deze zalving was niet bedoeld om Hem aan te stellen in een bepaalde functie, zoals dat onder het Oude Verbond gebruikelijk was. Toen werden er mensen gezalfd als koning, priester, of profeet. Natuurlijk is Christus gezalfd tot Koning, Priester en Profeet. Dat is door God Zelf gebeurd; en de Heer bekleedt inderdaad al deze ambten.

Maar Hem zalven *als de Gestorvene* is iets anders! Dat houdt in – en dat is de symbolische waarde van de daad van Maria voor onszelf – dat wij Hem eren als de Gestorvene, Hem gedenken in Zijn lijden en sterven, Zijn dood verkondigen totdat Hij komt. Niet wijzelf als degenen die vroeger dood waren, maar door Hem tot nieuw leven zijn gewekt (zoals wordt getoond in Lazarus), staan hierbij centraal. Het gaat om Hem Die kwam om Zijn leven af te leggen, het gaat om de Levensvorst. Hij is vrijwillig in de dood gegaan om het leven te hernemen aan de overzijde van dood en graf (Joh. 10:17-18; Hand. 3:15).

Pascha en Avondmaal

Het Pascha was het feest van Israëls verlossing uit Egypte. Zo is het Avondmaal het feest van onze verlossing uit de tegenwoordige boze wereld. Wij zijn gered van het oordeel; wij waren dood en zijn weer levend geworden. Maar het Avondmaal is speciaal de maaltijd *van de Heer*. Deze maaltijd is voor Hém Die ons liefhad tot in de dood, en wel om Hem te eren en Hem groot te maken.

Vergelijk hiermee het grote bruiloftsmaal dat de Koning – een beeld van God de Vader – voor Zijn Zoon aanrichtte (Matt. 22:2). En ook kunnen we denken aan de bruiloft te Kana, waar Jezus aanvankelijk slechts één van de genodigden was (met Zijn discipelen). Hij kwam daar echter centraal te staan, toen Hij het water in wijn veranderde en op die manier Zijn heerlijkheid openbaarde (Joh. 2:11). Die goddelijke heerlijkheid bleek eveneens bij het wonder van de opwekking van Lazarus (Joh. 11:4, 40).

In overeenstemming daarmee is het een passend detail in het verslag van de evangelist Johannes, dat Maria hier – waar de Zoon Zijn goddelijke glorie onthulde – slechts de *voeten* van Jezus zalfde (Joh. 12:3). Zij droogde Zijn voeten ook af met haar haren; daarmee legde zij haar eer, haar heerlijkheid af aan Zijn voeten (vgl. 1 Kor. 11:15). Volgens Mattheüs en Markus, waar wij de Heer respectievelijk als de Koning en de Dienstknecht-Profeet zien, was het ook zo dat de olie op Zijn *hoofd* werd uitgegoten. Ongetwijfeld werden bij deze gebeurtenis zowel het hoofd als de voeten van de Heer gezalfd, maar de weergave van Johannes is in overeenstemming met het verheven karakter waarin Hij in dit evangelie wordt getekend.

Aanbidding kost ons alles

Alleen Markus vermeldt dat de albasten fles met kostbare nardus *gebroken* werd (Mark. 14:3). Dit was een symbolische handeling met een diepe betekenis. Aanbidding kost alles. Christus heeft Zijn leven opgeofferd. Hij werd om onze ongerechtigheden ‘verbrijzeld’ en het kostbare offer van Zijn leven werd uitgegoten in de dood

(Jes. 53:5, 12). Het is niet anders met de kostbare schat, die wij als gelovigen met ons om dragen in onze lichamen. Deze ‘aarden vaten’ worden aan de werking van de dood overgegeven om Jezus’ wil, opdat ook het leven van Jezus openbaar wordt in ons sterfelijk vlees (2 Kor. 4:7-18; vgl. het breken van de kruiken door de mannen van Gideon in Richt. 7:16vv.).

Verder zien wij in Johannes 12 bij Martha het aspect van de dienst. Martha *diende* (Joh. 12:2), zoals zij dat ook deed in haar eigen huis (Luk. 10:40). Hier werd zij echter niet meer totaal in beslag genomen door het belang en de betekenis van haar eigen dienst; alles gebeurde nu in harmonie met de Meester. Lazarus tekent het aspect van de gemeenschap, het aanzitten, het aanliggen in de nabijheid van de Heer. In Maria, die in Lukas 10 aan de voeten van de Heer zat om naar Zijn woord te luisteren, hebben wij hier duidelijk het aspect van de *aanbidding*. Het een kan niet zonder het ander: het luisteren naar Zijn woord brengt ons tot aanbidding van Zijn Persoon. Gemeenschap, dienst en aanbidding in de nabijheid van de Meester: dat zijn de drie dingen die ons als leden van ‘Gods huisgezin’ kenmerken.

Een goed werk aan Hem

De liefdedaad van Maria had twee gevolgen. In de eerste plaats vervulde de geur van de nardus het huis. Er was een atmosfeer van aanbidding, die herinnerde aan die in het heiligdom waar de priesters dagelijks dienst deden en welriekend reukwerk op het gouden altaar ontstaken (Ex. 30:7-8).

Dit brengt ons tot de vraag hoe het staat met de gezinnen van de gelovigen in onze dagen: Is Christus daar de verheven Gast? Is daar de zalfolie van de aanbidding te vinden? Hoe staat het met onze gemeenten? Zijn die als ware tempels van de levende God vervuld met de geur van de lofprijzing en de aanbidding van het Lam?

Daarop volgde echter de reactie van Judas Iskariot en de overige discipelen. Het licht van Christus maakte alles openbaar en toonde ook de corruptie van het menselijk hart: Judas was een dief (Joh. 12:6). De Heer zou niet altijd bij hen op aarde blijven, de armen zouden er wel altijd zijn. Hij zou terugkeren naar de Vader en voortaan het Middelpunt van de hemelse heerlijkheid vormen. Maria had een *goed* werk aan Hem verricht, toen dat hier op aarde nog mogelijk was.

Dit goede werk *aan Hem* was een werk voor Hem persoonlijk, een daad die uitdrukking gaf aan haar persoonlijke liefde en hoogachting voor Hem (Matt. 26:10; Mark. 14:6). Dit is een belangrijk voorbeeld voor ons als christenen. Bij de viering van het Avondmaal mogen wij de kostbare nardus van onze aanbidding telkens aan Hem aanbieden en het hart van de Meester verblijden met offeranden van lof en dank (vgl. Hoogl. 1:12). En wijzelf komen daarbij niets tekort: de geur van de balsem in het huis van God verblijdt ook *ónze* harten. Zo genieten wij op aarde de voorsmaak van het hemelse bruiloftsmaal, de bruiloft van het Lam (Openb. 19).

15. Ik ben de ware Wijnstok

De Wijnstok en de ranken

Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Landman. Elke rank in Mij die geen vrucht draagt, neemt Hij weg.

Johannes 15:5

Ranken zonder vrucht

Wat is de betekenis van het *blijven* in de Wijnstok en van het *wegnemen* van sommige ranken in Johannes 15:2 en 6. Kan een gelovige toch verloren gaan en in het eeuwige vuur geworpen worden? Het Gr. woord 'airoo' (wegnemen) komt vaak voor in het Nieuwe Testament, maar in Johannes 15 in de gelijkenis van de wijnstok uitsluitend in vers 2. De betekenis is niet 'opheffen' of 'opbinden', maar 'wegdoen'.

Het gaat dus om naambelijders, die geen werkelijke verbinding met de Wijnstok hebben (zoals Judas, die onder de twaalf apostelen verkeerde). Het verband met vers 6 maakt dit ook duidelijk, evenals andere passages (Matt. 3:10; 15:13). Het wegnemen wordt gevolgd door het buitenwerpen en het in het vuur werpen om verbrand te worden. Dit kan alleen zien op naambelijders, van wie het einde in het eeuwige vuur is. Het verschil met 1 Korinthiërs 3 is dat het daar

alleen om *werken* gaat die in het vuur verbranden, terwijl de gelovige zélf behouden wordt.

Onze eerste vraag moet zijn: Wat is de *wijnstok*? Dat is allereerst Israël volgens Jesaja 5. Het volk is echter tijdelijk opzijgezet en vervangen door het *ware* Israël, d.i. de Mensenzoon (vgl. Ps. 80). Christus is de *ware* Wijnstok en Zijn volgelingen zijn de ranken. De Vader is de Landman. Het gaat in Johannes 15 om de verbinding met Christus hier op aarde; dat kan een louter uiterlijke relatie zijn zoals een naambelijder die heeft. Het einde daarvan is het eeuwige vuur. De Heer spreekt hier relatief vaak over in de evangeliën.

De Wijnstok wordt dus op aarde gezien, verbonden met alle ranken die Hem toebehoren, alle Christusbelijders. De Heer maakt echter in Johannes 15:2 direct al een scherp onderscheid tussen naambelijders en ware gelovigen. Iedere naambelijder is een rank die ‘géén vrucht draagt’. Iedere ware gelovige is principieel gezien echter een rank die ‘wél vrucht draagt’, want het leven uit Christus zal zich altijd in de een of andere vorm uiten. Iemand die niet *rein* is, hier iemand die niet opnieuw geboren is, kan dus helemaal geen vrucht dragen. Iemand die rein is door het Woord, die leven uit God ontvangen heeft, draagt wél vrucht (Joh. 15:3). Johannes spreekt vaak over principiële contrasten, dat doet hij ook in zijn eerste brief. Deze zwart-wit contrasten moeten wij laten staan en niet verwarren met de praktische groei in het geloofsleven.

Ranken met vrucht

Daarna komen pas de pastorale punten aan de orde met betrekking tot ons geloofsleven, want al deze vruchtdragende ranken – dus de ware gelovigen – reinigt en snoeit de Landman, opdat zij ‘méér vrucht’ dragen (Joh. 15:2b). Vervolgens vinden wij in Johannes 15:4-5 het punt van onze eigen verantwoordelijkheid om in de Wijnstok te blijven, d.i. in praktische gemeenschap met de Heer te leven, de levensgemeenschap met de Vader en de Zoon daadwerkelijk te onderhouden en te genieten. Dit leidt tot een volkomen blijdschap (1 Joh. 1:3-4). De wijn is een beeld van deze volkomen vreugde.

Een ware gelovige kan niet verloren gaan, maar als het gaat om onze eigen verantwoordelijkheid wordt altijd de *uiterste* consequentie voorgesteld. Zo ook hier, hoewel het in Johannes 15:6 uiteindelijk alleen om mensen gaat die géén leven uit God hebben, echter wel een onderdeel vormen van de christenheid. Het zijn mensen die niet ‘in Christus’ zijn, natuurlijke mensen, die dus ook niet in Hem kunnen *blijven*. De parallel met Israël is belangrijk, omdat dit volk ook uit naambelijders en ware gelovigen bestond. Er bestaat geen afval van heiligen, maar wel een afval van naamchristenen en naambelijders. Dit zijn de ranken die geen vrucht dragen, en die dat principieel gezien ook helemaal niet kunnen. Dit onderwerp wordt door de Heer niet verder uitgewerkt, maar wel wordt vermeld zoals gezegd in Johannes 15:6 waar het op uitloopt met deze levenloze ranken.

Meer vrucht

De vruchtdragende ranken zijn echter alle ware gelovigen, die gereinigd zijn door het Woord en daardoor opnieuw geboren zijn (Joh. 15:3). Qua positie zijn zij ‘geheel rein’ (Joh. 13:10). Ze zijn dus rein en ze dragen vrucht, maar ze hebben wel behoefte aan het dagelijkse, reinigende werk van de Landman om nog ‘meer vrucht’ te kunnen dragen (Joh. 15:2b). Alles wat van het vlees is, moet worden weggesnoeid.

Wat is nu eigenlijk vrucht dragen? Vrucht dragen is het leven van Christus openbaren, het leven van de ware Wijnstok. Dit is eigenlijk hetzelfde als de negenvoudige vrucht van de Geest, die genoemd wordt in Galaten 5. Want de Geest verheerlijkt de Persoon van Christus. Er is ‘vrucht’, ‘méér vrucht’ (Joh. 15:2b), en zelfs ‘véél vrucht’ (Joh. 15:5, 8), evenals er in 1 Johannes 2 ook drie fasen zijn in onze geestelijke groei: van *kinderen* tot *jongelingen* en tot *vaders* in Christus.

16. De tweede wonderbare visvangst

Johannes 21:1-14

Van nu aan zult u mensen vangen

Christus geeft opdrachten aan al Zijn discipelen. Dit wordt duidelijk gemaakt in het slothoofdstuk van het evangelie naar Johannes, die hier evenals in voorgaande hoofdstukken de discipel wordt genoemd die door Jezus werd geliefd (Joh. 21:7, 20). Terwijl wij in Johannes 19 in deze discipel een beeld zien van onze verbondenheid met de gekruisigde Christus, en in Johannes 20 onze één-making met de gestorven en opgestane Heer, zien wij in Johannes 21 onze huidige relatie met *de Heer in de hemel*. Hij is de Heer Die de gaven uitdeelt (vgl. Ef. 4:7vv.), en ons opdraagt voor Hem bezig te zijn en handel te drijven totdat Hij komt.

In dit hoofdstuk leren wij dus nog weer andere lessen met het oog op onze plaats en taak als volgelingen van de Heer. Evenals bij het eerste teken in Johannes 2 voorziet Hij in een menselijk tekort en verandert Hij het gebrek in overvloed. Wie tot Hem komt, zal nooit meer honger hebben; en wie in Hem gelooft, zal nooit meer dorst

hebben (Joh. 6:35). Het laatste teken in dit evangelie toont opnieuw Zijn goddelijke heerlijkheid en Zijn macht over de schepping.

Johannes 21 draagt het karakter van een *nawoord*. Nadat de laatste verzen van hoofdstuk 20 het grote doel van het evangelie hebben genoemd ('opdat u gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat u gelovend het leven hebt in Zijn naam'), tekent hoofdstuk 21 hoe de Heer Zijn discipelen tot vissers van mensen maakt en hen inschakelt in Zijn dienst. *Hij* gaf de opdracht het net uit te werpen aan de rechterzijde van het schip, wat leidde tot deze wonderbare visvangst (Joh. 21:6). Door Zichzelf zo in Zijn opstandingskracht en Zijn absolute macht over alle dingen te openbaren, bereidde Hij de discipelen voor op het werk dat zij zouden gaan doen.

Het initiatief dat Petrus had genomen om te gaan vissen op het meer van Tiberias (Joh. 21:3a), had uiteraard betrekking op een gewone visvangst. Mogelijk dacht hij niet meer aan het vissen van mensen, waarover de Heer vroeger gesproken had bij de roeping van de eerste discipelen (Matt. 4:18-22; Mark. 1:16-20; Luk. 5:1-11). Mogelijk hadden de discipelen al uren gewacht op het strand en hadden ze ook honger. In die nacht vingen zij echter niets, maar de ontmoeting met Christus maakte alles anders.

Het resultaat was een *wonderbare* visvangst, die het uitgangspunt vormde voor een maaltijd met de Heer en het herstel van Petrus te midden van de overige discipelen. Op deze wijze wilde de Heer hem in het openbaar de verantwoordelijke taak geven die Hij hem had toegedacht, een speciale taak zowel ten aanzien van de Joden als ten aanzien van de volken. Zo wordt hier de lijn als het ware teruggebogen naar de *oorspronkelijke* roeping van de discipelen en

wordt deze in een nieuw licht geplaatst. De opgestane Heer maakte een nieuw begin met Zijn volgelingen. Zij leerden Hem definitief als hun Opdrachtgever kennen en zij zouden voortaan vissers van mensen zijn.

De grote opdracht

Het is ook belangrijk dat deze verschijning plaatsvond in *Galilea* en niet in Jeruzalem, de stad waar Hij was opgestaan uit de doden en was verschenen aan de discipelen die op de eerste dag van de week waren bijeengekomen. In Galilea had de Heer de meeste jaren van Zijn leven doorgebracht. Dit deel van het land werd veracht door de Joden (Joh. 1:47; 7:52).

De profeet Jesaja noemde het ‘Galilea der heidenen’ (Jes. 8:23 SV). In deze landstreek van diepe duisternis en van de schaduw van de dood (Jes. 9:1-2), was het Licht der wereld reddend verschenen. Na Zijn opstanding en hemelvaart zou Hij ook het Licht voor de volken zijn en zou Gods heil reiken tot het einde van de aarde (Jes. 49:6). De Heer zou Zijn werk voortzetten vanuit de hemel, in de kracht van de Heilige Geest en door de dienst van de apostelen.

Hier in Johannes 21 wordt het beeld gebruikt van een heer en zijn knechten, een gezagvoerder met zijn vissers. De apostelen zouden het evangelienet op bevel van de Heer uitwerpen in de ‘zee’ van de volken en de naties, en ze zouden het weer aan land brengen met een menigte van bekeerlingen. Galilea was de plaats waar zij de Grote Opdracht ontvingen, zoals men die meestal noemt (Matt. 28:16-20;

Mark. 16:14-18). De Heer ging hun voor naar Galilea, de landstreek die sprak van Gods genade voor de heidenen. Daar beval Hij hun erop uit te trekken in de hele wereld en het evangelie te verkondigen aan de hele schepping.

Een andere belangrijke les uit dit gedeelte in Johannes 21 is, dat wij in ons werk voor de Heer volkomen afhankelijk zijn van de aanwijzingen die Hij geeft. Zonder Hem kunnen wij *niets* doen en is al onze inspanning vruchteloos (Joh. 15:5). Dat kan soms heel pijnlijk zijn. Onder leiding van Petrus hadden de discipelen de hele nacht gevist, maar ‘in die nacht vingen zij niets’ (Joh. 21:3b).

Plotseling zagen zij in de ochtendnevel echter een Man op de oever staan, die zij niet onmiddellijk herkenden. Deze vroeg hun of zij ook iets te eten hadden (Joh. 21:5). Sommige vertalingen gebruiken het woord ‘toespijs’ of rechtstreeks het woord ‘vis’. Het gaat hier om iets dat men bij het brood kon eten en dit ook smakelijk maakte. Het kwam er dus op neer dat de Heer vroeg of zij ook iets gevangen hadden, maar daarop moesten toegeven dat hun pogingen op niets waren uitgelopen. Zij herkenden de Vreemdeling nog steeds niet, maar in Zijn stem lag zoveel gezag dat zij het bevel opvolgden om het net aan de rechterkant van het schip uit te werpen. Dat was ook al eens eerder gebeurd (vgl. Luk. 5:5-7). Het resultaat was ongelooflijk: zij konden het net niet meer trekken vanwege de menigte van de vissen (Joh. 21:6).

Het is de Heer

Daarna volgde direct de ontknoping (Joh. 21:7vv.). Johannes, die de Heer zo goed kende en gewend was in Zijn nabijheid te zijn, begreep intuïtief dat het de Heer moest zijn. Hij zei tegen Petrus: ‘Het is de Heer!’ Opnieuw bleek het impulsieve karakter van Petrus: hij sprong in het water om zo snel mogelijk bij de Heer te komen. Het is goed dat wij wensen in Zijn nabijheid te zijn! Dat was ook Petrus’ verlangen geweest toen de Heer op de zee wandelde (vgl. Matt. 14:28).

De andere discipelen kwamen met het scheepje en sleepten het net met de vissen naar de kant. Het schip zonk niet en het net scheurde niet, in tegenstelling tot wat er dreigde te gebeuren bij de eerste visvangst die zij deden op het woord van de Heer (Luk. 5:6-7). Petrus was degene die het net op het land trok, vol grote vissen, honderddrieënvijftig. Bij de roeping van de eerste discipelen was hij ook degene die – samen met Andreas – het net uitwierp in de zee (Matt. 4:18; Mark. 1:16).

Deze wonderbare visvangst illustreert het werk dat de discipelen voortaan zouden verrichten in afhankelijkheid van de Heer. Zij zouden het net van het evangelie uitwerpen en Gods uitverkorenen bijeenbrengen, allen die bestemd waren voor het eeuwige leven. Anders dan in de gelijkenis van het sleepnet in Mattheüs 13, zijn het hier alleen *goede* vissen. Het gaat in Johannes 21 kennelijk niet om naambelijders, maar om hen die werkelijk de Heer toebehoren. De vermelding van het precieze aantal wijst erop dat de Heer al de Zijnen kent, niemand van hen zal verloren gaan.

Over dit getal honderddrieënvijftig is veel gespeculeerd. Augustinus zag hierin het getal van de uitverkorenen die bijeengebracht worden in de kerk. Hiëronymus bracht het in verbinding met de verkondiging van het evangelie aan alle volken op aarde. De apostel Petrus zou bij deze taak van het vissen van mensen een verantwoordelijke plaats krijgen, zoals het boek Handelingen ook bevestigt. Hij was degene die het net van het evangelie uitwierp in de volkeren-zee en het ook weer binnenhaalde, vol met bekeerlingen uit de Samaritanen en uit de heidenen (Hand. 8, 10, 11).

In Handelingen 8 zien wij Petrus samen met Johannes en zo ook in Handelingen 3 en 4, waar het gaat om het getuigenis onder het Joodse volk. Zij waren in hun vroegere werk als vissers reeds metgezellen of *deelgenoten* (Luk. 5:10 HV). In het vervolg van Johannes 21 zien wij hen eveneens in hun onderlinge verbondenheid als volgelingen van de Heer. Toch was er ook onderscheid in hun bediening. De Heer zinspeelde daarop na het herstel van Petrus. Zij moesten ieder persoonlijk de Heer navolgen en gaan waar Hij hen leidde; bovendien zou de dienst van Johannes zich uitstrekken tot de eindtijd. Het is zeker niet altijd eenvoudig de Heer te dienen en een visser van mensen te zijn, maar wij zien hier dat *Hij* het ons wil leren. Wij dienen slechts te letten op Zijn bevel, dan is het resultaat ongelofelijk.

Profetische betekenis

Verder kunnen wij in deze wonderbare visvangst een verwijzing zien naar de prediking van het evangelie van het Koninkrijk in de

laatste dagen. Door de inzet van Joodse predikers zal er in de eindtijd opnieuw een grote menigte uit de volken gered worden (vgl. Openb. 7). Dat zal gebeuren ná de opname van de gemeente, die bestaat uit degenen die niet gezien hebben maar toch geloven (Joh. 20:29). In die tijd zal er ook een rest uit Israël tot geloof komen, die ten slotte de doorstoken Heer zal aanschouwen en een rouwklacht over Hem zal aanheffen bij Zijn wederkomst (Zach. 12:10). De gemeente wordt in Johannes 20 afgebeeld door de vergaderde discipelen; het gelovige overblijfsel uit Israël door Thomas, die de doorboorde handen en de doorstoken zijde van de Heer zag en zelfs mocht aanraken.

17. Wat zal er met deze gebeuren?

Leven in de verwachting van Christus' komst

Johannes 21:21

Petrus en Johannes

Petrus kreeg van de Heer te horen wat de prijs zou zijn die hij voor zijn navolging van de Meester zou moeten betalen. Hij zou de Heer nu inderdaad mogen volgen, zoals hij in de bovenzaal al had gevraagd (Joh. 13:36-38). Op de weg van de navolging – de weg van lijden en martelaarschap – zou hij Christus gelijkvormig worden, want met zijn dood zou hij God verheerlijken (Joh. 21:19).

Daarna trekt Johannes, de geliefde discipel, onze aandacht. De Heer had Petrus de opdracht gegeven om Hem te volgen, zoals Hij hem vroeger ook had geroepen om achter Hem te komen en Hem te volgen (Matt. 4:19). Maar Petrus draaide zich om en keek naar Johannes. Hij zag dat de geliefde discipel de Heer ook volgde en dit maakte hem nieuwsgierig hoe het met Johannes zou gaan. Zou hij ook als martelaar moeten sterven?

Hierop antwoordde Jezus: 'Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom, wat gaat het jou aan? Volg jij Mij' (Joh. 21:22). Johannes volgde de Heer, gedreven door zijn liefde; hij had daartoe geen aparte opdracht nodig. De evangelist herinnert in dit verband uitvoerig aan de gebeurtenissen in de bovenzaal (Joh. 21:20). Juist doordat de geliefde discipel een plaats van vertrouwen bij de Heer had gehad, begreep hij wel wat de wil van de Heer was en volgde hij Hem vanzelf.

Wij zien hier dus dat discipelschap allereerst een persoonlijke aangelegenheid is. Hoewel wij allen één en dezelfde Meester hebben, moet ieder van ons Hem *persoonlijk* volgen. Onze belangstelling voor elkaar kan gemakkelijk ontaarden in bemoeizucht. Daarom roept de Heer ieder van ons afzonderlijk toe: 'Volg jij Mij'. Iedere discipel heeft zijn eigen plaats en zijn eigen taak. Het komt alleen de Heer toe om te beslissen wat er met de ander zal gebeuren. En zoals Hij onze wegen leidt, is het goed.

Overigens betekent dit niet dat wij los van elkaar staan. Zo vinden wij Johannes en Petrus herhaaldelijk samen werkzaam in de dienst van de Meester (zie Hand. 3:1; 4:13; 8:14). Maar deze beide apostelen hadden toch ieder hun eigen plaats en hun eigen bediening, zoals blijkt uit de geschriften die zij – geïnspireerd door de Heilige Geest – hebben nagelaten aan de gemeente. Wij hebben al gezien dat aan de apostel Petrus vooral de zorg werd toevertrouwd voor de kudde die Christus zou uitleiden uit de Joodse schaapskooi. Maar er waren ook andere schapen die moesten worden toegevoegd (Joh. 10:16), namelijk de gelovigen uit de volken. Ook voor hen zou Petrus de deur van het geloof mogen openen. Hij zou het net van het Evangelie uitwerpen in de zee van de volken en het weer op het land trekken.

Johannes kreeg echter een andere taak, een werk dat minder opvallend was. Zijn bediening hield meer verband met de Persoon van de Heer Zelf. De plaats van intimiteit die Johannes innam, duidde dit reeds aan. Bij de apostel Johannes gaat het om het kennen van de Zoon van God. Christus is waarachtig Mens geworden om ons het leven te kunnen geven. Het eeuwige Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond. Deze kennis van de Persoon van Christus is levendmakende kennis, want ze leidt tot levensgemeenschap met de Vader en de Zoon (Joh. 17:3; 1 Joh. 1:1-4).

De waarheid aangaande Jezus Christus als in het vlees gekomen is het vaste fundament dat blijft, ook al is de gemeente in verval geraakt en heeft ze niet beantwoord aan haar hemelse positie. Terwijl de dienst van Petrus verband hield met de begintijd en de dienst van Paulus met de bloeitijd van de gemeente, heeft de bediening van Johannes vooral te maken met de eindtijd. De betekenisvolle woorden van de Heer: 'Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom', lijken hierop te zinspelen.

De taak van Johannes zou zich uitstrekken tot de wederkomst van Christus. Hierbij kunnen wij denken aan het boek Openbaring, dat ons inzicht geeft in de laatste dingen. Wij kunnen echter ook denken aan het Evangelie naar Johannes en aan de Brieven van Johannes, die zich bezighouden met dat wat blijft en wat in zichzelf onaantastbaar is voor menselijk falen tot op het ogenblik van Christus' komst: namelijk het eeuwige leven dat op aarde geopenbaard is en dat ons deel is in de Zoon.

Bij de roeping van de eerste discipelen zien wij dat Petrus het net uitwierp in de zee, terwijl Johannes zich bezighield met het verstellen

van de netten (Matt. 4:18-22; Mark. 1:16-20). Deze verschillende activiteiten zijn typerend voor de bedieningen van beide apostelen. Petrus wierp het net uit: hij begon met het werk van het bijeenbrengen van de gemeente. Maar Johannes repareerde de netten: zijn dienst voorzag in wat nodig was om het werk voort te zetten, ondanks verkeerde invloeden door het intredende verval in de christenheid. Hierbij valt te denken aan zijn strijd tegen de dwaalleraars die de waarheid van de Persoon van Christus aantastten, de vele antichristen die Christus loochenden als in het vlees gekomen (1 Joh. 2:18; 4:1-6; 2 Joh.).

Totdat Hij komt

Ten slotte leert het voorbeeld van Johannes ons ook dat wij als discipelen mogen uitzien naar de wederkomst van onze Heer. De ene dienstknecht zal omwille van zijn getuigenis wellicht zijn leven moeten laten (zoals Petrus), de andere zal blijven tot de komst van de Heer (zoals hier wordt voorgesteld door de figuur van Johannes). Wij weten niet welke weg de Heer voor ons heeft uitgestippeld. Alles hangt af van Zijn wil: 'Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom' (Joh. 21:22).

Ieder van ons moet de Heer dus persoonlijk navolgen en Hem dienen in afwachting van Zijn spoedige wederkomst. Dit laat Hij ook zien in de gelijkenis van de tien ponden. Wij moeten handel drijven totdat Hij terugkomt (Luk. 19:13). Wellicht zal Hij ons hier op aarde laten tot op dat moment, waarop zij die Hem toebehoren en die levend overblijven tot aan Zijn komst, plotseling worden veranderd

en samen met de opgewekte ontslapenen de Heer tegemoet zullen gaan in de lucht (1 Kor. 15:51-52; 1 Thess. 4:15-18). Johannes vertegenwoordigt de eerste categorie van hen die levend overblijven totdat Hij komt, Petrus de tweede categorie van hen die ontslapen en zullen opstaan wanneer de roepstem van de Heer weerklinkt.

De slotverzen van Johannes 21 bevestigen dat de geliefde discipel de auteur is van dit Evangelie: 'Dit is de discipel die van deze dingen getuigt en die deze dingen heeft geschreven; en wij weten dat zijn getuigenis waar is' (Joh. 21:24-25). Hoe dankbaar mogen wij zijn voor de blijde boodschap die hij heeft opgetekend aangaande de Zoon van God, in Wie ook wij door het geloof het eeuwige leven mogen bezitten.

Laat het zo zijn dat het voorbeeld van Petrus en dat van Johannes, de geliefde discipel, ons zal aansporen betere volgelingen van Christus te zijn. Zo zullen wij leren gemeenschap te hebben met de verhoogde Heer, Zijn kant als de Gekruisigde te kiezen hier op aarde, te leven in de kracht van Zijn opstanding en Zijn terugkeer werkend te verwachten!

18. De omvang van Gods geheimenis

Gods raadsbesluit, en het kennen van de liefde van Christus

‘Om deze reden buig ik mijn knieën voor de Vader van onze Heere Jezus Christus, naar Wie elk geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt, opdat Hij u geeft, naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid, met kracht gesterkt te worden door Zijn Geest in de innerlijke mens, opdat Christus door het geloof in uw harten woont en u in de liefde geworteld en gefundeerd bent, opdat u ten volle zou kunnen begrijpen, met alle heiligen, wat de breedte en lengte en diepte en hoogte is, en u de liefde van Christus zou kennen, die de kennis te boven gaat, opdat u vervuld zou worden tot heel de volheid van God. Hem nu Die bij machte is te doen ver boven alles wat wij bidden of denken, overeenkomstig de kracht die in ons werkzaam is, Hem zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid. Amen.’

Efeziërs 3:14-21

Ik dacht aan dit gebed van de apostel Paulus naar aanleiding van het refrein van lied 221 uit de bundel Geestelijke Liederen:

*‘O, de hoogte, lengte, diepte
van Zijn liefde, zonder peil!
O, de volheid van verlossing,
onderpand van ’t eeuwig heil’.*

De liefde van Christus staat tegenover de wereld en alles wat in de wereld is. De liefde van de Vader staat ook lijnrecht tegenover de wereld (1 Joh. 2:15-17). Het is terecht om te zingen: ‘Neem de wereld, geef mij Jezus’.

Ik wil eigenlijk met u kort nadenken over de afmetingen die genoemd worden in Efeziërs 3:18, waar we dus ook over gezongen hebben. Het gaat om de *hoogte*, de *lengte*, de *diepte* en hier is ook sprake van de *breedte* van Gods raadsbesluit. U zou misschien denken, het gaat daar in Efeziërs 3, evenals in het genoemde lied, om de rijkdom van de liefde van Christus. Maar het is de vraag is of hier in Efeziërs 3 met die maten bedoeld wordt op de afmetingen van de rijke liefde, de grote omvang van de liefde van Christus.

Het gaat in deze verzen in eerste instantie om de rijkdom van Gods *raadsbesluit* in Christus, de plannen die Hij in Christus heeft opgevat vóór alle eeuwen. En de apostel bidt ervoor dat we dit raadsbesluit, dat hij in de eerste drie hoofdstukken van de brief heeft uiteengezet, zouden mogen bevatten en de omvang ervan zouden kunnen doorgronden – voor zover dat mogelijk is voor onze beperkte begrippen. Hij bidt eerst dat we gesterkt zouden worden door de Heilige Geest naar de innerlijke mens, zodat Christus door het geloof in onze harten woont. Terwijl wij ook in de liefde geworteld en gegrond zijn (vs. 17).

Twee gebeden

De apostel bidt in hoofdstuk 1 dat we Gods raadsbesluit zullen verstaan. In dat eerste gebed in Efeziërs 1 gaat het over de hoop van Gods roeping, en de rijkdom van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen (vs. 18); alsook de uitnemende grootte van Zijn kracht jegens ons die geloven, naar de werking van de macht van Zijn sterkte, die Hij heeft gewerkt in Christus door Hem uit de doden op te wekken en Hem aan Zijn rechterhand te zetten in de hemelse gewesten (vs. 19-20). Het zijn eigenlijk meerdere thema's, maar één van die onderwerpen is dat we zouden begrijpen wat het plan is dat God in Christus heeft opgevat door Hem uit de doden op te wekken en Hem die heerlijke, verheven plaats te geven aan Zijn rechterhand in de hemel.

Dat hoort allemaal bij Gods raadsbesluit ten aanzien van Christus en de gemeente. We moeten dus letten op wat er met *Christus* gebeurd is. Hij is gestorven, begraven, maar ook opgewekt uit de doden. En nu heeft Hij die heerlijke, verheven plaats ontvangen aan Gods rechterhand, opdat Hij daar het centrum zou zijn van al Gods plannen met de wereld, met Israël, en met de gemeente.

Maar in het tweede gebed in Efeziërs 3 gaat het om het kennen en het *genieten* van dit geheimenis dat God heeft opgevat in Christus. En het is wonderlijk dat niet alleen de Heilige Geest in ons woont, maar dat Christus – Die dus het centrum is van Gods plannen en gedachten, en door God is verheven aan Zijn rechterhand in de hemel – dat diezelfde Persoon door het geloof in onze harten woning

heeft gemaakt door de kracht en de werking van de Heilige Geest in de innerlijke mens.

Het gaat dus erom dat de Heere Jezus, Die eigenlijk het Middelpunt is van alles, van al Gods gedachten en al Zijn plannen en raadsbesluiten, dat diezelfde Heer Die zo'n ereplaats heeft ontvangen aan Gods rechterhand nu door het geloof ook in onze harten woonachtig is en daar verblijft. De Heer wil dat graag. En als dat zo is, dat wij de tegenwoordigheid van de Heer Zelf in ons leven mogen kennen en genieten, dan zullen wij met die kennis en met die ervaring ook kunnen begrijpen wat Gods plannen zijn ten aanzien van onze Heer en Heiland.

De Persoon Die in onze harten woont, is ook het Middelpunt van alle dingen. Hij is de Heer, Die nu al onze harten vervult met Zijn liefde, maar straks zal Hij het heelal vervullen met Zijn heerlijkheid en glorie. Dat is Gods raadsbesluit, en de gemeente – alle gelovigen samen, alle verlost en uit deze bedeling – is het lichaam van Christus, het lichaam van dit verheven Hoofd.

God heeft alles aan Zijn voeten onderworpen en Hem als Hoofd boven alles gegeven aan de gemeente, die Zijn Lichaam is, de volheid van Hem Die alles in allen vervult. Welnu, als we de Heer kennen en Hem toebehoren, als we Hem liefhebben, dan vervult Hij onze harten in de eerste plaats met Zijn grote liefde, waarover wij ook gezongen hebben. Die liefde kunnen wij niet peilen, ze gaat de kennis te boven. Dat zeggen deze verzen ook in Efeziërs 3.

Wij lezen hier ook dat wij als gelovigen 'in de liefde geworteld en gegrond' zijn (vs. 17). Dat is weer een bijzondere uitdrukking, het

bevat de gedachte dat de liefde van God en de liefde van Christus de *voedingsbodem* vormen waarin we geplant zijn. Wij zijn daarin geworteld, en kunnen dus in die liefde wortel schieten; en we zijn erin gegrond. Het is de voedingsbodem die ons geschonken is, en als wij dan wortel schieten in het terrein van de liefde van Christus, kunnen wij ook hierin opgroeien en tot geestelijke bloei komen.

De breedte

Dan leren we de Heere Jezus beter kennen en leren wij God onze Vader beter kennen. Dan gaan we ook begrijpen, samen met alle heiligen – want het is niet alleen individueel, maar met al onze medegelovigen – wat de omvang is van dat plan van God, de grote reikwijdte ervan.

Dit plan omvat niet alleen het volk Israël, Gods uitverkoren volk onder het oude verbond, maar het is veel breder van omvang. Het omvat ook de volken, de heidenwereld, waartoe wij van oorsprong hebben behoord. Het omvat alle mensen. Het heil van God is in Christus tot allen gekomen en het wordt aan allen aangeboden. Zo breed is de omvang van Gods heilsplan.

De lengte

En de lengte van dit plan, dat is ook een mooi thema om over na te denken. Wanneer heeft God deze plannen opgevat? Is dat vanaf

de grondlegging van de wereld, zoals het geval is met Israël? Nee, zegt deze brief: God heeft ons in Christus uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld, vóór het begin van de schepping.

In Hem heeft Hij ons uitverkoren, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn vóór Hem in de liefde (Ef. 1:4). Ziet u, tussen twee haakjes, daar hebt u de liefde ook weer terug. Dit is de voedingsbodem waar we ons als gelovigen mogen bevinden, waarin we mogen wortel schieten, waarin we mogen opgroeien door de kennis van de liefde van God en van Christus.

Gods plan voert ons dus terug tot vóór alle eeuwen. Zijn plannen met de gemeente dateren van vóór de grondlegging van de wereld en ze reiken ook tot in de verre toekomst, ja, tot in alle eeuwigheid. Zo lang, zo uitgestrekt is dit plan van God (vgl. Openb. 20-22). Want in de komende eeuwen zullen Gods gedachten worden vervuld en zullen Zijn plannen gerealiseerd worden door Christus en de gemeente, die Zijn Lichaam is en geheel met Hem verenigd is. Christus zal het Middelpunt zijn van alle dingen en wij zullen met Hem verbonden zijn, ook in Zijn regering over de schepping in het duizendjarig Vrederijk.

De hoogte

De hoogte van dat plan van God, en de diepte. Hoe hoog is dat plan van God, dat mensen die het niet verdienden, geboren zondaren, mensen die sowieso beperkt zijn tot de aarde, want de aarde is voor de mensenkinderen bereid – dat mensenkinderen verheven zouden worden tot kinderen van God en zelfs een plaats zouden ontvangen,

een hoge en verheven plaats in Gods heerlijkheid? Dat gaat eigenlijk al ons denken te boven.

Zo hoog zijn de gedachten van God, dat Hij verloren zondaren wilde verbinden met Zijn Zoon. En zo hoog als Christus verheven is, zo hoog zullen wij ook met Hem verbonden zijn, met Hem verhoogd en verheerlijkt worden. Zoek dan de dingen die boven zijn, zegt dezelfde apostel in de brief aan de Kolossenzen. Bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn (Kol. 3:1-2). De hoogte! Dat is het thema waar het refrein van lied 221 mee begint: O, de hoogte, lengte, diepte.

De diepte

Maar dan de diepte. Hoe diep is dat plan van God? En hoe diep is de Heere Jezus afgedaald? We hebben daar vandaag ook aan mogen denken hoe diep Hij Zichzelf vernederd heeft. Ja, het was tot in de dood, de dood van het kruis! Zover is Hij neergedaald. Hij is gestorven en begraven. Hij is in de groeve gelegd, zó diep heeft Hij Zichzelf vernederd. Hij is neergedaald – zo zegt Efeziërs 4:9 – naar de lagere delen van de aarde. Dat is de groeve, het graf, waar Hij te ruste is gelegd.

Maar Hij is niet in de dood gebleven. Hij is ook Degene Die is opgestaan, Die is opgevaren boven alle hemelen (Ef. 4:10). Hij is neergedaald, maar diezelfde Heer Die Zich zo heeft vernederd en in het graf is gelegd, is Dezelfde Die ook is opgevaren boven alle hemelen, opdat Hij alles zou vervullen. Geweldige contrasten.

Tegenover de diepte van het lijden van onze Heer en Heiland staat de hoogte, de verheven plaats die Hij nu mag innemen. Het is boven alle hemelen, opdat Hij alles zou vervullen, werkelijk de allerhoogste plaats (Ef. 4:8-10). De hoogste eer is Hem gegeven, en dat hoort dus bij dit grote plan van God met de wereld, Gods plan met zondaren, Gods plan met de gemeente, dat wij mogen kennen door genade; en dan zegt Efeziërs 3:19: *'en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.'*

De liefde van Christus

Dit is om zo te zeggen het geheim van dit hele raadsbesluit, van al die goddelijke afmetingen – de breedte, de lengte en de hoogte en de diepte van Gods heilsplan. Dit plan heeft een centrum, een middelpunt, en dat is Christus en Zijn liefde die wij mogen kennen en genieten. Het is een liefde, die de kennis te boven gaat.

Wij kennen Hem, de Heere Jezus, die het Middelpunt is van Gods plan; en als we Hem kennen en als Hij in onze harten woont door het geloof en we zijn in de liefde geworteld en gegrond als onze voedingsbodem, dan staan wij om zo te zeggen ook in het middelpunt van dat hele plan van God, doordat wij met Christus als het centrum verbonden zijn en Zijn liefde mogen kennen en genieten. En het is een liefde, die de kennis te boven gaat, en in die zin is het natuurlijk ook in overeenstemming met het lied dat we gezongen hebben: die liefde is niet af te meten.

Liefde die de kennis te boven gaat

Maar het gaat in eerste instantie om Gods plan, Gods raadsbesluit in deze brief; en ook die afmetingen waarover we nu mogen nadenken, die hebben in eerste instantie daarmee te maken. En als we ons zo mogen bezighouden met de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, dan groeien wij en worden wij vervuld tot de hele volheid van God. Dat laatste is ook een bijzondere uitdrukking; want natuurlijk worden wij geen goden gemaakt door dit heilsplan, wij blijven mensen. Maar God legt in onze harten datgene wat goddelijk van oorsprong is.

Wij worden vervuld tot de hele volheid van God. We worden in overeenstemming met God gebracht, doordat die goddelijke liefde in ons woont en werkzaam is en doordat wij ook licht geworden zijn in onze Heer en Heiland en beantwoorden aan de reinheid, de heiligheid van God. Je zou het kunnen vergelijken met een vat, een voorwerp dat in het water gegooid wordt, of in de oceaan gegooid wordt. Het water uit de oceaan is dan in dat vat, in dat voorwerp. Het is vol daarvan, vol water, maar natuurlijk kan dit kleine vat die hele oceaan niet bevatten. En zo is het ook met de liefde van God, met die volheid van God: die kan in onze harten wonen en we mogen ervan genieten. Gods liefde mag onze harten vervullen, maar het blijft een zee van liefde die wij niet kunnen peilen en die al onze gedachten, onze kennis te boven gaat. En dat is de wil van God voor ons als gelovigen.

Is dat niet heerlijk dat God wil dat wij genieten van de liefde van Christus, en van de liefde van God de Vader? Als wij bidden, dan staat

dat meestal in verband met onze noden en behoeften, onze wensen; en we mogen die wensen ook aan de Heer voorleggen. Maar hier gaat het bij het bidden in de eerste plaats om de kennis van de liefde van God en van Christus. *‘Hem nu, Die in staat is zeer overvloedig te doen boven alles wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt, Hem zij de heerlijkheid in de gemeente en in Christus Jezus, tot in alle geslachten van alle eeuwigheid! Amen’* (vs. 20-21).

Ziet u, dat is een eeuwig loflied tot in alle geslachten in alle eeuwigheid. Hem zal eeuwig eer worden gegeven. Hem wordt nu eer en heerlijkheid toegebracht in de gemeente, binnen het geheel van de verlostten die onderdeel zijn van dit grote heilsplan van God. De gemeente is ertoe bestemd om Hem te verheerlijken. En dat zal niet ophouden, als wij de aarde hebben verlaten. Die lofzang is een eeuwige lofzang, die zal klinken in de hemel en op de aarde tot in alle geslachten in alle eeuwigheid.

19. U bent Mijn Zoon

Christus hoger dan de engelen

Hebreeën 1:5-14

De menswording van de Heere Jezus

We hebben in enkele liederen gedacht aan de gave van de Heere Jezus, Gods Zoon, de grootste gift die God aan de mensen heeft gegeven. 'Wie vindt er woorden U te danken, Vader, Uw liefde is groot'. En zoals het lied verder zegt: 'Wat zijn hier onze zwakke klanken, U gaf de Zoon ons uit Uw schoot'. Dat is natuurlijk een dichterlijke vrijheid om het zo te zeggen. God heeft Zijn hart leeg gegeven als het ware. Hij heeft ons Zijn veelgeliefde Zoon geschonken, Hem afgestaan voor zondaars. De dichter zegt daarvan: 'U gaf de Zoon ons uit Uw schoot'. Vanuit de plaats van nabijheid, die de Heere Jezus bij de Vader had van alle eeuwigheid, heeft Hij de Zoon gezonden naar de aarde en aan mensen gegeven. Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven.

Maar als we de Bijbel wat beter kennen, dan weten we dat de Heere Jezus de schoot van de Vader nooit verlaten heeft, ook niet toen Hij hier op aarde was. We kunnen dat duidelijk lezen in het Johannesevangelie, en in denk dat zelfs de kinderen dat vers wel

kennen. In Johannes 1:18 staat dat niemand ooit God gezien heeft, maar dat de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Hem heeft verklaard. Daar staat het dus niet zoals in dit lied; het is alleen een dichterlijke vrijheid om te zeggen dat de Zoon de schoot van de Vader verlaten heeft. Want ook terwijl Hij op aarde was, verbleef Hij aan het Vaderhart en kende en genoot Hij de gemeenschap met de Vader. Die liefdesrelatie, de liefdeband tussen de Vader en de Zoon is nooit veranderd en nooit verbroken. Ook niet door het feit dat de Zoon door de Vader naar de aarde werd gezonden, en de Vader Hem gaf.

Nu is die relatie tussen de Vader en de Zoon een onderwerp dat heel intiem is en ook heel verheven. Maar voor ons als gelovigen is het een onderwerp dat heel belangrijk is. Wij vinden in het gedeelte dat wij hebben gelezen uit Hebreeën 1 eigenlijk de heerlijkheid van de Heere Jezus *boven* de engelen, die in het jodendom een belangrijke plaats innamen. We weten dat de wet door engelen gegeven is, en er was in het jodendom ook wel een zekere mate van engelenverering die onbijbels was (vgl. Kol. 2:18). Maar de schrijver van de Hebreeënbrief laat zien dat de Zoon van God, de Heere Jezus Christus, Die als Mens naar de aarde kwam, heel ver boven de machtige engelen verheven is.

We vinden hier een aantal aspecten van de heerlijkheid van de Heere Jezus, die eigenlijk beginnen bij Zijn menswording. En dat lezen we in vers 5: Want tegen wie van de engelen heeft God ooit gezegd: ‘U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt?’ Daar zien we de Heere Jezus niet als de eeuwige Zoon in de schoot van de Vader, maar als Mens op aarde. En vers 13 eindigt met een andere heerlijkheid, die Hij nu als Mens bezit in de hemel. We zullen nog meer aspecten

hiervan zien, maar in vers 13 lezen we: Tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: 'Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden stel tot een voetbank voor Uw voeten?'

De verheerlijking van de Zoon

Dit is de plaats die de Heere Jezus nu als Mens inneemt aan de rechterhand van God. Hij is door God verheerlijkt in de hemel. God heeft tegen Hem gezegd: Zit aan Mijn rechterhand en neem de plaats van eer en heerlijkheid en aanzien in, aan Mijn rechterhand, d.i. de plaats van vertrouwen, de ereplaats. Totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten.

Deze plaats neemt de Heere Jezus nu in aan de rechterhand van God. Hij is daar, nadat Hij het grote werk van de verlossing heeft volbracht. Hij is gezeten aan de rechterhand van God, totdat al Zijn vijanden gesteld zullen worden tot een voetbank voor Zijn voeten en Hij kan terugkomen om hier op aarde het heerlijke Vrederijk op te richten. En het doel van deze brief is eigenlijk de blik van de gelovigen te richten op de Heer, Die hierboven gezeten is aan de rechterhand van God. Dat begint al in hoofdstuk 1 vers 3, waar we lezen dat Hij is gaan zitten aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

Zo zijn er meerdere plaatsen in deze brief die erover spreken hoe de Heere Jezus nu boven is in de heerlijkheid. Bijvoorbeeld hoofdstuk 8 vers 1, daar vinden we een samenvatting van de brief, een kernachtige omschrijving van de inhoud. We lezen dan over de hoofdzaak van de

dingen waarover wij spreken: Wij hebben zo'n Hogepriester, Die is gaan zitten aan de rechterhand van de troon van de Majesteit in de hemelen. Hij is de Dienaar van het heiligdom en de ware tabernakel, die de Heere heeft opgericht en niet een mens.

Christus is hierboven niet alleen gekroond met eer en heerlijkheid, maar Hij is ook werkzaam voor ons als Hogepriester in de hemel. Hij verricht priesterdienst voor ons in het hemelse heiligdom. Ook in hoofdstuk 12 lezen we over de positie van eer en heerlijkheid die de Heer nu inneemt. Hier wordt Hij beschreven als de Leidsman en Voleinder van het geloof (Hebr. 12:2). Hij heeft om de vreugde die Hem in het vooruitzicht was gesteld, het kruis verdragen en de schande veracht en is gaan zitten aan de rechterzijde van de troon van God. Hij heeft Zijn loopbaan op aarde volbracht en is ons voorgedaan in de wedloop. Hij is de Leidsman en Voleinder van het geloof in de aardse strijd, en wij mogen Hem volgen en achter Hem aan gaan als het ware. Hij heeft reeds het doel bereikt, Hij heeft de prijs verkregen. Hij heeft Zich gezet aan de rechterhand van de troon van God, maar Hij wil ons die Hem toebehoren ook leiden op de weg van het geloof hier beneden en veilig naar dit einddoel voeren: de heerlijkheid bij Hem.

De kern van de brief is dus eigenlijk om onze ogen, onze blikken, te richten op de Heere Jezus in de heerlijkheid: Wie Hij daar is en wat Hij daar doet. We kunnen dat ook wel begrijpen, want de gelovigen uit de Hebreëen, de Joden, stonden hier een beetje vreemd tegenover. Want ze waren opgegroeid met de gedachte van het rijk van God hier op aarde, het koninkrijk van God dat zou aanbreken bij de komst van de Messias uit het huis van David, die zou regeren in recht en

gerechtigheid. De verwachtingen waren dus gericht op het heil hier op aarde. De profeten in het Oude Testament spreken daar ook over. Maar nu moesten ze leren dat de Heere Jezus op aarde verworpen was en dat zij nu een verworpen Heiland toebehoorden en Hem moesten volgen. En wij moeten dat ook leren als gelovigen uit de volken, dat wij dezelfde weg moeten gaan die Hij ons is voorgegaan. Maar dat het einddoel van die weg in de hemel ligt, in de hemelse heerlijkheid.

In die zin gaat het christendom ver uit boven het jodendom, doordat er niet alleen heil en zegen is voor een volk van God hier op aarde, maar dat Hij kinderen wilde hebben, een hemels volk dat bij Hem zou zijn in de hemelse heerlijkheid. Dat is iets geheel nieuws, iets dat een aardse toekomstverwachting overtreft. Daarom lezen we in deze brief ook over de *hemelse* hoop en de *hemelse* roeping die wij bezitten. Paulus spreekt daarover ook in de Filippenzenbrief en dan zegt hij: het is een roeping van God *naar boven toe*. Wij zijn deelgenoten van die hemelse roeping (Fil. 3:14).

Nu vinden we in dit stukje in Hebreeën 1, dat wij samen gelezen hebben, eigenlijk twee punten:

- de menswording van de Heere Jezus. In Hebreeën 1:5 staat: ‘U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt’. Dat is een aanhaling uit Psalm 2. En het eindigt in vers 13 met het andere punt:
- er is nu een Mens in de hemel, verheerlijkt aan de rechterhand van God. Een Mens Die een plaats inneemt die de engelen nooit geschonken is. Want tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand? Neem hier de plaats van eer, van vertrouwen, van macht in Mijn troon in, totdat Ik

Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten.
Welnu, dat is de plaats die de Heere Jezus nu inneemt.

We hebben gezongen over de zondaar, die God in Zijn armen opneemt, die Hij aan Zijn hart verheft en van schuld en straf bevrijdt. Dat is inderdaad wat het raadsbesluit van God inhield, om mensen aan Zijn hart te brengen. Om mensen tot heerlijkheid te leiden, zoals het staat in deze brief. God wilde vele zonen tot heerlijkheid leiden (Hebr. 2:10). En de plaats die de Heere Jezus nu al inneemt in de hemel, daarin zien we wat onze plaats zal zijn: als verheerlijkte mensen met Hem, in Hem en door Hem, in de hemel te zijn. Dat is het doel van onze reis, de bestemming die we hebben als gelovigen. Er is nu een Mens in de hemel, maar de Heere Jezus is daar binnengegaan om voor ons de weg te bereiden, om voor ons de weg te openen en ook voor ons plaats te bereiden. Niet alleen is deze unieke Mens opgenomen in de hemel en gezeten aan de rechterhand van God, maar het is het plan van God om vele kinderen tot heerlijkheid te leiden. Om een gemeente van eerstgeborenen de hemel binnen te voeren en te verbinden met de Heere Jezus.

De waarde van het zoonschap

Die ene Mens was Degene, van Wie God kon zeggen: ‘U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt’. En dan zien we de Heere Jezus als Mens hier op aarde, geboren als een Kind in de kribbe. De Vader erkent Hem ook in Zijn mensheid als Zijn eigen Zoon: U bent Mijn Zoon. Het klinkt misschien een beetje moeilijk, maar ik wil het toch even zeggen: de Heere Jezus is in drie opzichten de Zoon van God.

- Hij is de eeuwige Zoon, van alle eeuwigheid één met de Vader.
- Hij is de Zoon van God, Die op aarde geboren is, de Mens Christus Jezus. ‘U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt’.
- Hij is ook de Zoon van God als de Opgestane uit de doden, zoals we lezen in Romeinen 1:4. Naar de Geest van de heiligheid is Hij verklaard als Gods Zoon in kracht, door Zijn opstanding uit de doden, Jezus Christus onze Heer. Het is bewezen, het is gemanifesteerd dat Hij Gods Zoon is in kracht, doordat Hij de dood heeft overwonnen en uit de doden is opgestaan. Dus ook in dat derde opzicht is de Heere Jezus de Zoon van God.

Maar het mooie voor ons van dit zoonschap van de Heere Jezus is dat het ook een model is, een voorbeeld voor ons. Het is wonderlijk om erover na te denken dat wij geliefde kinderen van God zijn en dat God ook tegen ons zegt: Je bent mijn zoon, of je bent mijn dochter, je bent uit Mij geboren. Ik ben de Vader Die je het leven, het nieuwe leven in de Heere Jezus geschonken heeft. Is dat niet een wonder van genade dat wij kinderen van God mogen zijn, dat wij de Vader mogen kennen als zonen en dochters van Hem?

Het zoonschap spreekt vooral van onze positie, van het vertrouwen dat de Vader in ons stelt, maar ook van volwassenheid en verantwoordelijkheid. Genieten we daarvan? Weten we dat we uit God geboren zijn? Dat we het nieuwe leven ontvangen hebben? Dat we kinderen van God zijn? Heden heb Ik u verwekt. Er zijn bepaalde kringen van gelovigen, waar het heel belangrijk is om de dag te weten waarop je opnieuw geboren bent. Ik zeg niet dat we dat moeten gaan invoeren of moeten nadoen, maar het is natuurlijk wel belangrijk

om te weten wanneer het wonder van de wedergeboorte in ons leven heeft plaatsgehad. Ook al weet je het maar ongeveer. Ik zou niet precies die dag kunnen noemen. Maar ik weet wel ongeveer hoe oud ik was, ik denk ongeveer 10 jaar oud.

En het is goed te weten wanneer die relatie met de Vader begonnen is: 'Heden heb Ik U verwekt'. De Heere Jezus is als Mens op aarde uit God geboren. En wij zijn als gelovigen ook uit God geboren, wij zijn kinderen van Hem (Joh. 3; 1 Joh. 3). Het is een wonderbaar voorrecht dat de Vader ons aanneemt en erkent als Zijn kinderen. We weten dat er veel landen zijn met zwervkinderen op straat, waarvoor wel eens wat gedaan wordt. Die hebben geen ouders. De kinderen worden dan opgevangen, maar niemand weet eigenlijk wie de vader of de moeder is. Het komt voor dat kinderen zelfs in hele groepen op straat leven en proberen aan de kost te komen. Kinderen zonder vader en moeder, dat is erg. Maar wij mogen weten dat we een hemelse Vader hebben, en dat de Vader ons kent. De Vader heeft ons lief, en Hij kent ons als Zijn geliefde kinderen. Hij kent onze namen. Hij weet waar we wonen, waar we zijn, wat we doen.

Ik zal Hem tot Vader zijn

De Vader wil contact met ons hebben en een relatie met ons opbouwen. En dat zien we ook in het tweede gedeelte van Hebreëën 1 vers 5 ten aanzien van Christus Zelf: 'Ik zal voor Hem tot een Vader zijn, en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn' (HSV). Dat spreekt van een band tussen Vader en Zoon, en die band was er natuurlijk in het leven van de Heere Jezus hier op aarde. De Vader zag Zijn

Zoon terwijl Hij hier op aarde wandelde, toen Hij hier rondging en goed deed en de mensen Hem eerden. Ik zal voor Hem tot een Vader zijn, en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn. De relatie tussen de Vader en de Zoon, de Heere Jezus hier op aarde, was volmaakt. De Heere Jezus deed altijd wat de Vader welbehaaglijk was. Hij was nooit ongehoorzaam. De Vader kon altijd met welgevallen op Hem neerzien. Diverse malen lezen wij in het Nieuwe Testament dat de hemel om zo te zeggen openbreekt boven de Zoon als Mens hier op aarde, en dat de Vader vanuit de hemel getuigt van het welgevallen dat Hij had gevonden in de Heere Jezus: 'Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen heb gevonden' (Matt. 3:17; 12:18; 17:5).

Als we de woorden in Hebreëen 1 nagaan in de Bijbel, zijn het eigenlijk allemaal citaten uit het Oude Testament. Allereerst een citaat uit Psalm 2:7, waar wij lezen: 'U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt'. En het tweede citaat komt uit 2 Samuël 7:14, waar over Salomo wordt geprofeteerd: 'Ik zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn'. Dit wordt als een belofte aan koning David gegeven over de zoon die hem zou opvolgen. Hij zou de lijn van koning David voortzetten en zijn koninkrijk tot grote bloei brengen. Salomo, die nog moest worden geboren als mens op aarde, en God Zelf: Hij had al Zijn plan met die koning. Hij zei: Ik zal voor hem tot een Vader zijn en hij zal voor Mij tot een zoon zijn.

Veel heerlijker gelden die woorden echter voor de Heere Jezus als Mens hier op aarde. Hij genoot van dit Vaderschap van God, en de Vader genoot van het Zoonschap van Christus. En wij mogen onszelf als gelovigen ook wel de vraag stellen: Genieten wij van de relatie met de hemelse Vader? Hebben we Hem lief en leven we op aarde

tot Zijn eer, genieten wij van de nauwe band met Hem? Natuurlijk, de Heere Jezus, de Zoon van God Zelf, is uniek. Wat hier in vers 6 van Hem wordt gezegd als de Eerstgeborene kunnen we niet op onszelf toepassen. Hij neemt de hoogste plaats in, maar wij behoren wel tot de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen staan opgeschreven (Hebr. 12:23). Christus is de Eerstgeborene, d.i. de Eerste van allen, en als God Hem inbrengt in de wereld, zegt Hij: 'En laten alle engelen van God Hem aanbidden' (Hebr. 1:6; Ps. 97:7).

Toen de Heere Jezus in deze wereld kwam en werd geboren als een Kind, was Hij toch de Eerstgeborene van de hele schepping. Hij nam de eerste plaats in hier op aarde, boven alle engelen en mensen. En Paulus zegt ook: 'Hij is het Beeld van de onzichtbare God, de Eerstgeborene van de hele schepping' (Kol. 1:15). Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten. Alles is door Hem en tot Hem geschapen. En Hij is vóór alle dingen en alle dingen bestaan samen door Hem. We zingen ook wel in een lied: 'O Vader, Eén is boven allen, het voorwerp van Uw welgevallen, Uw veelgeliefde Zoon'. Hij is de Eerste, de hoogste, de belangrijkste Persoon.

Bij het woord 'eerstgeborene' moet je niet zozeer aan een geboorte denken, maar het is eigenlijk een titel. Christus neemt de eerste plaats in. Hij is de Zoon in Wie God Zijn welbehagen heeft, en Hij is de Erfgenaam van alle dingen. Hij is het Voorwerp van de aanbidding van de engelen: 'En laten alle engelen van God Hem aanbidden'. Ook toen de Heere Jezus in vernedering hier op aarde leefde, was Hij het Voorwerp van de aanbidding en de dienst van de engelen.

En straks als de Heere Jezus wederkomt, zal het opnieuw zo zijn dat alle engelen van God Hem aanbidden. Er is geen uitzondering: *alle* engelen van God zullen Hem aanbidden en dienen, wanneer Hij als de Zoon, de Mensenzoon, het Middelpunt zal zijn van het Vrederijk. En als alle engelen van God Hem aanbidden, hoe is het dan gesteld met ons als gelovigen? Hebben wij niet veel meer redenen om de Heere Jezus lief te hebben en Hem te aanbidden? Hebben wij nog aansporing nodig om Hem te eren?

Een lied voor de Koning

Van de engelen zegt Hij wel: ‘Hij maakt Zijn engelen tot hulpvaardige geesten, Zijn dienaren tot vlammend vuur’ (Hebr. 1:7; Ps. 104:4). Maar tegen de Zoon zegt Hij: ‘Uw troon, o God, is tot in alle eeuwigheid en de scepter van de rechtmatigheid is de scepter van Uw koningschap’ (Ps. 45:7). Wij hebben hier een aanhaling uit het bruiloftslied voor de Koning en ik zou u de raad willen geven om dit Schriftgedeelte zelf te onderzoeken en na te gaan wat de bedoeling ervan is. Eigenlijk krijg je in Psalm 45 al een voorproef van het komende Vrederijk, als de troon van de Heere Jezus hier op aarde zal worden opgericht. Zijn troon zal nooit wankelen, zoals dat gebeurt met de rijken van deze wereld, die ophouden, verdwijnen en worden opgevolgd door andere koninkrijken. Uw troon, o God, bestaat in alle eeuwigheid! De scepter van Uw koninkrijk is een rechtmatige scepter.

Maar waarom is de Heere Jezus het waard straks die ereplaats te krijgen hier op aarde, en nu al een verheven plaats in de hemel in te nemen? In

dit verband vinden we hier in Hebreeën 1:9 nog iets over Zijn leven op aarde. Dit is ook een aspect van het zoonschap, van Zijn leven hier beneden in afhankelijkheid van God de Vader. We lezen hier: 'U hebt gerechtigheid liefgehad en wetteloosheid gehaat; daarom heeft God, Uw God, U gezalfd met vreugdeolie boven Uw metgezellen' (vgl. Ps. 45:8). Hier vinden we eigenlijk twee mededelingen over de Heere Jezus, over Zijn leven als Mens op aarde. Hij heeft gerechtigheid liefgehad en wetteloosheid gehaat. Dat is een mooie samenvatting van een leven in de vreze Gods: gerechtigheid liefhebben enerzijds en ongerechtigheid haten anderzijds. Heel simpel gezegd: kiezen tussen goed en kwaad. De juiste keuzes weten te maken: doen wat recht is voor God en een afkeer hebben van het kwaad. De wetteloosheid haten? Er zijn een heleboel mensen die denken dat alles een beetje grijs is. Goed of kwaad? Ach, het maakt allemaal niet zoveel uit. Dat is wat ze denken, dat alles een beetje neutraal is. Maar dat is niet zo.

Er is een strijd tussen goed en kwaad, en we zijn zelf ook geneigd om het kwade te doen. Maar de Heilige Geest, Die in ons woont, wil graag dat we het goede doen, dat we gerechtigheid liefhebben en als kinderen van God inderdaad de goede keuzes maken. Zodat we doen wat God welgevallig is: het goede liefhebben, en het kwade verwerpen. Als we de wetteloosheid haten, zullen we een afkeer hebben van het boze. Het is moeilijk om steeds de goede keuzes te maken bij alles wat we doen, maar laten we de Vader dan vragen: Heere, wilt U mij helpen om het goede te doen, om dat lief te hebben. En om wat in strijd is met Uw wil en Uw gedachten, weg te doen en te haten. Er is een mooie uitdrukking: de zonde haten en laten, d.i. nalaten. Maar dan hebben we beslistheid nodig om de goede keuzes te maken. En de Heere Jezus was volkomen rein en Hij kon niet zondigen. Hij

heeft dit in volkomenheid vervuld. Zijn leefregel was ook: Wat goed en recht is lief te hebben en het kwade te haten. ‘Daarom heeft Uw God U gezalfd met vreugdeolie boven Uw metgezellen’ (Hebr. 1:9).

Wij zien hier eigenlijk nog iets van de mensheid van de Heere Jezus en van Zijn zalving op aarde. De Heere Jezus is ook als Mens gezalfd met de Heilige Geest. Nadat Hij was gedoopt in de Jordaan, kwam de Heilige Geest uit de hemel en daalde op Hem neer in de gedaante van een duif, en bleef op Hem rusten. Als gelovigen zijn we ook gezalfd met de Heilige Geest. ‘Zalf mij met Uw Geest’, zingen we soms. Hier is dus weer het leven van de Heere Jezus als Mens op aarde een voorbeeld voor ons. De Heilige Geest is ook de Bron van vreugde in het leven van de gelovige. ‘Gezalfd met vreugdeolie boven Uw metgezellen’. Dat was niet alleen zo tijdens het leven van de Heere Jezus op aarde, toen Hij gezalfd was met de Geest en met vreugdeolie, en Hij de eerste plaats innam te midden van Zijn discipelen. Maar dit is nog steeds zo, want de Heere Jezus is de Eerstgeborene onder vele broeders (Rom. 8:29). Sinds Hij als de Zoon van God verzezen is uit de dood, bestaat er een heel gezelschap van broeders en zusters, van kinderen van God. Hij is de Eerste onder hen: de Eerstgeborene onder vele broeders.

De Heere Jezus is nu reeds gezalfd met vreugdeolie boven Zijn metgezellen; en wij mogen Hem als de Zijnen omringen, Hem liefhebben, Hem dienen en genieten van Zijn gemeenschap. Hij is de Eerste, maar wij staan in een kring als het ware om Hem heen en genieten ook van de vreugde die Zijn deel is en de zalving die Hij heeft ontvangen. Wij weten dat de Heere Jezus nu onze hemelse Hogepriester is, dat is één van de aspecten van Zijn zalving. Maar wij

zijn metgezellen van *Hem*. Hebben we er wel eens over nagedacht dat we bij de Heere Jezus horen en metgezellen van Hem zijn. Wij zijn medegenoten, zo staat er in een andere vertaling, deelhebbers aan Hem. Dus mensen die hetzelfde deel genieten. Zijn dat geen wonderlijke zegeningen? Die kring van metgezellen, de kring van broeders en zusters, dit gezelschap is er nu al op aarde; en straks zullen wij de Heere Jezus volgen en voor altijd wij bij Hem zijn in de eeuwige heerlijkheid.

Neem Mij niet weg op de helft van Mijn dagen

Maar dit is niet vanzelf gegaan en daarover spreken eigenlijk de volgende aanhalingen uit het Oude Testament. Het gaat om aanhalingen uit Psalm 102, waar we zien hoe de Heere Jezus door de dood is gegaan. De plaats van heerlijkheid heeft Hij bereikt door dood en opstanding heen, na Zijn bittere lijden onder de toorn van God. In Psalm 102:24 en 25 vinden we de klacht van de Heere Jezus: 'Hij heeft Mijn kracht op de weg neergedrukt, Mijn dagen heeft Hij verkort'. Hij bad: 'Mijn God, neem Mij niet weg op de helft van Mijn dagen'.

Hier vinden we het diepe lijden van de Heere Jezus, dat Hij eigenlijk als een jongeman, slechts 33 jaar oud, is gestorven. Hij was nog jong; maar dan volgt het antwoord van God in deze Psalm. Nadat de Heere Jezus het kruiswerk heeft volbracht, nadat Hij is gestorven, is Hij door God erkend als de Eeuwige Zelf, als de Schepper, Degene die Dezelfde is (met een hoofdletter). En zo vinden we de Heere Jezus ook in de Hebreeënbrief. Jezus Christus is gisteren en heden

Dezelfde en tot in eeuwigheid (Hebr. 13:8). ‘Uw jaren duren voort van generatie op generatie’. En: ‘U blijft Dezelfde, aan Uw jaren zal geen einde komen’. Dit zijn citaten uit Psalm 102:25vv., en die vinden we hier in Hebreeën 1:10-12.

Dezelfde Heiland Die in de dood ging, is de Schepper is van alle dingen: ‘U hebt voorheen de aarde gegrondvest, de hemel is het werk van Uw handen’. De hemelen zullen vergaan, maar U blijft. En ze zullen verslijten als een gewaad, en als een mantel zult U ze oprollen en ze zullen verwisseld worden; maar U bent Dezelfde en Uw jaren zullen niet ophouden. Hier wordt dus de Zoon door God erkend, ondanks het feit dat Hij in de dood is gegaan en Zich zo diep heeft vernederd. De Zoon wordt hier door de Vader erkend als Degene die eeuwig Dezelfde is. En als zodanig heeft de Heere Jezus de plaats van eer en heerlijkheid aan de rechterhand van God ingenomen.

Zit aan Mijn rechterhand

Dan volgt het laatste citaat uit Psalm 110: ‘En tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten’ (Ps. 110:1). De eeuwige Zoon is Mens geworden, Hij heeft geleden en is in de dood gegaan. Zijn dagen zijn verkort op aarde, Hij stierf op jonge leeftijd. Maar dit is dezelfde Persoon, Die nu gekroond is met eer en heerlijkheid. Hij is door God Zelf verheerlijkt in de hemel; en we moeten begrijpen dat die eer en heerlijkheid die de Heere Jezus nu gegeven is, het antwoord van God was op Zijn lijden, op Zijn diepe vernedering. Zo diep als de vernedering en het lijden was, zo

hoog is ook de verheerlijking. Zo hoog is ook de verhoging van de Heiland.

Zit aan Mijn rechterhand. Er is nu een Mens in de hemel, in de troon van God. Is dat niet wonderlijk? Het is de Mens, Die zo in afhankelijkheid van de Vader hier op aarde geleefd heeft en Hem trouw gediend en geëerd heeft. Neem die gedachte mee naar huis, dat de Heere Jezus, de Zoon van God, hier op aarde volmaakt was maar ook een Voorbeeld voor ons is geweest. Als u wilt genieten van het kinschap van God, van de relatie met de Vader, dan moet u kijken naar de Heer. Dan moet u groeien in het geloof, in navolging van Hem.

Een relatie moet worden opgebouwd. Een familierelatie ontstaat bij de geboorte, maar bij ons als gelovigen door de wedergeboorte. Maar die relatie is niet vanzelf goed en niet vanzelf volkomen. Hiervoor is toewijding nodig en een wandel die in overeenstemming is met de wil van de Vader: 'Ik zal voor hem tot een Vader zijn, en hij zal voor Mij tot een zoon zijn'. Dan moeten wij ook kiezen tussen goed en kwaad: gerechtigheid liefhebben, en wetteloosheid haten. En dankbaar zijn voor de zalving met de Heilige Geest, de Bron van vreugde, hemelse vreugde. Er is vreugdeolie in de sfeer van de gemeenschap met de Vader en met de Heere Jezus. Hij neemt de eerste plaats in, in ons leven, maar ook in ons midden als gelovigen. Wij mogen genieten van het feit dat wij metgezellen, medegenoten van Hem zijn.

En het einddoel is, dat heb ik al gezegd, dat Hij vele zonen tot heerlijkheid zal leiden. Want het paste Hem, om Wie alle dingen zijn en door Wie alle dingen zijn, dat Hij, om vele kinderen tot heerlijkheid te brengen, de Leidsman van hun behoudenis door lijden

zou volmaken (Hebr. 2:10). De Heer gaat vooraan, Hij wijst ons de weg. Wij mogen Hem volgen en achter Hem aan de heerlijkheid binnengaan. De Heere Jezus is onze Voorloper. We hebben de hoop als een anker van de ziel, dat zeker en vast is en ingaat tot binnen het voorhangsel, waar Jezus als Voorloper voor ons is binnengegaan. Willen we Hem volgen als de Leidsman en Voleinder van het geloof? Willen we de weg gaan die Hij ons wijst, en volgen wij de Voorloper? En dat mag u ook nu al doen in de geest, de Voorloper volgen tot in het hemelse heiligdom. Dat is wonderlijk. Maar we mogen Hem ook volgen als onze Leidsman hier beneden, tot Hij ons invoert in de hemelse heerlijkheid.

Cover illustraties:

<https://nl.123rf.com/stock-foto/27711607.html>

Distributie:

CBC 't Gulden Boek te Houten

Website: www.cbcboek.nl

E-mail: info@cbcboek.nl